

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEVEC

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Proslava Bogorodice na Brezjah

Naše gorenjske Brezje so kakor oltar slovenske zemlje, kjer si je Marija v vznožju gorskih orjakov postavila svoj milosti polni sedež. Okrog tega oltarja se verno udano zbira naš rod v veseljih in žalostnih dneh. Brezje so v teku desetletij zrla že najmočnejše verske manifestacije slovenskega ljudstva. Današnje zborovanje pa je brez dvoma eno najpomembnejših v zadnjih letih. Proslavljajo se trije pomembni dogodki.

Prihiteži so naši vrli ameriški Slovenci, da se poklonijo svoji nebeski Gospe. Trdo je življenje naših rojakov v tujini, ker tuja zemlja nikdar ne more popolnoma nadomestiti domovine. Le neizprosna borba za življenje jih je pognala z rodne grude v daljne prekmorske dežele. Pomešani med druge narode in vere so po veliki večini vendarle ostali zvesti svojemu narodu in svoji katoliški veri. Slovenec se na zunaj hitro vsemu prilagodi in se vsemu privadi. Tudi je čisto trda in raskava njegova zunanja lupina. Toda, kdo ne pozna skritega hrepenenja, ki ga nosi v količku srca Slovenec — izseljenec, da bi mu kdaj bilo zopet dano gledati blagoslovljeno lepoto slovenske zemlje, čuti šumenje njenih rek in gozdov in poslušati sladko domačo govorico — in potem, v dnevih počitka pohiteži enkrat tudi k Mariji na Brezje. Saj ni mogoče prešteti vseh trenutkov, ko so iz daljave pohitevale misli k Materi na Brezje, kdo naj vè za vse skrite vzdihne, ki so iz zmučenega srca vrele k Njej ter verno in upapolno iskali pomoči. Misel na Marijo je zadnje kar bi utegnili ugasniti v domovini odtujenemu srcu izseljenca.

Globoka ljubezen naših ameriških rojakov do Marije dobiva toraj svoj določeni izraz današnji dan, ko se ji v celotnem zastopstvu poklonijo in ji izročijo svojo zahvalo za prejete dobrote in prošnje za varstvo in pomoč v bodoče. Z ameriškim odposlanstvom so v duhu združenji tudi vsi njihovi prijatelji, ki sicer niso mogli obiskati stare domovine, kakor bi želeli, a vendar niso pozabili izročiti odhajajočim rojakom pozdravov in prošnja za svojo Zaveznico v boju življenja in Mater.

Ameriški rojaki vrše s svojim romanjem na Brezje še drugo poslanstvo, kateremu se je pridružilo tisoče vernikov v

domovini: Prosilci bodo za Barago, da bi ga smeli častiti na oltarjih. Friderik Baraga je eden največjih Slovencev. Vtelesil

je v sebi vzor človeka in težko, da jih je slovenska zemlja rodila kaj več, katere bi mu mogli ob stran postaviti. Bil je pisatelj, učencjak, junak in svetnik. Izredna darovitost in železna volja sta v njem izklesali usovršeno osebnost, ki bo vedno služila za vzor vsakemu idealno kvišku stremječemu možu. Ameriški Slovenci so v Ameriki podvzeli široko zasnovano akcijo, da proglašajo cerkev Barago za svetnika. Delo se nadaljuje tudi v domovini in upamo, da je današnja proslava na Brezjah viden mejnik na poti do cilja. Verniki bodo slovesno izročili ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu prošnjo, da cerkev uvede proces za Baragovo proglašitev svetnikom. Naj bi se po prošnjah vernih Slovencev in z Marijino pomočjo to skoraj zgodilo. Saj je bil Friderik Baraga odličan častilec Matere božje, ki jo je naravnost imenoval »patrono slovenskega ljudstva«.

Istočasno s temi slovesnostmi se vrši na Brezjah tudi proslava 1500 letnice efsškega koncila, ki je potrdil verski nauk o Mariji Bogorodici. Ves krščanski svet se je tedaj tega razveselil. Ista radost nad toliko odliko in poveljanjem Marije še vedno pluje v vernih srcih. Slovesnost na Brezjah ima značaj škofijske proslave, zato ji prisostvuje ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman osebno.

Danes teden bodo imeli tudi lavantinci enako slovesnost na Brezjah. V jek verskih shodih pri Mariji Pomagajj moremo zreti neko značilnost za naš čas. Naš rod preživlja izredno težke dneve in nihče ne ve, kaj še pride jutri. Veren slovenski človek pa tudi takrat ne klone v topi resignaciji. S sinovsko udanostjo in otroškimi zaupanjem se zateka k Mariji tudi sedanji naš rod. Pri njej prosi pomoči, da mu stoji ob strani in da razprostre milostni plašč nad svojo lastnino.

Veliko zaupanje vernega ljudstva gotovo ne bo osramočeno. Naj že pride karkoli do nas. Iskrena pobožnost do Marije je za naš narod najgotovnejše poročstvo, da bo ostal na božjih poteh tudi v bodoče.

„Haire, Theotókos!“

Slika iz Eleza

Bilo je o binkoštnih leta 431. Izza Piona in Koresa je vžarel, kakor bi se odprlo nebo; zarja poletnega dne je plamenela, kakor bi prihajala vojska kerubov z ognjenimi meči, ki so se iskriili daleč preko sinjega neba in se nevidno zilili v zlato svetlobo solnca, ko se je v svoji veličasti dvignilo nad visokimi vrhovi in pregnalo radno senco noči.

Zablesteli so v jutranjem solncu valovi mogočnega Kaistra, ki je mogočno šumel in se mimo mogočnega mesta Eleza poganjal valovit ko trop gazel, katerim se mudi v sočno zelenico. V morje, ki ni bilo več daleč, se mu je mudilo in ko besen se je vzpenil, ko se je privaril do njega, zakaj morskimi valovi so se zaganjali vanj, kakor bi mu hoteli zaustaviti pot in bi ga ne marali vzprejeti v svoje mogočno naročje, s katerega so se blizale od vseh strani ladje z belimi jadrji, da pristanejo v bogatem Elezu.

Šumel je Kaistros, šumelo in vrelo je v Elezu, mestu Pavlovi in Timotejevem in še Evangelistovem, zakaj sveti in zvesti so hiteli v cerkev, ki je bila Materina, da se ji poklonijo blagoslovljeni med ženami — Bogorodici.

»Pozdravljena, ki si kakor jutranja zarja in je izšlo iz tebe pravo solnce, ki je naš Bog neskončnega usmiljenja in ljubezni, kateri ni mej, kar je spričal s svojo smrtjo na križu, ob katerem si trpela tudi ti za nas, sveta Bogorodica!«

»Pozdravljena, ki te je obljubil Bog človeštvu s svojim Sinom, ko je padel prvi človek, in si bila dolge, dolge veke zvezda upanja na nočnem nebu — Bogorodica!«

»Pozdravljena, ki so te napovedovali preroki in so hrepeneli po tebi v svoji stiski sinovi in hčere izvoljenega ljudstva, da jim pride po tebi s tvojim Sinom rešenje — Bogorodica!«

»Pozdravljena, ki te je pozdravil angel, ko je prišel obljubljeni čas in si v ponižnosti dekle Gospodove sprejela blagovest in je Beseda v tebi meso postala po Duhu Svetem, katerega darov se te dni spominjamo in ga še prosimo, da bi prišel nad pastirje naše, kakor je prišel nad apostole petdeseti dan, ko si bila še ti med njimi, mati našega Boga in Gospoda — Bogorodica!«

»Haire, haire, haire, Theotókos!...« Tako so molili in pozdravljali v njeni cerkvi

Bogorodico sveti in zvesti, ki so živeli po pismih Apostolovih, katere je pred tremi veki pisal njim in pastirju Timoteju, kateremu je zaupal njihovih dedov dede, ko je položil nanj svojo roko...

Molili so, poslušni Apostolu, ki je pred vsem prosil, naj se opravljajo prošnje, molitve, priprošnje in zahvale za vse ljudi, za kralje in oblastnike, da bi živeli tiho in mirno življenje v vsej pobožnosti in poštenosti, kar je dobro in všeč Bogu, ki hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli k spoznanju resnice.

Molili so vneto, molili iskreno, zakaj prihajal je čas, o katerem Duh razločno pravi, da bodo nekateri od vere odpadli, ker se bodo vdali zepeljivim duhovom in demonskim naukom onih, ki hinavsko govore laži in imajo v svoji vesti vžgano znamenje...

Poslušali so Cirila, patriarha iz Aleksandrije, ki je prišel pred prazniki s petdesetimi školi in jim govoril o slavi izvoljene Device Marije Bogorodice, ki ji bodi čast in hvala vse veke, in je prosil verno občino, naj molli, da bi Nestorios s svojim krivim naukom ne zavedel Cerkev in ne zameglil resnice, ki jo je oznanil angel Devici v Nazaretu, ko je v njej Očetova Beseda po Duhu Svetem postala meso in se je v Betlehemu resnično rodil Bog in človek v eni osebi, ki so ga v prečudni svetlobi oznanjali angeli pastirjem in zvezda Modrim, da so prišli in ga molili in mu prinesli svoje darove v veselje Materi, od vekov izvoljeni Bogorodici.

In še so slišali o Nestoriju iz Germanicije v Siriji, ki je bil prišel v Antiohijo in poslušal Teodorja, poznejšega škofa mopsvestijskega, in opojen z njegovim zmotnim naukom vstopil potem v Euprepijevo lavro, nakar je postal diakon in pozneje presbiter v antiohijski katedrali in grmel z svojo živo besedo proti vsem heretikom, naj so bili arijanci ali apolinaristi, donatisti ali origenisti, a je zapadel sam v zmoto v svoji prevzetnosti. Njegov sloves je rasel in prišel do Bizanca, v Konstantinovo mesto, ki ga je poklicalo, da bi dobilo v njem drugega Zlatousta. Postal je patriarh in bil širokoust — Brahistomos, ne Hrisostomos.

V svoji prvi propovedi v cerkvi Svete Modrosti je vneto zaklical cesarju Teodoziju: »Daj mi, cesar, zemljo, očiščeno krivovercev, in jaz ti bom pomagal v boju proti Perzom!«

Širokousti!

Pelagiancev, ki so bili duhovni otroci njegovega učitelja Teodorja Mopsvestijskega, ni videl, ni jih preganjal, preganjati in bičati je dal verne in svete, ki so z žalostjo v srcu poslušali in glasno obsojali besede njegovega prijatelja presbiterja Anastazija, ki je učil, da je Marija le Hristotókos in ne Theotókos — Mati Kristusova ne pa Mati božja, ne Bogorodica.

In ni posvaril Anastazija, trikrat zapored ga je zagovarjal Brahistomos pred verno občino in njenimi pastirji, ki so bili zvesti. Govoril je o Mariji in učil:

»Marija ni rodila Boga, temveč človeka, ki je bil posoda božanstva. Sveti Duh ni obsenčil Device, da bi Beseda v njej meso postala, marveč napravil iz nje svetiče, v katerem naj bi Beseda prebivala.«

In je zanikal, da bi božja oseba Besede ne združevala obeh narav v Rojenem, češ, večno božanstvo se ne more roditi, ne more začeti in naj bi bila le prazna bajka, da je bil Bog povit v plenice in pozneje križan.

»Nikdar ne bi mogel reči,« se je bogokletno širokoustil, »da bi bil otrok dveh, treh mesecev Bog; nikdar se ne bi mogel odločiti, da bi bil molil otroka, ki se je dojel, da bi častil Boga v njem, ki je bežal v Egipt.«

In še in še je govoril, a vernih ni premaknil in ko jim s svojo besedo ni vzel vere v Bogorodico, je dal vse one, ki so mu ugovarjali, bičati in zapreti...

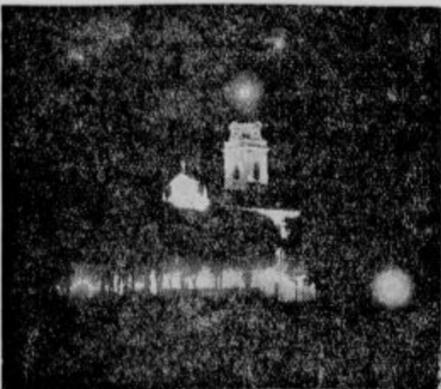
Kakor v Elezu tako je nastopil Ciril že pred tremi leti v Aleksandriji proti krivemu nauku Nestorijevemu in še mu pisal poslanice, da bi ga odvrnil s krive poti, a prevzetnost Širokoustega je bila prevelika, da bi priznal zmoto. Tudi pred Rimom ni klonil, ko mu je sinoda prošlo leto zagrozila z izobčenjem, če ne bi v desetih dneh preklical svoje herezije.

Ni je preklical. Molite, da se ga Bog usmili in mu sveta Bogorodica še zadnji trenutek izprosi milost in ga otme pogube!

Tako je končal Ciril iz Aleksandrije.

Od vseh strani vzhoda so se zbrali škofje in z bližnjega zapada so jih prinesle ladje z belimi jadrji in se jih je zbralo preko dvesto.

Tudi Nestorios, patriarh iz Konstantinovega mesta, je prišel in z njim je bilo šestnajst škofov. In še je prišla cesarska jadrnica, kateri v pri-

Bajno razsvetljena cerkev M. P. na Brezjah ob priliki snočnje rimske procesije.

stanišču ni bilo enake, in iz nje se je izkrcal s svojim spremstvom Kandidian, poveljnik telesne straže cesarja Teodozija, katerega naj bi zastopal na cerkvenem zboru, ne da bi se vmešaval v verske razprave in odločitve, vendar pa ne dopustil, da bi obravnavali kako drugo sporno točko, preden bi rešili dogmatska vprašanja. Tudi naj bi skrbel, da prežene iz mesta vse, ki bi utegnili s svojo navzočnostjo motiti zbor, in še naj bi preprečil, da ne bi prišlo med škofi do prevelikih razprtij.

Tako so bili zbrani vsi, le še antiohijskega patriarha Joannesa, mladostnega prijatelja in prejšnjega škofa Nestorijevega, so pričakovali, kakor je sklenil Ciril, ki je bil določen za papeževga pooblaščenca, zakaj da bi prišlo iz Rima posebno odposlanstvo, niso mislili.

Sestnajst dni so čakali in dvaindvajsetega junija so se zbrali v Marijini cerkvi, čeprav ni bilo antiohijskega patriarha.

Zaprl so cerkev, okoli katere so se zgrinjale množice ljudstva in klečale v poletnem solncu in molile.

Nestorija ni bilo v cerkvi. Poklicali so ga enkrat — ni se odzval. Poklicali so ga v drugo — sli so se vrnili brez njega.

Poklicali so ga še v tretje in tudi ni prišel. Pa so potem prebrali njegove spise, prebrali Cirilove poslanice in papeževa pisma Nestoriju in še so ob spisih starih cerkvenih očetov ugotovili, da uči brezbožni nauk, in več ko dvesto škofov so zvesti svetim postavam in pismu svetega očeta Celestina, rimske cerkve škofa, s solzami v očeh Nestorija izobčili in ga odstavili.

Po prvi seji je dospelo papeževu odposlanstvu, duhovnik Filip in škofa Arkadius in Projektus. Tudi Joannes iz Antiohije je prišel, a ko je videl, da je Kandidian naklonjen Nestoriju in da je potemtakem tudi cesar Teodozij na njegovi strani, je sklenil, da se ne udeleži sinode.

Zaslepljenec! Dvesto škofov in več pa je tedaj vzklikalo v cerkvi:

»To je prava sodba, hvala novemu Pavlu, Celestinu, novemu Pavlu Cirilu, čuvarju vere Celestinu!«

Tako so vzklikali in papežev legat Filip se je zahvalil sinodi, ki je jasno izpričala, da so sveti udje združeni s sveto glavo, dobro vedo, da je Peter glava občestvene vere in vseh apostolov.

Solnce je tonilo v nepreglednem morju, zlata cesta njegovega odseva je še žarela preko valov, Kalaistros je bil v senci, ki je hitela ob njem nad mesto in še dalje v gore in kinalu so tudi vrhovi Piona in Koresa bili ob zlato krono in so temni zastrmeli pod nebo, kdaj se zaiskrijo na njem prijazne zvezde.

Preden je zažarela prva zvezda na nebu, je v Efezu vzplamtelo, da je ostala noč ure dolgo pred mestom in si ni upala preko obzidja.

Odprla so se vrata Marijine cerkve in domači škof Memnon, ki je bil desna roka Cirilova na zboru, je razglasil množicam s slovesnim glasom, da je efeški cerkveni zbor zavrgel krivi nauk Nestorijev, njega samega pa izobčil in odstavil.

»Haire, haire, haire Theotókos!« je zaklicala in klicala množica v nepopisnem veselju in da bi še bolj pokazala veselje srca in duše, so prižgali bakle in luči in v morju svetlobe spremljali škefe v njihova stanovanja.

»Haire, haire, haire Theotókos!« je še dolgo odmevalo po trgih in ulicah, s katerih so vrele množice v cerkev, da se poklonijo Bogorodici in njenemu Sinu, ki se je prikazal v telesu in se izkazal pravičnega v duhu, bil razodet angelom, oznanjen narodom od vekov in je v njem povečal svojo Mater.

»Haire, haire, haire, Theotókos!« Od večera do zornega jutra so se vrstile množice v cerkev in od večera do jutra so se glasile vesele hvalnice njej, po kateri je prišlo rešenje svetu — Bogorodici.

Haire, Theotókos!
Pozdravljena, Bogorodica!

Joža Lovrenčič.

Protiverski zmaj

Španski kardinal napoveduje izgon redovnikov in poziva ljudstvo, naj brani svoje največje kulturne delavce

Madrid, julija 1931.

Španska republika ima svoj ustavodajni državni zbor, ki zboruje in pripravlja novo ustavo, toda miru še nima. Na eni strani komunistični pritisk, ki napoveduje najhujše socialne konflikte, na drugi strani pa preti kulturni boj, ki hoče uničiti vse bogastvo tisočletne katoliške tradicije.

Nenadno potovanje taragonskega kardinala v Rim je vzbudilo v vseh krogih največje presenečenje. Casopisje je sicer poročalo, da je njegova pot v Rim bila v zvezi s prenosom primatske časti na njegovo osebo, toda cerkveni krogi tem vestem ne pripisujejo nikake verjetnosti. V tem jih utrjuje pastirsko pismo, ki ga je izdal kardinal Vidal v Barraquer, nadškof taragonski, tik pred svojim odpotovanjem v Vatikan k sv. Očetu.

V tem pastirskem pismu opozarja visoki cerkveni dostojanstvenik katoliško ljudstvo na veliko trpljenje, ki ga čaka in nevarnost, da bo republikanska vlada izgnala iz Španije vse ženske in moške člane katoliških redov in kongregacij. Uvodoma izraža kardinal svojo žalost nad dogodki, ki so tako težko prizadeli nekatero cerkvene ustanove, ter z ogorčenjem zavrača vse napade v besedi in v tisku, ki se množijo na katoliško cerkev in usivajo veri sovražno ozračje med španskim ljudstvom. Kardinal dobesedno pravi, da so vse to le predpriprave za najhujše, to je za izgon redovnikov in redovnic. V nadaljnjem razvoju pastirskega pisma se kardinal peča z važnostjo samostanov in samostanskega življenja, ter podčrtava dela ljubezni do bližnjega, ki izhajajo iz katoliških samostanov, prosvetno in kulturno delo, ki so ga skozi stoletja vršili v Španiji katoliški redovi. Dalje, piše kardinal, se očita samostanom, da so nasprotni in sovražni ob-

stoječemu političnemu režimu in da so soudeleženi pri vseh podzemeljskih akcijah proti republikanski vladi. Ta očitek je brez vsakega temelja. Redovniki ne poznajo nobene politike, oni sledijo zapovedim svoje vere, ki predpisuje ljubezen do domovine in spoštovanje do zakonite oblasti in do zakona. Napad, ki se je že izvršil in ki se še v veliko večji meri pripravlja na španske redovnike in redovnice, je grda oskrumba svetih načel svobode, katere hoče ravno španska republika spoštovati in povsod uveljaviti. Ti napadi so tolikanj manj razumljivi, ker so ravno španski redovi dali veliko slavnih mož, ne samo cerkvi, ampak tudi španskemu narodu, ki so postali slava in ponos španske kulture. Sv. Dominik, sv. Terezija, sv. Ignacij Lojolski, sv. Janez od Male, to so ljudje, ki so v imenu Španije koristno vplivali na razvoj svetovne kulture.

Ce so v Franciji čez nekaj desetletij razumeli napako in so najodličnejši predstavniki politike in kulturnega življenja zahtevali, da se naj redovom vrne svoboda, zakaj naj bi Španija sledila zmotam v trenutku, ko jih drugi objokujejo in popravljajo. Če je Briand, ki ni katoličan, na svoja stara leta pred parlamentom priznal, da se je Francija z izgonom redovnikov oropala najmočnejših delavcev na polju njene duševne ekspanzije, zakaj naj bi potem Španija napravila ta samorop in odgnala najmarljivejše in najskromnejše delavce za njeno notranjo in zunanjo kulturno okrepitev. Tudi Portugalska, Nemčija in Meksika, ki so se vdale zmoti, da ne rabijo redovnikov, so jo častno preklecale in povabile izgnance nazaj v domovino.

Kardinal poziva verno ljudstvo, da naj s zakonitimi sredstvi brani, ne samo svoje redovnike, ampak svobodo katoliškega kulturnega dela.

Revolte po Španiji

Madrid, 25. jul. AA. Iz Sevilje poročajo, da so stavkojuči včeraj hoteli naskočiti plinarno, vendar je policija njihovo nakano izjavila. Med poboji je bila ubita ena oseba, več pa jih je ranjenih. Ves včerajšnji dan so nemiri zahtevali eno smrtno žrtev, 50 ljudi pa je dobilo večje ali manjše rane.

Pariz, 23. jul. AA. Havas poroča iz Madrida, da je vojaško sodišče obsodilo danes na smrt dva atentatorja, obtožena sabotaških del v Sevilji in Cordobi. V Madridu so aretirali jako uglednega člana anarhistično-komunistične stranke. Nad Madridom neprestano patrolirajo letala.

Madrid, 25. jul. AA. Vlada je prepovedala sindikalistične organizacije po vsej Španiji. Vsi voditelji sindikalistov so bili aretirani. Seviljski neredi so zahtevali 20 človeških žrtev, 155 oseb je bilo ranjenih. Glavni stan komunistov v Corneli, ki je bil prava trdnjava, so morali uničiti s topovskim ognjem.

Madrid, 25. jul. AA. Velika skupina demonstrantov, pred katero so šle žene in otroci, je skušala ob 7 jutraj zažesti stražnico civilne garde. Po hudem boju, v katerem je bilo mnogo ubitih in mnogo ranjenih, so orožniki napad odbili. Mesto nudi zelo žalosten vtis. Vsak, ki si upa na ulico, je bil prisiljen hoditi z dvignjenimi rokami, sicer bi ga ustrelila policija, ki z najostrejšimi odredbami skuša preprečiti streljanje z oken in streh. Nad mestom krožijo letala s strojnimi, da intervenirajo, če bo potreba. Vojno sodišče je obsodilo na smrt dve osebi, ki sta se udeležili zadnjih nemirov. Doselej so nad 500 oseb aretirali. Aretirance so zaprli v mestni hiši, ker so zapori prenapoljeni.

Socialni kardinal

Pariz, 25. jul. AA. Iz Lilla poročajo, da je dosežen sporazum med krščanskim delavskim sindikatom in zvezo delodajalcev. Ta sporazum je bil sprejet v več mestih severne Francije. Sporazum je dosegel kardinal Lienart.

Dunajska vremenska napoved: Nastopilo bo zapadno vreme, ki bo na mnogih krajih povzročilo hude nalive. Hladnejše vreme.

Kraljica Marija na poroki svoje sestre

Bukarešta, 25. jul. AA. Rador proča: Včeraj ob 16 je prispela v Sinajo Nj. Vel. kraljica Marija. Na postaji so jo sprejeli kralj Karol II. in kraljica-mati, bivša grška kraljica Jelisaveta, vojvoda Michael, princ Nikola, princesa Ileana in nadvojvoda Anton Habsburški in mnoge druge osebnosti, ki se udeležijo poroke princeze Ileane in nadvojvoda Antona Habsburškega. Jugoslovanska kraljica Marija je po zapustitvi postaje stopila v avtomobil h kralju Karolu.

Sinaja, 25. jul. Z. Radi slabega vremena je bilo ustavljeno sprejemanje fotografov in časnikiarjev pri princesi Ileani. Danes popoldne se je princesa Ileana peljala v spremstvu dvorne dame v avtomobilu na izlet. Ko se je vrnila, je sprejela deputacije, ki so prišle prekasnno. Ob 5 je sprejela vse člane romunske vlade s predsednikom Jorgo na čelu. Jorgo je izročil princesi darilo romunske države v znesku milijon lejev v novem denarju. Princesa Ileana je takoj darovala 300.000 lejev revnim kmetom. Ob 1 popoldne je prispel v Sinajo dr. Maniu. To je prvič, da je bivši predsednik prevzel javno funkcijo, potem ko se je umaknil iz političnega življenja. Na kolodvoru ga je pričakovalo sto časnikiarjev, katerim pa ni hotel dati nobenih izjav.

22 starčkov zgorelo

Newyork, 25. jul. tg. V starem štirinadstropnem posloju katoliškega zavetišča za onemogle v Pittsburgu je nastal v petek strašen požar, ki je zahteval 22 človeških žrtev. Razen tega pa je bilo poškodovanih več kot 200 oseb. Ko je bila javnost opozorjena na požar, je velika večina starčkov bila že v posteljah, ki so se potem v vsej naglici oblekli in zbežali v hišno kapelo, kjer so mislili, da so popolnoma na varnem. Požar pa je naenkrat zavzel tolik obseg, da niti kapelica ni bila več varna, posebno zato, ker je gasilstvo le s težavo moglo priti do kapelice, ki je bila sredi gorečih poslojij. Zato so vsi, ki so se zatekli v kapelico, v njej zgoreli. Prav mogoče je, da se bo število žrtev še povečalo, ker dosedaj znani podatki niso zanesljivi.

Berlin, 25. jul. AA. Znana nemška banka »Gebrüder Lange« je zaradi krize ustavila svoja plačila.

Velikanu slovenskega duha

Ob stoletnici Frana Levstika, prvega slovenskega političnega kritika

Naravnost usodno za vsak narod je, če na velike zgodovinske trenutke ni pripravljen. Slovence so našli bolj ali manj nepripravljene doleslej še skoro vsi taki zgodovinski momenti in tudi veliki finančni in politični bankrot, ki je nujno moral slediti Bachovemu absolutizmu petdesetih let. Na osnovno točko slovenskega političnega programa — avtonomno in zedinjeno Slovenijo — ki ga je bila formulirala naša mladina l. 1848. je tedanji rod že skoro pozabil, zato je desorganiziran in desorijentiran taval med centralizmom nemških liberalcev, federalizmom preživelih kronovin in priradnim pravom, na katerega edino se mora opirati majhen narod brez jasne politične tradicije. Glede na to tudi ni čudno, če so glasovali mnogi za usodni dualizem in za nesrečno centralistično ustavo, ki sta jih potem tepla nad pol stoletja, do neizogibnega poloma l. 1918.

V takih razmerah je razumljivo, da smo se izgubljali v oportunističnem in lovili pečke, da bi lažje prenašali brce. Ker si sploh nismo bili na jasnem glede politične in zgodovinske ideje Slovencev, smo doma sicer grmeli na votle in rodoljubne bobne, se solzili ob praznih domoljubnih frazah in prepevali ter deklamirali o stujem meču, ki bi naj bil kriv naše narodne usode, toda nihče nas ni poslušal. Se manj pa upošteval. Oče Bleiweis, ki je kolikotoliko zadostoval l. 1848. in za silo prekrmaril dobo absolutizma, je postal v šestdesetih letih neraben, v njegovi najbližji okolici so se pa radi zbirali politični avanturisti in koristolovci.

Edina, res svetla, razborita, jasna in kritična glava teh »gnilih in strahopetnih časov« je bil — Fran Levstik, največji slovenski duh druge polovice preteklega stoletja.

Vrjetno je, da ima že njegov nesmrtni »Krcan« iz l. 1858. politično ozadje, na izrazito politično polje je pa stopil l. 1865 kot dvaintridesletni mož, ko nam je ustvaril s svojim »Naprej« prvi slovenski politični časnik ustavne dobe. Že tu je ugotovil, da smo Slovenci »čreda brez pastirja, ki ne pozna politične združnosti«, obudil je osrednjo točko slovensko narodnega programa iz l. 1848. t. j. zahtevo po združenju in avtonomni Sloveniji, a slovensko narodno enakopravnost je glede na tedanje iskanje definitivne notranjepolitične oblike države zahteval s tako odločnostjo, da je bil list ustavljen, njegov lastnik Vilhar je moral pa za par tednov v zapor. S tem je Levstik za nekaj časa tudi izgubil nepotrebno javno tribuno, ko je pa ustanovil l. 1865. Einspieler v Celovcu svojega »Slovenca«, je bil Levstik med njegovimi prvimi in najvažnejšimi sodniki ter je v neštetihi dopisih bičal letargijo, desorijentacijo, koristoljublje in absolutistične metode ljubljanskih pravokov, ki so bili sami nesposobni za konkretno in podrobno delo, a drugih niso pustili do besede.

Ta neizprosna, a izrazito načelna politična kritika je sicer dvignila proti Levstiku vse tedanje prvake in mu nakopala mnogo bridkih, prebridkih ur, zato ga je pa oboževala mladina, na katero je gradil Levstik vse svoje nade. Kakor hitro je zaspal celovski »Slovenec«, je začel snovali Fran Levstik v Ljubljani nov politični list »Slovenski Jug« in napisal zanj že tudi program, toda uresničili so idejo takega lista šele razboriti mladi mariborski rodoljubi, ki so začeli izdajati l. 1868. »Slovenski Narod« in sprejeli Levstikov program za svojega. S tem je dobil Levstik novo politično tribuno, raz katero je potem par let pazno in vestno presojal politično delo in nedelo tedanjih narodnih voditeljev, obenem pa tudi utiralav smeri slovenske narodne politike za ves tedanji in še poznejši rod, prav do J. E. Kreka, ki je razširil slovenski narodni politični program potem še na gospodarske in socialne zahteve.

Zahteval je Levstik v politiki predvsem načelno jasnost in doslednost, zato je ostro bičal oportunistično kolebanje oficijelnih narodnih voditeljev, ki so si l. 1865. zvarili nekak program, s katerim pa potem sami

niso vedeli kaj začeti. Bil je med prvimi slovenskimi javnimi delavci, ki so se izrekli za brezpogojni demokracizem, zato je nastopil tudi proti tedaj ustanovljeni napol politični »Katol. družbi za Kranjsko«, ki si je izbrala za svojega predsednika tujega aristokrata. Zlasti se je pa neizprosno boril proti popustljivi strahopetnosti parlamentarne delegacije, o kateri je l. 1868. zapisal: »Ali smo res taki mračnjaki, da imamo samo te leščerbe, katere zdaj na Dunaju večidel v žalostnem molku brle in svoj plamenček obračajo, kakor Beust piha?«

Osnovna točka in izhodišče njegovega političnega programa je bilo: z neizprosno doslednostjo priboriti svojemu narodu vse politične in jezikovne pravice in svoboščine ter ga dvigniti med kulturno in politično zrele narode. S tega vidika je motril vse tedanje politično vrvenje. Bil je največji nasprotnik tedanjega rodoljubnega kričaštva in solzavega slovaštva, zato je pa bolj nego kdorkoli njegovih sodobnikov čutil realne potrebe svojega naroda in čutil potrebo po smotrenem podrobnem kulturnem in političnem delu. O rodoljubju je malo govoril, pač pa je rodoljubno delal in živel, a za narodne svoboščine se je kakor lev boril odkritosrčno, dosledno, neupogljivo, brezkompromisno in s suvereno samozavestjo. Krivdo za žalostno usodo, ki smo jo preživljali tedaj, pa ni valil na »tuj meč« kakor za ono nekritično dobo tipični Jenkov »Napreje, temveč je kazal na naše lastne greh (gl. sonet »Naša nesreča« iz l. 1868.), ki nas pogubljujejo. Zato je pretrpel tudi toliko preganjanja, zapustavljanja in zasramovanja od svojih lastnih rojakov, kakor morda noben naš javni delavec pred njim in za njim, toda neuklonljivi Levstik je vztrajal, čeprav dolgo časa sam in med — stradanjem, a danes stoji pred nami večji in svetlejši nego kdorkoli njegovih sodobnikov.

Levstik je bil najizrazitejši Slovenec in najjasnejši Jugoslovan. Vse svoje orjaške moči in bogate talente je posvetil izključno le čim višjemu vsestranskemu podvigu in izoblikovanju naše individualnosti, obenem je pa gledal na jugoslovanstvo tako trezno in jasno, kot nihče pred njim in le redki za njim. S srbstvom je prišel v neposredni stik že kot mladenič, vračajoč se iz olomuškega semenišča. Tedaj se je za nekaj mesecev ustavil na Dunaju in osebno spoznal s starim Vukom Karadžićem, ki ga je seznanil z neizčrpnim bogastvom srbskega narodnega blaga (bil je Levstik tudi med prvimi, ki so prevajali iz srščine v slovenščino), a narodno politično sodelovanje s Hrvati je zahteval ponovno. Dobro se je zavedal, da Slovenci ne bomo mogli sami vzdržati silnega pritiska germanskega severa, zato je videl našo rešitev na naslonitvi na ostali slovanski jug, toda prav tako se je zavedal, da tudi s to naslonitvijo ne bomo pridobili ne mi Slovenci in ne jugoslovanstvo ničesar, če ostanemo brezoblična masa in ne poskrbimo tudi sami za čim večji lastni vsestranski napredek, po načelu: obdelaj vsak čim skrbnejše svojo lastno njivo, pa bo tudi skupna žetev bogata.

Ko Levstika slavimo, se ne smemo zadovoljiti s praznimi deklamacijami in sentimentalnimi govori ali literarnimi spomini, ampak si ga moramo vzeti za zgled narodnega in kulturnega delovanja, neomahljive značajnosti in jasnega programa, ki ga mora imeti zavedao in kulturno ljudstvo.

Madjarske „volitve“

Budimpešta, 25. jul. Z. V parlamentarnih krogih se mnogo govori o velikem volivnem teroru in protizakonitih odredbah velikih županov in ostalih vladnih organov o priliki zadnjih volitev. Socialna demokratska stranka je v zvezi s tem sklenila zahtevati od vlade, da se skliče komisija, ki bo proučila vse prošnje in pritožbe, ki se nanašajo na volivni teror. Ta predlog bo na prvi seji parlamenta predal socialistični poslanec Biller, a za to predlog bo glasovala vsa opozicija.

Vašemu podjetju manjka godbe!

Vaši prostori: vrt, hotel, restavracija, kopališče, bodo dobili novih stalnih obiskovalcev, če si dobite

dobro godbo!

Nabavite si pri nas dobro

električno glasbeno napravo

obstoječo iz radijskega aparata in gramofonske aparature z modernim zvočnikom. Naprava Vam bo noč in dan z neizčrpnimi sporedi na razpolago. — Zahtevajte takoj ponudbe od

RADIO LJUBLJANA

Ob proslavi 100letnice rojstva Franca Levstika

Levstik pisatelj in kulturni delavec

Stvaritelj novejšje slovenske kulture je usodna osebnost, v kateri se križata absolutni narodni genij in tedanje neurejeno narodno življenje. Po svobodi in ohranitvi stremeč narodni duh se v Levstiku zbudi in se bori na široki fronti, zdaj v podobi nepriznanega voditelja, zdaj kot eden izmed množice, zdaj samo kot misel, a vedno srdito in neugnano — šele za njim se odkrije, da je bil to eden, izbrancec in žrtev.

Levstik je v sredi med starim in novim Slovanstvom — kamenar, zidar, stvaritelj. Pred njim je bil Prešeren, ki je izgorel za podobo svojega naroda, za njim Ivan Cankar, ki je podoba naroda, vnovič spačeno, odkril in našel za njo bridko lepo — domovino. Trije: Prešeren z očitajočo bolečino, Levstik s trdim bojem in delom, Cankar z očiščujočo obtožbo si v naši zgodovini podajajo roko; iz njihovega dela raste celota trpečih, grešnih in očiščujočih se rodov, ki gredo kvišku, k življenju.

Levstikovo pisateljsko delo je temeljno, to se pravi, da so njegovi spisi temelji novejšje slovenske slovnice. Tudi vse drugo Levstikovo narodno delo izvira iz velike tvorbe osebnosti, ki gradi za celo pokolenje za seboj in izvrši vsako svoje delo za ceno lastne sreče. Od usodnih »Pesmi« l. 1854 do zadnjih otroških pesmi v »Vrtcu« je ves človek, misleč, izpričujoč, boreč se, gradeč in učeč — kljub vsi sramotni borbi za suhi kruh ves neizprosno pričevavec in glasnik resnice in pravice.

Levstik je oče slovenskega realizma v književnosti in širši narodni kulturi. Njegova osnova je kritika, pregled in vrednotenje življenja in njegovih pojavov; zato podira, kar je trhlega in spačenega in gradi novo in pristno. Levstik ni novotar ampak gospodar, ki najde zdravih virov življenja in si vzgoji delaven in razborit rod.

Levstik v literaturi. Naša književnost je pred Levstikom odmirala v romantičnem brezplodnem paberkanju, diletantizmu, nezdravi občutljivosti in samopridnem hvalisanju. Gospodarile so ji »Novice, rokodelske, kmetske in gospodarске«, brez pravega čuta za jezik in brez zmisla za lepoto. Ze Levstikove »Pesmi« l. 1854 so docela drug pojav. Izpričujejo duhovni stik s Prešernom in živo zvezo z domačo zemljo. Pristno prirodno čustvo si išče svojih podob v otipljivi domači krajini, za njo vidiš obraz kmeta, ki ga je tedaj še neopredeljiva slovenska inteligenca s svojo nepristno hvalo prej smešila kakor vredno častila. Sedem let za Prešernovimi »Pozijami«, za nepoznano visoko zgradbo evropske umetnosti na domačih tleh smo dobili v Levstikovih »Pesmi« skromno pričo domače umetnosti, ki je bila s svojo pristnostjo, neposrednostjo in šegavostjo obet novega časa; v nji je bila satira, oblika kritike, ki je kazala naprej in budila na boj. Trinadvajsetletni bogoslovec plača veljavo svojih pesmi z odhodom iz Olomuca, ali morda tudi s svojim poklicem, ne moremo reči. Za ceno svojih pesmi postane popotnik, za vse življenje brez lastne strehe in mira.

Vnovič se je oglašil Levstik iz brezdomnega zatišja v domačem kraju l. 1858. Tedaj že kot voditelj. »Nazaj k narodu« je osnovni klic vseh treh znamenitih del — »Napak slovenskega pisanja«, »Potovanja iz Litije do Čateža« in »Martina Krpanca«. Pisal jih je tisti Levstik, ki je dijaku Stritarju v velikolaški gostilni pokazal, da njegovo mesto ni med gospodo ampak med domačim ljudstvom. Živ narodni jezik, domača slovenska snov in ostra, glasna kritika o stvarih, ki jih je treba povedati, so glavni kljuci znamenitih Levstikovih del l. 1858. »Napake« so obračun s tedanjim slovenskim pisanjem, »Potovanje« program za naprej, prva osnova naše pripovedne proze in dramatike. Obenem so ta dela že sama zgled, kako je treba pisati. Iz obeh razprav bi napravili polno temeljitih literarnih in kulturnih resnic, ki so se vse splošile v našem realizmu. Iz njih je rastle vsa Jurčičeva pripovedna umetnost v snovi in izrazu, iz kritike v teh razpravah je zajel Stritar svojo književno in kulturno kritiko, preden je praktično šel v šolo visoke forme po zgledu svetovne književnosti. Literarna trojica, Levstik, Stritar, Jurčič, katere oče in pekrovitelj je bil Levstik, je praktično in teoretično podrla veljavo starih avtoritet, ne zato, ker so bile stare, ampak ker so bile neodkritne in nepristne, predvsem Koseskega, in je uveljavila Prešerna in svojo novo umetnost. Za to umetnostjo raste veliki narodni hram slovenskega pripovednega realizma, v katerem je verno upodobljeno naše narodno življenje v preteklosti in sedanjosti, vsa naša zemlja v svoji posebnosti in pristnosti. Tako je od Levstika samega in Jurčiča mimo vseh poznejših realistov do Finžgarja za vedno zapisan naš narod, kako je živel in se boril, kako prenaša in spolnjuje svojo človeško nalogo in usodo.

Kljub vsem bridkostim življenja se Levstikova leposlovna vsebina najrajši usmeri v bridko resno človeško komedijo, katero je najizraziteje upodobil v »Martinu Krpancu« in »Desetem bratu«. Ne samo, kaj je njemu potrebno povedati, tudi tako, da je narodu všeč, tako piše Levstik. Parodističen življenjepis ob stran polisnjene, skoraj pozabljenega naroda, se je šaljivo zgostil v močnem Martinu, ki komaj ve za svojo ceno, iz svoje dobrohotne in zveste narave rešuje dvorno gospodo in se zadovolji s pravico, ki si jo na bolj zanimiv način lahko daje sam — a vse to radi poštenja in ljubelega miru. V »Desetem bratu« se je Levstikova bridka življenjska zgodba strnila v filozofsko razmišljajoč pogled na vse posvetno; Zlatorepec se nasmehe nad tem, kar se v življenju imenuje čast, ljubezen, denar — in ko bi ne bilo vse to tako šegavo, bi mislili, da je na slovenska usta spregovoril Mark Avrel, Hamlet ali Spinoza.

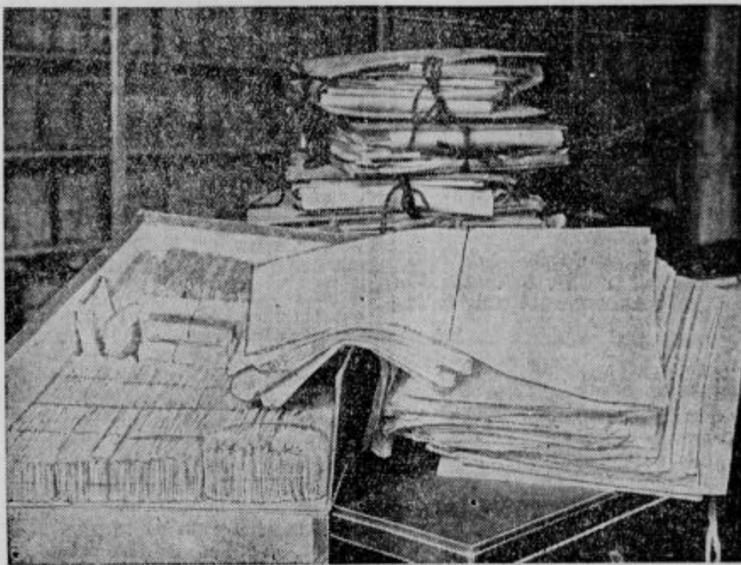
Levstikovo kulturno delo gre podobno kot njegova kritika, v vse strani narodnega življenja. Deloval je v tržaški čitalnici kot njen tajnik, pripravil ustanovitev »Slovenske matice« in bil njen prvi tajnik, sodeloval je pri »Južnem Sokolu« in mu oskrbel prvo slovensko telovadno terminologijo; z neizprosno kritiko ljubljanskih čitalniških razmer je budil zmisel za demokratično in

pošteno društveno življenje — a največje važnosti je ustanovitev in preureditev »Dramatičnega društva«. Z »Dramatičnim društvom« je Levstik postavil temelj slovenskemu gledališču, z izdajo »Slovenske Talijce« pa pripravil tla slovenski dramski literaturi.

Smer vsega Levstikovega kulturnega dela je kazala odločno proč od Nemcev k Slovanstvu. Ne službovanje nemški kulturi na stopnji podrejenega ljudstva, kakor je hotel Dežman, ampak osamosvojitve v narod po zgledu in sorodstvu slovanskih narodov. Zato je Levstikovo delo tudi v kulturni orientaciji programatično. Slovenci so na svoji zemlji avtohtoni, njihova kultura mora biti avtohtona, slovenska, in zato ni čuda, da se je bolj in bolj vtapljal v vire slovanske starožnosti in jezika.

Pri vsem zmislu za stvarnost življenja ni mogel prezreti Levstikovega velikega, neugnane idealizma. Iz tega idealizma je izvirala njegova volja, da ustvari Slovanecm zdravo književnost in omiko. Ta idealizem ga je gnal v boj proti starim, kompromisnim, ne dovolj načelnim narodnim močem, da je napravil pregrado med »starimi« in »mladimi« in veraval samo v mladino. Ne majhno slovnstvo, ne majhen narod, ampak pristno slovnstvo in čist narod je ustvarjalo Levstikovo delo. Ne prijetna, trpka je njegova resnica. Za tem idealizmom se skriva osebna Levstikova tragika, da se je zbilčan in strit nazadnje zgrudil onstran pregraje.

France Koblar.

Levstikova literarna zapuščina, med njo bogato slovarsko gradivo.

Popotovanje iz Litije do Čateža

(Hoja za Levstikom. — Glej slike v današnjem »Ilustrovanem Slovanec«.)

Bilo je že letos poleti, ko se napotimo trojica ljudi iz Litije do Čateža z namenom, da se prepričamo, kakšna je danes pokrajina, katero je pred dobrih sedemdesetimi leti prehodil in opisal — Levstik. Ni nas vodila zgolj literarna radovednost; še bolj nas je vlekel tipično slovenski romarski nagon, ki vodi naš rod že od nekdanj do oltarjev, v katere je »vstavljen sled onstranske gloriole«. In kakor pobožni romar veruje, da je onstranska milost na neka mesta obilneje razlita, kakor na ostali svet, tako smo bili tudi mi trije sveto prepričani, da je Levstikov genij v pokrajini, ki mu je dala doživetje, katero je izrazil v svojem klasičnem Popotovanju, jasneje doumljiv, kakor kjerkoli drugod.

Držali smo se do pike Levstikove poti. Iz Litije smo krenili v nedeljskem jutru v Smartno, kamor smo dospeli ravno ko so ljudje vrelil od rane maše. Sredi vasi se dviga velika cerkev, ki iz daljave vzbuja videz gotške pristnosti ter daje kraju podobo tujege, neslovenskega selišča, ki pa se v bližini razblini v kuliso gotskega epigonstva. Ljudstvo pa, ki je hitelo iz cerkve, je bilo naše, vedro in prijazno. Sredi ljudi smo zavili proti Kostrevnici in dimali radostno mrzli zrak ozke doline in vonj izmučenih teles, ki se niso mogla odpočiti v kratki poletni noči.

Ljudje so tožili o škodi, ki jo je napravila zadnja toča, pripovedovali so o gospodarski stiski, toda ne s protestom, temveč skoraj sramežljivo, ker so bili prevzeti vdanosti kmeta, ki pričakuje pomoči le od sklenjenosti v neskončno verzigo rodov, ki izginja in nastaja na okopih in dragih tleh domačih hribov. Pokazali so nam na križpotju našo nadaljnjo pot, ki drži v Kostrevnici iz velike ceste v hrib in vodi na Libergo, Gobjnik, v Moravče in na naš cilj — Čatež.

Teško nam je bilo kreniti na njo, nekaj zato, ker smo se morali posloviti od dobrih mašarjev, ki so nosili v sleherni besedi in gesti nedeljski blagoslov in mir, nekaj pa, ker je naša pot vodila

v hrib na levo roko in ne na desno, kakor je zapisano v — Popotovanju.

Šele na ponovno zatrjevanje, da druge poti na Libergo sploh ni, smo se napotili v hrib.

Ali se je res Levstik zmotil, ali se ni svet okrenil tako, da je danes treba hoditi tam na levo, kjer je on desno dospel na cilj?

Leži smo po kameniti poti, megle so se plazile nizko, hotele so zasuti nas in ozke doline in viliti dež, toda veter jih je zopet sunkovito dvigal, podil okoli kopastih vrhov in razblinjal v solnce. Za nami so šli še poelinci od maše, tam tudi družina, tukaj dvoje matorih sosed, v počasnem, postavačnem koraku.

Na vrhu je samovala vasica. Lesene hišice so čepete ob cesti in tu in tam kobacale tudi v hrib, kakor stare mamice, ki strme v daljavo, odkoder pričakujejo izgubljenih sinov. Na levo nam je zaslanjal pogled hrib, na desno pa se je dvigalo onstran doline hribovje z bleščočimi cerkvicami in mračnimi vasicami, za hrbtom pa je zrastle zid planin, ki nas je odredil spomina na mesto.

Kmalu smo dospeli do cerkvice na Libergu. Še vedno je obdana s pokopališčem, kar je prav, kajti umrli morajo biti v božji senci. Pokopališče hvali že Levstik, nam se je zdelo zapuščeno, pač zato, ker so poletne cvetlice in trava prerastle grobove in lesene križe. Smrt tone v življenju! Čudili smo se strmi poti, ki vodi iz doline na pokopališče skozi ozidje, ki je tako umetno odslonjeno, da se ti zdi, kakor da se je samo odmaknilo in napravilo pot išočim kali na božji njivi. Iz križa se smehlja Kristus, z obrazom dobrega domačega človeka na grobove, kjer počiva med številnimi Poglajeni in Zužki tudi neki Kazanova.

Ko smo oprezovali okoli cerkvice, je prišel mimo kmet, zlomljen v kolenu, v pasu in plečih, ki nam je odprl cerkvena vrata.

Ljudje so hiteli že k pozni maši v Smartno, ko smo se ločili od liberške cerkvice in pokopališča. Prijazno so nas ogovarjali in vabili na že-

gnanje, ki ga slave v nedeljo po sv. Mohorju. — Lepo nam je bilo med njimi, zato smo obiskali še dom liberškega cerkvenega ključarja. Stopili smo v dveletno leseno hišo. Pogovarjali smo se o nevoljah življenja. Gospodinja in hčerka sta kramljali z nami, gospodar pa je molčal, potožil le, da so izmenjali ime njegove sosese in zrl utrujeno v prstena tla svoje izbe, v katerih so je zrealil njegov obraz.

Ko smo šli dalje, smo kmalu srečali prve vinograde z zidanicami in sadovnjaki. Kakor nasmeš obraz, tako so spremenili strogost hribovske pokrajine. Odtam smo krenili zopet navkreber in dospeli na Presiko. Tukaj nam je zmanjkalo poti, ne vem, ali nas je premagala utrujenost, ali so nam ustavile korak — črešnje!

Brezskrbno smo jih zobali, dokler ni prišel deček, ki se je poizkušal voziti na lesenem kolesu, ki si ga je sam napravil. Dovolil nam je v očeto- vem in materinem imenu, ki sta bila šla v gozd po »jurjec«, da smemo zobati, dokler hočemo.

Moža, ki sta prišla mimo, sta nam pokazala nadaljnjo pot, ki vodi skozi hosto turenske graščine.

Na planoti nas je srečal mlad gospodar, ki je nesel gobne iz gozla. Povabil nas je na črešnje, ki je bila polna kakor grozd. Ceravno so bile samo črničje, vendar so nam tekline, ker smo uživali v njih dar človeka, ki je sicer nosil na prsih v kožo vrisana tuja rudarska znamenja, v prsih pa zlato domačo srce.

Iz Presike nas je pot kmalu privedla v gosto smrečje, kjer smo našli troje grmad, katere opisuje Levstik v Popotovanju.

Mislim, da se ne bi toliko razveselili, če bi nenadoma zasledili zlat rudnik, kakor smo se teh treh kupov dračja, kajti na vsakem je nad že preperelim vejevjem, venel šop zelenega, še svežega vejevja, ki ga je nekdo morebiti še danes, tik pred nami utrgal in poklonil pred Bog ve koliko leti ubitim nesrečezem.

Za srce zgrabil človeka pogled na znak tolike pietete, ki se gotovo poseduje iz roda v rod. Več- noživo vejevje poklanja ljudstvo umrlim. Ali ni v tem antinomnem dejanju ostanek nekdanjega če- ščenja drevesa. Ljudstvo, ki je pridilo iz brez- drevesnih step, je videlo v drevesu, ki se dviguje iz zemlje, kakor čudež, sedež božanstva.

Ko smo zrl v grmade in razmišljali, se je pojavil na poti pred nami za ovinkom — neznanec. Ni se nam približal toliko, da bi mu mogli prepoznati obličje in postavo, vendar smo videli skozi svetlo grmovje obrise podobe — človeka. Ti obrisi sicer niso bili mirni, migetali in izginjali so, kakor ozračje v vročem poldnevu tako, da mogoče tam ni bilo nikogar, odkoder je nam sijal znan, dasi povečan obraz in odmeval tih, dasi neizprosno razumljiv glas.

»Vržite vejice na grmado in pojdit! Ne skru- nite svetlišča z neplođnimi ugibanji!«

Plaho smo zrl v smer, odkoder je prihajal klic. Toda tam ni bilo nikogar več, le vejevje vi- soke smreke, se je sunkovito gibalo, dasi je bilo ozračje mirno, kakor v peči.

»Dajte mir spečim! Bili smo ljudje, kakor ste vi, hrepeneči po kruhu, ljubezni in miru. Kaj vas briga naše dejanje in nehanje!«

Zdrgetali smo, kakor gozd v ognju, groza nam je brez bolečine vlekla kožo z lasmi vred preko lobanje v zatilje.

Nekdo se je oglašil. Bog ve, morda smo za- vpili vsi trije hkrati, morda nas je zavpilo mili- jon ali pa še več!

»Naši očetje ste. Vedeti morate več, ko mi! Povejte nam, kako naj živimo!«

»Utrgate večih vejico in jo vrzite na našo grmado. Toda ne imenujte se naši sinovi, dokler brskate s sovraštvom po naših skrinjah ter nočete priznati, da smo bili modrejši, dasi baš tako bedni, kakor ste vi. Služite občestvu, ne sebi, pa tudi ne frazam.«

Molk, tišina, kaplja hovegeva medu je kanila kakor zvonov glas na grmado.

Šli smo dalje skozi gozd, ki je postal ved- no svetlejši, smrečje se je umaknilo bukovju, pol se je prerajala, globoko se zajedala v rdečkasto zemljo, kakor bi se bala, da prenaško ne zdrkne v dolino, odkoder je puhel duh svežega vinskega mladja, zrelega žita in stoječe vode. Bili smo na Gobjeku, ki je »najbolj sloveča vinska gora, kar jih je tukaj v obliži«. Pred nami se je odprl nov svet: vinorodno pobočje Gobjnika, ki se je nadalje- valo v rahlem polkrogu proti jugu v gorah, ki obkrožajo Sv. Križ, se spuščalo precej drzno v ozko Moravško dolino, ki jo je na sosednji strani mejilo čateško hribovje, na katerem se je v da- ljavji dvigala Zaplaska božja pot. V dolini pred nami so ležale Moravče, še dalje Sv. Križ, v ven- cem vinskih gor in zidanic, ki so tvorile prezbiterij vasi in cerkvi ležeči na skromni višini, kakor na oltarju naravne bazilike, ki jo obdaja v daljavi še temno modra stena Gorjanecv. Na desnici, za gozdnatim ovinkom smo stutili »dolgo hišo«, grad Turen, kjer je Levstik učiteljeval v letih 1855 do 1858.

Domovina Zidarjeve Tone in Levstikovo za- časno bivališče je ležalo pred nami.

»V zglavji gobenske gore« smo poiskali Boj- čevo zidnico, kjer je poslušal Levstik dolenske gornike, katere je opisal v Popotovanju.

Zidnica je bila zapra, kakor gorska podruž- nica, ki je odprta samo ob velikih praznikih. Bu- jno trsje je priplezalo prav do njenih vrat, strešna slama in tramovje se je smodilo v vročini, izza za- pahnjanih vrat je žuborel moški pogovor, duh ge- nija je plaval nad leseno kočo.

V Moravčah smo poiskali Tonin dom, ki že davno ni več lastnina Zidarjevega rodu.

Spominjali smo se ljubezni, ki je nekdanj združila štirindvajsetletnega Levstika in več kot leto dni starejšo Tono, ljubezen, ki je rodila otož- ne »Tonine pesmi«. »Deklica krasnih očij«, katero je kljub temu, da se je že leta 1850. omožila, ohrani- lilevstik v sreč, dokler ni srečal Koširjeve Fran- je, je morala biti ženska, ki je do dna razgrbala pesnikovo srce. Nekaj opojnega je moralo biti v njenih očeh, nekaj zrelega, rekeli bi materinskega, sila, ki je navnega realista preustvarila v roman- tičnega erotika. V ljubezni do Koširjeve Franje je Levstik kljub vsemu hrepenenju ohranil neko oče- tovsko čustvo, katerega razodevajo pesmi njej po- svečene in ki mu je po mojem mnenju branile vzeti Franjo za ženo, v Moravčah pa je bila Tona tisti pol, ki je miroval in vabil samo z lepoto svoje biti in okoli katerega je krožil Levstik v vsej strastnosti duše in telesa.

Odtod navidezna sentimentalnost Toninih pesmi, zato obile solze, odtod obup, ki zveni iz njih.

Pred gostilno v Moravčah stoji fantje in va- bijo dekleta na ples, iz sosedne hiše hiti deklica, ki kaže obraz, v katerem se bori temne oči s svetlimi lasmi, bujna krčmarica stoji na pragu in gleda

Ujjeva hiša v Retjahu.

(Nadaljevanje na 4. strani spodaj.)

Za kulisami Londona

Med konferenco je angleška vlada hotela predlagati revizijo mirovni pogodbe Francija naj bi prevzela angleška in ameriška posojila Nemčije

London, 25. julija. os. O konferenci, ki se je ravno končala, je svetovno časopisje poročalo v vseh podrobnostih. Seveda sedaj, ko je prenehala nervoznost, ko so pozabljene uradni komunikacije, ki so previdno prikrivali resnico, prihajajo na dan nekatere podrobnosti, ki pričajo, da ni bilo vse harmonija in soglasje. Tako se je izvedelo, da je angleška vlada napravila resen poizkus, vplesti v pogajanja tudi vprašanje revizije mirovni pogodbe. Pariška vlada je o teh namerah bila pravočasno poučena in se je seveda pripravila na vsa presenečenja. Francozi so smatrali najmanj za nekorrektno, da bi se ob priliki, ko Nemčija pride prosit za denarno pomoč, našla ena druga država, ki bi hotela naleteti trnjev problem mirovni pogodbe. Nekateri pariški listi, ki so bili površno informirani o teh nakanah, so londonsko konferenco tudi imenovali »past«.

Tudi nemški ministri so bili poučeni o načrtih angleške vlade. Le tako se da razlagati popoln neuspeh pariških pogajanj. Sedaj je tudi lahko razumeti, da nemški kancler ne samo ni hotel ni slišati o političnih jamstvih, katere je zahtevala Francija za svoje posojilo, ampak da je v razgovoru z Lavalom celo brutalno namignil, da nemško ljudstvo brezpogojno zahteva, da se mu vrne takojnevarni poljski koridor z mestom Gdansk. Francoski ministri predsednik seveda niti ni maral odgovoriti na to ljubeznivo pripombo, kajti on mora v imenu francoskega naroda odklanjati nemško prijateljstvo, če se mu ponuja za ceno okrnjene Poljske. Vsekakor pa se mu je zdelo nekoliko čudno, da je največja briga nemške vlade v trenutku, ko se ruši njeno gospodarstvo, kako odtrgati od Poljske del njenega ozemlja. Zamisljena v takem duhu, se je londonska konferenca morala končati, kakor se je tudi končala, namreč s popolnim neuspehom.

Novo je tudi, da je ameriški državni tajnik Stimson prišel s čudnim predlogom, katerega je z svojo njemu prirojeno gorečostjo podprl tudi angleški minister Snowden, da naj Francija kratkoročno prevzame kratkoročno posojilo in vse investicije, ki sta jih Nemčiji dala Amerika in Anglija.

Francoska delegacija je predlog smatrala za premešnega, da bi bila sprejeta vsako debato. Ameriški in angleški kapitalisti se prav čisto nič ne brigajo za plave oči Nemcev, ampak edinole za usodo denarja, ki so ga v svoji brezglavi dirki za dobičkom v Nemčiji naložili, ne da bi bili pravočasno zahtevali najenostavnejše garancije. V Londonu so torej predlagali Franciji, naj razkosa Poljsko in naj denarno podpira nekoliko Nemcev, kakor Američanom in Angležev, za kojih pregrehe naj prevzame pokoro. Rezumljivo je in popolnoma jasno, da nobena francoska vlada ne more in ne sme pristati na takšne predloge, če ne bi jo ogroženje naroda kmalu pomotlo s pozorišča. Francoska vlada je pri vsem tem tudi morala vedeti, da so

angleške banke naložile v Nemčiji pred vsem oni denar, ki ga jim je bila izročila Francija. Kako naj bi torej Francija morala ali mogla brez ironije pristati na to, da si angleške banke rezervirajo dobiček, riziko pa naložijo drugemu pod različnimi naslovi miroljubnosti, humanitarnosti in milosrčnosti.

Londonska konferenca je zapustila v francoskih in tudi v angleških očeh porazen vtis in težko bo rodila kaj pozitivnega, razen seveda, če se bo nemška diplomacija vendarle enkrat odločila, da opusti tisto njeno skrivanje za hrbtom tretjih oseb in se odloči govoriti moško in odkritosrečno besedo s svojo zapadno sosedo, ki ne pričakuje nič drugega in nič boljšega.

Zlato beži iz Anglije

Berlin, 25. jul. d. V gospodarskih krogih se ni nastopilo tisto pomirjenje, ki so ga pričakovali od londonske konference. V Londonu so sicer sklenili, da naprosijo vse banke, ki še imajo vloge v Nemčiji, da jih dvignejo in da jih pustijo pri miru. Francoske banke so obljubile, toda obljuba ni bila teška, ker so itak že dvignile 3/4 svojih vlog, tako da od te strani Nemčija ne pričakuje nobene koristi. Novih kreditov pa itak ne bo. Sinoči so prišle vrhu vsega še alarmantne vesti iz Londona, ki pravijo, da so sedaj francoske banke začele dvigati svoje vloge v Londonu. To da pomeni veliko nepredvideno nevarnost, ker bodo angleške banke prišle v težave in bodo morale poklicati nazaj svoje vloge v Nemčiji, da bodo mogle zadostiti francoskim zahtevam. Francoska vlada, tako pravijo, bo sicer poizkušala ustaviti ta tok, toda ni verjetno, da bi bila zadosti močna, ker je ogorčenje nad postopanjem Angležev in Nemcev preveliko in ker je zaupanje v nemško poštenost še bolj omajano, kakor je bilo pred londonsko konferenco.

London, 25. jul. ž. »Daily Telegraph« se v uvodnem članku bavi z odvažanjem zlata iz Anglije v Francijo in objavlja senzacionalne vesti, da je

vzrok temu, ker je Francija izgubila zaupanje v Anglijo. Temu je kriv Henderson, ki je v svoji prevleki marljivosti prigovarjanja Franciji, da popusti, izblebetal, da bo morala tudi Anglija iskati moralitij, katerega zahteva Nemčija. Ta izjava je presenetila Laval in francoske bankirje, ki niso znali odgovoriti na Hendersonove besede. Prvo, kar je Francija storila, je bila naredba, da se takoj pritegnejo vsi krediti iz Anglije. Te dni je bilo z letali prevoženo iz Londona v Pariz 10.000 kg zlata, kar pomeni okrog 1.5 milijonov frankov.

London, 25. julija. AA. »Daily Herald« poroča, da je Francija od začetka nemške krize potegnula iz Anglije od 150 milijonov funtov šterlingov kredita že 40 milijonov. List dalje pravi, da politični krogi menijo, da skuša Francija tako preprečiti angleško pomoč Nemčiji in jo prisiliti, da sprejme francoske zahteve glede političnih jamstev.

London, 25. julija. AA. »Daily Telegraph« poroča, da so pričeli po londonski konferenci kopičiti v Nemčiji denar, kar je povzročilo veliko pomanjkanje denarja. Boje se, da nastanejo iz tega nove težkoče.

Smrt odličnega francoskega državnika

V starosti 70 let je umrl voditelj Alzacije Abbe Wetterle

Pariz, 25. julija. fr. Zadnji petek je umrl v zdravilišču Ouchy bivši francoski senator in sedanjí svetnik francoskega poslanstva pri Vatikanu Abbe Wetterle. Rajni si je pridobil svetovni sloves že iz časov predvojnne dobe, ko je na čelu alzaških poslancev vodil borbo za avtonomijo Alzacije in Lorene v nemškem državnem zboru. Njegovemu duhu in njegovi besedi se ima Alzacija zahvaliti, da ni padla povsem pod prusko upravo in ohranila svojo delno samostojnost v okvirju nemške države. Po vojni, ko se je Alzacija vrnila k Franciji, je zopet prevzel vodstvo alzaških poslancev in je z isto vnemo, kakor svoje dni v

Berlinu govoril v Parizu za svobodo svojega ljudstva v jezikovnem in prosvetnem pogledu. Ugled, ki ga je v sled svoje nesebičnosti užival, je bil velikanski. Njegov patriotizem je bil brez vsake sence in njegovi nameni najčistejši. Kot 60letni starček je bil imenovan v Vatikan in je od tam branil pravice svojega ljudstva. Francoska vlada ga je odlikovala z najvišjimi častmi in ni ga danes francoskega lista, ki bi temu nesebičnemu, a v harnemu duhovniku-politiku ne posvetil dolge kolone samih priznanj in same hvale. Raz francosko-politično pozorišče je izginila velika neomadeževana osebnost. Alzacija pa lahko žaluje za enim svojih največjih sinov in voditeljev.

Nov naskok na Indijo

Sovjeti sklenili novo pogodbo z Afganistanom — Samo nova etapa v stoletnem boju med Rusijo in Anglijo za svobodno morje

Istanbul, 25. jul. or. Anatolska agencija poroča iz Moskve, da sta sovjetska in afganistanska vlada dne 24. junija 1931 obnovili in podaljšali nevtralnno in prijateljsko pogodbo z dne 31. avg. 1926. Ker prva pogodba nikdar ni bila v celoti objavljena, je vsebina tega pakta, ki odločuje o sovjetski politiki v Aziji, zelo zanimiva. Saj je znano, da so že svoj čas ruski carji s silo in zvijačo prodirali preko malazijskih in turkeških gora, da dosežejo tolikanj zaželjeno morje in da se približajo Indiji, katero smatrajo za najbolj občutljivo točko angleškega imperija, starega in neizprosnega prijatelja Rusije. Ko so Sovjeti prevzeli dediščino ruskih carjev in porušili vse, kar so zgradili, so ohranili izhujne poti, katerih se je carska politika posluževala v Aziji v boju proti Angležem. Prvo, kar so Sovjeti naredili, je bilo, da so si pridobili simpatije Afganistana. Angleškimi intrigam se je posrečilo, da so Ruse izpodrinili, toda pogodba iz leta 1926 je Sovjete zopet ustoličila kot gospodarje v Afganistanu.

Njihovi agenti so se začeli prikazovati v Tibe-lanskem gorovju in na greebnih Harakorum, ter prehajali polagoma v nižine Indije, kjer so nemudoma začeli sejati nezadovoljstvo in nemir med

tamošnjim prebivalstvom. Zgodovina Indije v zadnjih letih zadosti jasno kaže, kaj so Sovjeti dosegli. Angleži so na to prešli v ofenzivo in z različnimi revolucijami, ki so jih vzpizorili v Afganistanu, dosegli, da so se morali Sovjeti zopet umakniti angleškemu vplivu in Angliji prijaznemu emirju. Sedanjí afganistanski kralj Nadir, ki je prišel na prestol s pomočjo angleškega denarja, pa je zadnje leto pokazal hrbet svojim zaščitnikom ter zgrabil za roko, ki so mu jo s severa ponujali Sovjeti. Prišlo je do novih pogajanj, ki so se končala dne 24. junija in ki vsaj za nekaj let zapečatijo rusko premoč v Afganistanu in ponovno nevarnost na indski meji.

Pogodba ima dva dela. V prvem delu si obe državi zagotavljata nevtralnost v slučaju, da bi ena ali druga bila zapletena v vojsko s kakšno tretjo državo. Kljub tej nevtralnosti pa si obe državi obljubujeta, da ne bosta dovolili, da bi se kakšna tretja država posluževala njihovega ozemlja za vojne operacije proti drugi državi — podpisnici. Obe državi se nadalje zavezuje, da se nikdar ne bosta udeležili gospodarske bojкота ali gospodarske blokade proti pogodbeni podpisnici. To pomeni z drugimi besedami, da Afganistan ne bo dovolil nobeni angleški armadi, da bi preko njego-

otroke, ki brodijo po vodi, ki jo je naplavljal naliv, zupan z obrazom rimskega senatorja zeha na pragu svoje velike hiše in se odpravlja spat, aljo iz obilje poletne lepote visi nad vasjo oprano od pluhe, trto slišimo rasti in polniti jagode, iz zidanic dehti, kakor pesem — vino.

Kje sta Tona in Fran? Pod težo teh vtisov smo se napotili proti Sv. Križu. Vemo, da smo v nekem določenem kraju, ki ima svoje znamenje na zemljevidu in točno izmerjeno zemljišče v davčni mapi, čutimo, da žive tukaj ljudje, katerim je ta zemlja tako vsakdanja, kakor nam ljubljanska ulica, toda za nas je vse nov svet, pravkar ustvarjen, dvignjen iz nekega tujega ozvezdja, razsvetljen od svetlejšega, dasi milejšega solca.

Kakor v sanjah tavamo po cesti, ogovarjamo vsakega človeka, ki nas sreča, pripovedujemo vsakomur o Levstiku in Toni, čudimo se, da je ne srečamo.

Popoldansko solnce je lilo na Sv. Križ, ne kje se nam je pridružil mož, ki je še vse bolje vedel, ko mi, poslušali smo ga zvesto, kakor da je poznal Levstika in Tono. Sv. Križ je utonil v solnce ali za hribom in že smo bili pri dolgi hiški, pri gradu Turnu, ki se je raztegnil, kakor zvest pes ob vznožju gozdnatega hriba, kjer je

dolina najožja; tudi on ves pomemben in svet, kakor svetnikov vol ali medved v pratiki otroku, ki išče nebeščanov na grešni zemlji.

Kristalni hlad vode, lesov, trohoba umirajočega gradu, tihoča zapuščenega mlina in pripovedovanje našega vodnika, ki govori, govori, da ne veš, ali šumi voda, ali vrši les, vse poje, poje.

Miloba ljubezni do narave in človeka nas polni do vrha. Najsrečnejše čuvstvo v življenju — pozaba samega sebe — nas ziblje v opojno omotico, da vdano krešemo v kameniti hrib, se opotekamo v močvirne doline, se zopet vzpenjamo, žalostni le zato, ker podzvedno slutimo, da zapuščamo kraj, kjer smo doživeli nekaj lepega ter se bližamo cilju — Catežu.

In že smo tam. Solnčen hrib, nad njim romarski Zaplav, Kobetova sola še stoji, njegovega nagrobnika pa ni več. Tudi krčmarja Roštana ni in njegovih gostov — Selščka in Mrtolaza.

Kljub temu blešči pred nami steklenica Doljenca. Srkamo lepoto zemlje in dobroti ljudi, tragedija neizpolnjene ljubezni je postala simbol nas samih in vse naše zemlje. Odpusti Levstik, da brskamo po tvojih bogatih skrinjah! V tebi bi radi spoznali sebe in ves človeški rod.

Dr. Ant. Slodniak.

Gospa Kolontaj — veleposlanica v Parizu

Pariz, 25. jul. tg. Gospa Kolontaj, znana ruska diplomatinja, bo v kratkem prišla v Pariz in prevzela vodstvo tamkajšnjega sovjetskega poslanstva. Dosedanji ruski poslanik Dovgalevski, ki je baš v zadnjih dneh imel uspešne razgovore s Francijo, je težko obohel na srce in mora oditi na daljši dopust. Najbrž bo odšel za tri mesece v kako rusko zdravilišče in ga bo v tem času nadomestovala gospa Kolontaj. Trgovinska pogajanja med Rusijo in Francijo se zdj da bodo v kratkem končana in bodo na ta način zaključila dosedanje trgovinsko vojno med Francijo in Rusijo.

Zračna katastrofa

Sofija, 25. jul. tg. Letalo družbe »Cidnac«, ki vrši redni zračni promet med Carigradom in Bukarešto, se je danes dopoldne ob 11 vnelo na progi med Jambolom in Karnobatom. Vsi potniki, med njimi ena ženska, so popolnoma zgoreli.

Sofija, 25. jul. tg. Oficielno se javljajo imena potnikov, ki so bili na ponesrečenem letalu. Pilot, ki je bil Turek Ichaja, monter Francoz Bompete, ponesrečeni potniki pa so bili Anglež Barkley in Cruich, norveški konzul Repen in Angležinja Miss Cast. — O nesreči dobajajo različna poročila. Najverjetnejše je poročilo, ki ga je dala družba »Cidnac« iz Sofije, glasom katerega je velik vihar potnisil letalo v bližini Jambola proti tpm, zaradi česar je letalo, ki je itak letelo zelo nizko, zašlo v gozdove in pilot radi nastale megle ni mogel več ravnati letala. Letalo je butnilo v gozd s tako silo, da je gladko podrl 15 cm debela drevesa. Motor je eksploziviral šele potem, ko je letalo zadelo ob tla. Edini očividci so bili nekateri delavci na polju, ki so takoj prihiteli na kraj nesreče, pa so tam našli že popolnoma zgorelo ogrožje. Požar je bil tako silen, da je zgorel tudi ves gozd naokoli.

„Zeppelin“

Berlin, 25. jul. tg. Zrakoplov »Zeppelin« je jutraj ob 4.40 odletel na drugo etapo do Leningrada. Prej si je še spopolnil zalogo vode, vina in bencina. Tisočglava množica se je poslovila od posadke zrakoplova ter sta dr. Eckener ter prof. Samojlovič iz gondole zadnjič pozdravljala ljudstvo.

Drobne vesti

Belgrad, 25. jul. 1. Danes ob pol 12 so prišli na tukajšnje letališče slavni francoski letalci na čelu z znamenitima letalcema Costom in generalom Guois.

Belgrad, 25. jul. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal odlok, po katerem se eksponiture javnih borz dela v Skoplju, Nišu, Banji Luki in na Sušaku preuredi v podružnice javnih delovnih borz in da se za te podružnice imenujejo nadzorni odbori v zmišlu zakona in naredb.

Belgrad, 25. jul. ž. Na Čukarici montirajo stroje in priprave za izdelovanje rečnih objektov. Dela naglo napredujejo in upati je, da se bo kmalu začelo z izdelavo rečnih objektov.

Belgrad, 25. jul. ž. Skupina poljskih poljedelcev, vinogradnikov in sadjarjev pride v začetku avgusta v našo državo, da prouče našo izvozno trgovino v času sežnje in da zaključijo kupčije vina in grozolja.

Mladina za sporazum med Nemčijo in Francijo

Vzveza francoske katoliške mladine, laična in republikanska mladež, federacija krščanskih študentskih društev, skupina »Notre Temps«, francosko-nemška vseučiliška skupina, mednarodna zveza študentov v Parizu, republikanska omladina in demokratska ljudska mladež so ustanovili odbor za sporazum med Francijo in Nemčijo, ki bo prirejal kongrese, potovanja in izdajal publikacije, katere bodo služile zblizanju obeh narodov.

Odbor je izdal manifest, v katerem je rečeno, da sveta, ki trpi največ zaradi spora med Francijo in Nemčijo, ne bodo pomirile toliko diplomatske pogodbe in aranžmani, ampak predvsem nova moralna orientacija in vzgoja novega rodu.

Proti naziranj, ki je osnovano na politiko moči, alianc in ravnotežja, se je francoska mladina usmerila napram idealu zveze evropskih narodov, intelektualnega in gospodarskega sodelovanja ter ravnopravnosti svobodnih narodov, ki si morajo biti enaki po pravicah in dolžnostih.

Francoska mladina, odločena, da prepreči zopetno svetovno katastrofo, se izreka za unijo evropskih narodov, ki se mora čim preje realizirati. Ta unija ima kot neobhoden predpogoj lojalen sporazum med Francijo in Nemčijo. Zato je treba na obeh straneh pobijati ekstremni nacionalizem, po-

dirati plemenske predrazsodke in po medsebojnih intimnih stikih delati na rojstvu nove Evrope.

Zato so se zbrale najrazličnejše skupine francoske mladine, ločene po političnih, socialnih in verskih vidikih, da premagajo vse narodno-psihološke težkoče tostran in onstran Rena, kjer s francosko mladino simpatizira velik del plemenite nemške mladine.

Odbor pozivlja vso francosko mladino sploh, da se tej akciji pridruži in dokaže, da vsa Francija želi preporeda Evrope po najprisrčnejšem prijateljstvu med Nemčijo in Francijo v duhu miru in nove evropske kulture.

Ta manifest ni prineslo samo francosko časopisje, ampak tudi organ sveté stolice, »Osservatore Romano«, ki ga obširno komentira in hvali francosko mladino, da se je brez razlike svetovnega naziranja zbrala za cilj, ki ga tudi sveta stolica z vsemi silami zasleduje. Sveta stolica se raduje, da se na manifestu na prvem mestu svetí ime Zveze francoske katoliške mladine. Glasilo svete stolice pravi, da je doba hegemonizma, dosežena za ceno potokov krvi, minula in da morajo vsi plemeniti možje in vse stranke Evrope podpirati program mednarodnega sporazuma, na katerem mora biti prva točka popoln sporazum med Francijo in Nemčijo.

Avstro-nemška trgovinska zveza protipostavna

Pariz, 25. jul. AA. »Havas« poroča iz Haaga: O piliki razprave o avstrijsko-nemški carinski uniji pred haaskim sodiščem je imel večeraj govor zastopnik Francije Paul-Boncour. Glavna tema njegovega govora je bila zveza med versajsko in senžermensko mirovno pogodbo ter ženevskim protokolom. Če prihajajo Francija, Italija in Češkoslovaška pred haasko sodišče, se to zgodi za to, ker so tudi te države prevzele obveze, da ne bodo ničesar storile, kar bi utegnlo naleteti vprašanje neodvisnosti Avstrije. Vsa ta polemika se suče okoli tistega dela teksta, ki pravi, da se neodvisnost Avstrije ne more

odtujiti, v zvezi s formulo, ki takoj nato sledi »izvzemši na pristanek Društva narodov«. Toda haasko razzodišče sploh nima naloge baviti se z vprašanjem, ali sta Avstrija in Nemčija karkoli storili, s čimer bi bili prekršili omenjeno odredbo, nego mora danes dati sodbo o tem, ali se besedilo dunajskega protokola o avstrijsko-nemški carinski uniji sklada z besedilom ženevskega protokola in versajske in senžermenske mirovne pogodbe. — Na koncu je govornik naglasil namen in duha, v katerem so omenjene države podpisale ženevski protokol in išriše Avstriji za pomoč.

Nemiri v južni Ameriki

Pariz, 25. jul. AA. Po neredih v Santiagu de Chile se doznajajo nekatere podrobnosti. Studentje so stopili v stavko. En del njih se je utaboril na sami univerzi, drugi pa so demonstrirali po ulicah in pozivali prebivalstvo, naj se jim pridruži. Čete so zasedle univerzo in pregnale študente. Dve osebi sta mrtvi, več jih je ranjenih. — Novejša vesti iz Santiaga de Chile poročajo, da se je študentom pridružilo tudi zdravniško društvo. Tudi mnogo drugega prebivalstva je stopilo na njihovo stran ter demonstriralo zaradi uboja nekega študenta. Politika le morala demonstrante razpršiti s sablami.

Iz sovjetske Rusije

Moskva, 25. jul. AA. Sovjetska vlada bo otvorila 1. avgusta 800 novih trgovskih hiš. V teh trgovinah bodo prodajali predvsem živila. Sovjetska oblastva hočejo s tem odpraviti čakanje prebivalstva pred trgovinami z živili.

V Albaniji se vdira zemlja

Tirana, 25. jul. ž. V vasi Fundeku pri Argirocastvu se je začela nenadoma vdirati zemlja in se nedaleč vasi nastali novi številni izviri. Ljudstva se je polastila panika in je zapustilo stanovanja. Takoj je bila poslana pomoč. Na lice mesta se je podala tudi komisija inženjerjev, ki bodo proučili te pojave.

INDIA SUPER TYRE

izvrstna
AUTO PNEUMATIKA

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: J. ZIROVNIK — Telefon 33-77
Ljubljana — Tavčarjeva ulica št. 6
Zastopstva in zaloge ima tudi: „DESA“ Maribor, Trg Svobode 6
Telefon 28-50
„MOTORIMPORT CIE“ Celje — Kralja Petra cesta št. 29

V čast kralja Petra Osvoboditelja

Ljubljana, 25. julija 1931

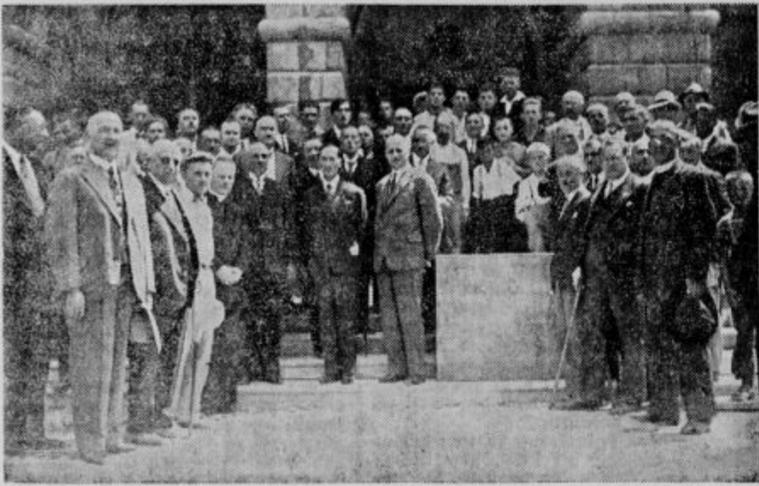
Danes ob 11. uri dopoldne se je zbralo nad 80 predstavnikov slovenskega javnega, kulturnega in gospodarskega življenja, med katerimi omenjamo samo g. škofa dr. Rožmana, g. generala Popoviča, g. župana N. Puca in g. rektorja N. Šerka. V mestni posvetovalnici, kamor jih je povabil odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju.

Razpoloženje je bilo svečano in dostojno patriotskega dogodka, zanj katerega so bili najod-

jenj. Postavljen bo pri desnem vходу v mestno hišo na stopnjicah v poliranem kamnu. Kip kralja na konju bo visok 3,80 m. Kralj bo odet v svečan ornat z žezlom v roki.

Spomenik se bo odkril v nedeljo, 6. septembra z veliko svečanostjo, na katero bodo povabljeni Nj. Vel. kralj in njegov dom, vlada in vse slovenske občine. Ker je takrat obnem god prestolonaslednika, bo vojaška parada. Mesto bo slavnostno okrašeno.

Posebna revizijska komisija banke uprave je

ličnejši člani naše družbe povabljeni na sejo, imela se je namreč vložiti v temelj spomenika prvega kralja osvobodilnega in zedinjenega Jugoslavije spominska listina.

Sejo je otvoril predsednik izvršilnega odbora g. inž. Ladislav Bevc, ki je najprej navzoče pozval, da počastijo spomin prvega kralja zedinjenega jugoslovanskega rodu s trikratnim »Slava!« Nato je razvil zgodovino delovanja odbora za postavitev spomenika kralju Petru v prestolnici Slovenije, ki naj bo vekotrajno znamenje spoštovanja in hvaležnosti slovenskega ljudstva napram velikemu osvoboditelju. Odbor se je ustanovil l. 1926. Nabirala akcija je vrgla okoli 482.000 Din, spomenik pa bo stal okoli 275.000 Din. Ostalo bo torej še mnogo, kar se bo porabilo v socialne dobrodelne namene. Značilno je, da so mali nepremožni ljudje največ prispevali in da le 1/3 celotne vsote gre na račun premožnih slojev in zavodov. Največ je dala Trboveljska premogokopna družba (50.000 Din), občine so dale 68.000 Din.

Glede spomenika samega se je predsednik ponudil pri podrobnostih, ki so bile izvale v javnosti veliko kritike. Treba je konstatirati, da so ugovori glede osnutka in pa zlasti glede mesta, kjer bo stal spomenik, popolnoma neutemeljeni. Odbor je to stvar prepustil našemu N. Plečniku, ki je odobril mesto in po kojega nasvetih je tudi kipar Dolinar napravil osnutek. Spomenik bo največji kras našega mesta in bo postavljen tako harmonično in stilno odgovarjajoče svojemu okolišju, da smo glede tega lahko popolnoma pomir-

nasia vse račune odbora v najpopolnejšem redu.

G. predsedniku odbora se je nato predsednik Slovenske Maticice, g. N. Lončar, v imenu vseh navzočih toplo zahvalil.

Nato so se vsi navzoči podali pred mestno hišo na stopnjice, da prisotstvujejo vložiti spominske listine v temelj spomenika. Na koži napisana listina je vložena v bakreno poniklano okusno puščico. Listina in puščica sta izdelalni po načrtu g. arhitekta dr. Omahna in predstavljata obe pravi umotvor. Besedilo listine se glasi:

Koncem leta 1918 so izvojevali Slovenci svobodo, ko so zvezali svojo usodo z usodo Srbov in Hrvatov, borečih se prav tako za svobodo vseh, in jo položili v roke kralja Petra.

Izhajajoč iz ljudstva, živeč v njegovi sredi v radostnih in britkih dneh in vodeč ga v neenaki borbi k zmagi, je kralj Peter simbol nesebičnega naroda, borečega se za svobodo, in svetel vzor, da se borec za svobodo ne sme ukloniti. Zmaga njegova je bila obenem zmaga Slovencev.

Iz hvaležnosti mu postavijo Slovenci leta 1931 spomenik, ki ga je izdelal akademični kipar Lojze Dolinar.

Odbor za postavitev spomenika kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju v Ljubljani.

Ko je predsednik s člani odbora položil spominsko listino v odprtino, jo je kamnosek zazidal. Tako je bila lepa svečanost ob 12 končana.

Prosvetno slavlje in prosvetni dan

dne 15. in 16. avgusta v Grobljah pri Domžalah.

Kakor smo že dvakrat naznanili, se bo vršila dne 15. avgusta slovesna blagoslovitev novega društvenega doma v Grobljah pri Domžalah. Blagoslovitev in cerkveni govor je prevzel gosp. škof dr. Gr. Rožman. Na slavnostnem zborovanju po sv. maši bo prosvetno zborovanje, na katerem bo govoril dr. Marko Natlačan. — Slavlje se prične s slikovitim sprevedom ob 1/9. Bratska društva se tudi tu naprošajo, da se udeležijo spreveda z zastavami. — Opozorjamo na ugodno železniško zvezo iz Ljubljane. Izstopi se v Domžalah. S kolodvoru v Domžalah do novega doma je 10 minut. Ob nedeljah in praznikih vozi prvi vlak iz Ljubljane ob 1/6, drugi pa ob 1/8. Tudi z drugim vlakom bo mogoče še pravočasno priti k prireditvi. Poleg tega vozijo iz Ljubljane do Domžal tudi avtobusi. Zaprošena je polovična vožnja. Za odhod je dopoldne in zvečer vse polno zvez v Ljubljano. Zad-

nji vlak odpelje ob 9.

Izredno slavlje in lepa gorenjska okolica bo privabila brez dvoma tako veliko število udeležencev, da bo prireditev največja te vrste letošnje leto.

Posebno označbo da tej prireditvi zborovanje drugi dan. V novi dvorani se bo vršil 16. socialni dan. Na zborovanju bodo nastopili naši najboljši sociologi in drugi javni delavci (dr. Aleš Ušeničnik, dr. Al. Kuhar, dr. Janez Ahčič, dr. Joža Basaj in dr. M. Krek), ki bodo v svojih govorih obravnavali pereča sodobna socialna vprašanja. Poznavalec položaja nam bodo razgnili sliko današnjega socialnega nereda in opozorili na njegove vzroke. Pokazali nam bodo tudi, kod vodijo pota iz grozečega stanja. Tako bomo s tem zborovanjem najlepše praznovali 40 letnico socialne okrožnice Leona XIII. »Rerum novarum«.

meseca priučil slovenščine... Menda naše oblasti, ki imajo odločiti, ali sme ta inozemec našim domačim, gotovo tako sposobnim mojstrom odjesti beli kruh, inozemski firmi ne bodo nasledje, kajti na 30 let starih strojih se ne da mnogo »modernizirati« in če se je treba kaj novega priučiti, se prav lahko pošljejo naše domače moči v inozemstvo, da se tam v prav kratkem času priučijo novim metodam racionalizacije obrata. Zato pa je treba v prvi vrsti novih modernih strojev, brez katerih bo naša predilnica še nadalje hirala. Še enkrat apeliramo na naše merodajne faktorje, da iz gospodarskih in nacionalnih ozirov ne pripuste inozemcem, ko imamo sami dovolj sposobne mojstre. Zadnje čase je ravnateljstvo raznim že reduciranim predilniškim rodbinam odpovedalo stanovanje, tako da ti reveži ne vedo, kam bi se dali, stanovanja pa bodo ostala prazna... Tudi so popolnoma ukinili nabavne prispevke, katere so delavci prejemale vsake tri mesece... Zeleti je le, da predilniško vodstvo z ozirom na boljše konjunkturo tudi gleda na zboljšanje svojega delavstva in ne samo na večji dobiček inozemskega kapitala...

Iz litijske predilnice

Litija, 25. julija.

Kakor vsi znaki kažejo, se pričinja v obratu naše predilnice izboljšanje delovnih razmer. V zadnjem času je predilnica prejela izdatna naročila, tako, da je začela mesto 8 urnika vpeljati deset-urnik. Ker pa je vodstvo to storilo brez oblasnega dovoljenja, ji je oblast nadaljno izvajanje 10 urnega dela prepovedala. Včeraj se je zato vršilo v predilnici tajno glasovanje za 10 urnik, katerega pa so delavci v veliki večini odklonili, ker se zavedajo, da z nadurnim delom sicer sebi trenutno pomagajo, reduciranim tovarišem pa jemljejo kruh. Baje je odrejeno ponovno glasovanje.

Precej razburjenja je povzročilo dejstvo, da je dunajska centrala preko litijskega ravnateljstva reucirala dolgoletnega ndmojstra g. Stroza, zavednega Čeha, ki je skozi 10 let vodil predilniški obrat v popolno zadovoljstvo tovarne kakor tudi delavstva. Mesto njega pa skušajo inozemski lastniki tovarne vrniti nekoga dunajskega Nemca za nadmojstra pod pretezo, da bo moderniziral obrat in se »zavezujejo«, da se bo ta Nemec tekem enega

Prosvetni dom v Novem mestu

bó otvorjen dne 2. avgusta t. l. Ob tej priliki se bo vršil tudi prosvetni dan. Vzpored prireditvev je sledeč:

Na predvečer 1. jul. t. l. ob 20 se vprizori v spomin 50 letnice smrti Josipa Jurčiča in 100 letnice rojstva Franca Levstika tragedija »Tugomer«. Dne 2. avg. zjutraj otvoritev prosvetnega dne. Nato govor dr. Jožeta Basaja, ravnatelja Zadrudne zveze »O katoliški akciji in mladini« in dr. St. Žitko o temi: »Kmečki fanj in njegova rodna gruda.« Ob pol 11 sv. maša s cerkvenim govorom prevzvišenega g. škofa dr. G. Rožmana, ob pol 12 blagoslovitev doma, nato slavnostni govor profesorja dr. K. Capudra »O pomenu prosvete« in in govor urednika g. Frana Kremžarja »Ob 40 letnici socialne okrožnice Rerum novarum«.

Med blagoslovitvijo doma poje pevski zbor »Gorjanci« pesem: »Ako Gospod ne zida hišec, pozneje poje pesem »Povsod Bogac. Popoldne ob 3 koncert pevskih zborov novomeškega okrožja. Nato prosta zabava s srečolovom.

Nova stavba Prosvetnega doma je arhitektonsko zanimiva, ker je edina izmed prosvetnih domov na deželi, ki ima prostor za oder in vse potrebne oderske stroje, kulisarijo, zidana po načinu mestnih gledališč.

Zelo zanimiva je dvorana s kasetiranim stropom in s stebriščem ter lepo urejenim balkonom. Zanimiva je tudi avla pred dvorano s stebriščem, kjer bo prostor za garderobo, buffet in blagajno.

Sprednji trakt pa je namenjen za stanovanje in poslovne lokale ter obstoji iz visokega parterja, prvega nadstropja in manzarde, pri kateri se nahaja velika terasa z razgledom po vsej novomeški okolici.

Prepričani smo, da bo k tej blagoslovitvi Prosvetnega doma v Dolenjski metropoli prišlo ljudsko iz novomeške okolice in obilnem številu, ker je ta dom namenjen njemu ter da se bo udeležilo z ozirom na prosvetni dan te slovesnosti tudi ljudstvo iz semiške, leskovske, šmarske in trebanjske dekanije.

Velike izpremembe pri Osrednjem uradu za avarovanje delavcev

Zagreb, 24. julija 1931.

»Kako že javili, je novi minister za socialno politiko dr. Marko Ostreničič odstavil dosedanjega komisarja SUZOR-a prof. Ante Odiča in imenoval za komisarja g. Marko Bauera, glavnega tajnika zveze industrijcev v Zagrebu.

Novi komisar je izvedel bistveno važne izpremembe v upravi SUZO Ra. Upokojil je generalnega direktorja dr. Augustina Arzelina, namestnika generalnega direktorja Dušana Glumca, direktorja splošnega oddelka g. Jakoba Lastriča pa je premetil za direktorja okrožnega urada v Banjaluku.

Za generalnega direktorja SUZOR-a je reaktiviran bivši generalni direktor Milan Glaser, za direktorja splošnega oddelka je imenovan bivši direktor dr. Vilim Helebrandt. Mesto namestnika generalnega direktorja je ukinjeno, znova pa sta kreirani mesti direktorja pravnega oddelka in direktorja finančno ekonomskega oddelka. Na prvo mesto pride načelnik g. dr. Jezič, na drugo pa načelnik g. Korač.

Z novimi osebnostmi v vrhovni upravi delavskega zavarovanja se bo obnovil prejšnji sistem uprave v smislu stroge centralizacije, uprave in vseh financ v zavarovanju. Arondacija okrožnih uradov se ne bo nadaljevala, ker bo pridržano vse vodstvo in iniciativa osrednjemu odboru v Zagrebu. Teritorij okrožnih uradov se bo prilagodil ozemlju banovin, v posameznih banovinah pa se organizira po več okrožnih uradov za izvajanje zavarovanja.

Po okrožnih uradih bodo postavljeni novi komisariji zlasti povsod tam, kjer sedanji komisariji niso postavljeni na predlog delavcev ali delodajalcev oziroma njihovih zbornic. V najkrajšem času naj bi se povsod postavila redna samoupravna ravnateljstva in nadzorstva uradov po novem zakonu, ki ga pripravlja ministristvo za soc. politiko in narodno zdravje.

Številne osebne izpremembe, ki so se izvršile v zadnjih mesecih v Osrednjem uradu, so zapesle v to ustanovo osben in taktičen boj, ki sega tudi širše v vrste delavskih in delodajalskih organizacij. Prijatelji delavskega zavarovanja se boje, da bo ta boj škodljivo vplival na razvoj in napredek ustanove same. Zlasti splošno obžalujejo izločitev dr. Arzelina, ki ga poleg g. Milana Glaserja smatrajo za najspodobnejšega uradnika in najpomembnejšo osebnost v uradu.

Specialist za zobne in usne bolezni
dr. Logar Francé
Sv. Petra c. 14, Ljubljana
ne ordinira od 27. julija do 24. avgusta

Jubilej dela

V današnjih časih je težko dobiti uslužbenca, ki bi se dolgo držal enega gospodarja. Vsak si želi izpremembe. Zato je toliko bolj častna izjema Lucija Kramar, katere že 52 let vestno služi upravi zdravilišča Dobrna.

Lucija Kramar rojena Vanovšek se je rodila 1859. in je odšla v službo z osmim letom kot pastarica in od takrat je vedno v službi pri drugih ljudeh. Vašemu poročevalcu je izjavila, da se ji ni nikoli godilo dobro. Ko je šla z osmimi leti v službo, je bila še tako majhna, da jo je moral stric v košu nesti na planino. Iz lesenih ocelki ji je gledala slama. Današnjih življenjskih dobrot takrat še niso poznali. Koruzni ali ovseni močnik, to je bila vsakdanja hrana preprostega in revnega ljudstva. Vendar pa je vedno ostala zdrava, kot je še tudi danes.

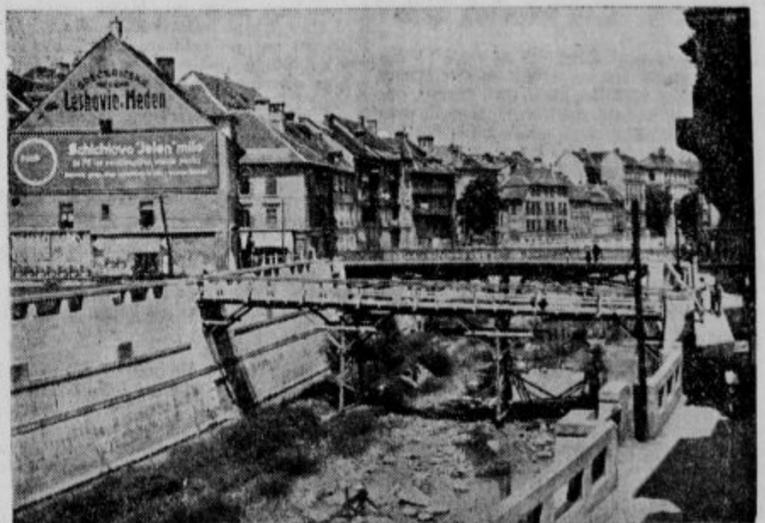
Ko je bila stara 20 let, je prišla k državnemu zdravilišču Dobrna (takrat še Neuhaus) kot poljska delavka. Radi njene točnosti in vestnosti v službi jo je pa takratni ravnatelj Ciril Poltaut premetil za postrežnico kopalnice. Sedaj služi že četrtega ravnatelja.

Po dvaindesetih letih službe pri zdravilišču je še vedno pri gostih zelo priljubljena radi svoje postrežljivosti in poštenosti. Pravi, da bo par let mogoče opravljala svojo službo, potem pa bo šla v zasluženi pokoj, katerega ji prav iz srca privoščimo. U. A.

Slovenska Bistrica

25 letnico svojega mašništva je obhajal dne 22. julija tinski župnik g. Urh Hafner. Kot sin kmeta se je rodil 1. jul. 1882 v Krčanjah. Novo sv. mašo je pel 22. jul. 1906 v Krčanjah ter nato služboval po raznih krajih na Koroskem. Po nesrečnem plebiscitu je moral zapustiti svojo škofijo. Šel je v Jugoslavijo. Župnik v Tinju je postal 1926. Še na mnoga leta!

Brv ob čevlarskem mostu

Ljubljana, 25. julija.

V sredo so začeli nasproti Turjaškemu trgu postavljati zasilno brv čez Ljubljanico in danes je brv že gotova. Je oddaljena le pičlih 50 korakov od starega čevlarskega mostu in je široka 2 in pol metra, dolga pa 24 metrov. Brv je bila potrebna

zato, ker bodo v kratkem pričeli z demontacijo čevlarskega mosta, ki ga bodo premestili in postavili nasproti bivši prisilni delavnici, kjer so tudi že začeli z izkopavanjem temeljev. Brv nad čevlarskim mostom bo stala pa dotelj, dokler ne bo zgrajen novi železobetonski most, za katerega so že izdelali načrti. Most bo dograjen še letos.

Ljubljana

Zasluzki mesarjev in beda ljudstva

Ljubljana, 25. julija.

Kdor se hoče prepričati o prav neznosnih razmerah v Ljubljani, mu svetujemo, naj ob dnevih, ko so živinski sejmi, napravi kratek sprehod. Najprej naj obišče živinski sejem, potem pa naj gre na trg. Na živinskem sejmju naj pozvrže o cenah živini, na trgu pa naj si ogleda tablice na stojnicah in naj ugotovne cene primerja med seboj. Doživel bo veliko razočaranje. Spoznal bo, da je kmet ubog revež, ki mora dati živino pod vsako ceno, spoznal pa bo tudi, da je ubog obnem konzument, ki mora meso plačevati po nezasišanih cenah. Cene na ljubljanskem trgu so pretirano visoke. Danes smo priobčili vest, da je Zadruga mesarjev znižala ceno prešičjemu mesu za 2 Din. Tako znižanje je le v zasmeh splošnemu položaju. Na razpolago nam je več kalkulacij in naj vzamemo katerokoli, še tako ugodne za mesarja, še vedno se bomo mogli prepričati, da so cene mesu neznosne in da bi bilo tudi v Ljubljani potreben tak proces, kakršen se je nedavno vršil v Mariboru.

En primer: Vole vrste vrste plačujejo mesarji po 7.50 Din. Je pa to redka cena, ki jo mesar kdaj plača za vola. Največ plačujejo volu povprečno po 5 do 6 Din za kg žive teže. Za vole vrste je dopustna največ tale cena mesu: kg žive teže plus 95%. Torej bi se spodobilo in bi bilo kravvo potrebno, da bi mesarji prodajali najboljši in najfinišje meso kvečjem po 14.50 Din. Po čem ga prodajajo v Ljubljani? Po 18 Din! Vole druge vrste plačujejo mesarji kvečjem po 5 do 6 Din kg. Na to je dopustna pribitek 110 do 120%. Torej bi morali meso druge vrste prodajati po 12 Din. Prodajajo ga po 16 Din. Mršave krave so po 3 do 4 Din kg. Goveje meso najslabše vrste bi smelo veljati kvečjem 8 Din kg, a v Ljubljani moraš največkrat plačati najslabše goveje meso po 12 Din. To so pa znatne razlike!

Tržno nadzorstvo bi moralo imeti vedno ključ za določanje cen. Ljubljansko tržno nadzorstvo ga nima. Vprašali smo zanj, a o njem niso nič vedeli. Mestna občina je vse preveč prizanesljiva mesarjem. In zdi se, da imajo mesarji večji vpliv na postopanje mestne občine v vprašanju cen, kakor pa 99% ljubljanskega prebivalstva!

Ako vzamemo povprečno ceno za kg klavne živali in upoštevamo odstotek mesa, oziroma slanine, ki ga dajejo posamezne vrste klavne živali, pridemo do tega, da bi moralo tržno nadzorstvo drugače vršiti svojo nalogo, kakor jo vrši. Tržno nadzorstvo je podrejen urad in samo ne more nič. Dolžnost mestne občine je, da da tržnemu nadzorstvu direktive v prid konzumentov.

Voli vrste, ki naj veljajo 7.50 Din za kg žive teže, kakor pravijo mesarji, dajejo 53% mesa v starih četrtih. To se pravi, da moramo od govedi odšteti kožo, čreva, vampe, pljuča, jezik, dušnik, jetra, srce, glavo in nogo od kolena navzdol ter rep. Pri mesu pa ostanejo ledvice in loj okrog ledic. Tudi če ne upoštevamo vsega tega, ima mesar sajno pri mesu I. vrste 3 Din kosmatega dobička, ker ga prodaja po 18 Din. Sodniska ugotovitva pa je, da mesarji pri odstotkih čistega mesa ne smejo iskati dobička, mesarju morajo služiti za kritje režijskih stroškov in za dobiček le odpadki, ki jih mesarji prav drago prodajajo. Le koža je v zadnjem času postala cenejša. Meso I. vrste od najboljših volov bi se v Ljubljani smelo prodajati kvečjem le po 15 Din. Voli II. vrste so, kakor smo že omenili, po 5 do 6 Din žive teže. Odpadki se računajo prav tako, kakor pri volih I. vrste. Voli II. vrste dajo 48 do 50% čistega mesa. Tudi tako računamo pridemo do tega, da bi moralo biti meso II. vrste po 12 Din kg. Dobitek 2—4 Din, kakor mesarji dražje prodajajo meso II. vrste, je odveč in krivičen. Mesarji pa celo računajo za vole I. vrste isti odstotek, kakor velja za vole II. vrste, to da različni vsaj 1 Din. Voli III. vrste dajejo 42—48% čistega mesa, debele krave 42—45% in mršave krave 33—38%. Zopet pridemo do tega, da bi moralo biti meso slabše vrste kvečjem po 8 Din kg.

Teleta so v Ljubljani po 6.50—7.50 Din kg žive teže. Teletje meso se more prodajati le po račun: živa telesa plus 145%, kar je maksimum. Teletje meso bi moralo biti v Ljubljani najfinišje vrste po 18 Din kg. V Ljubljani je po 20 Din kg. Pri teletih ostanejo pri mesu pljuča, jetra, srce in glava. Zato je odstotek za teletje meso 145% mnogo prevelik. Teletja jetra so celo dražja, kakor meso v Ljubljani; so po 25—30 Din kg. Teletja pljuča imajo enako ceno, kakor meso. V Ljubljani so po 18—20 Din kilogram.

Prasiči so v Ljubljani: domači in mesnati peršutarji po 5.50—7 Din, domači debeli 7—8.50 Din, hrvaški pa po 9—10.50 Din. Pršutarji dajo 70 do 80% čistega mesa in slanine. Pri prasičih odpade jezik, dušnik, pljuča, srce, jetra in čreva. Ostanejo pa ledvice in mest okoli ledvic. Prasičje meso je v Ljubljani 20—22 Din kg. Pri mesu zaslužijo mesar torej 12 Din kosmatega dobička. Slanina, ki pa je v Ljubljani 13—18 Din kg, pa daje mesarju povprečno 4 Din kosmatega dobička. Vsi odpadki, ki jih mesarji prav drago prodajajo, pri tem niti v poštev ne pridejo. Prasičja pljuča so v Ljubljani po 10 Din kg, jetra po 18—20 Din kg, glava 8—10 Din kg, parkelj po 6—8 Din, jezik po 25—28 Din kg. Vsi ti odpadki dajejo mesarju dovoljno pokritje za režijske stroške in za čisti dobiček. Debeli prasiči dajejo celo 85% čiste slanine in mesa in so visoke cene mesu in slanini zaradi tega še bolj neupravičene.

Mesarji se po navadi sklicujejo na visoke režijske stroške, na davke in na druge davke. Omenjali smo že, da so odpadki, zlasti pri govedi, popolnoma dovolj, da krijejo režijske stroške in dajo mesarju še dobiček. Ključne pristojbine, čez katere mesarji najbolj godrnajajo, kakor smo zvedeli ravno od mesarjev, so: od nad 450 kg težkega goveda 115 Din, to se pravi: povprečno niti 20 par na kg. Od manjšega goveda 95 Din, od prasiča na 100 kg 78 Din, pod 100 kg pa 74 Din, od teleta 35 Din. Trošarina za prasiča znaša 20 Din, za teleta 10 Din kg. Za hladilnico dajejo mesarji 1000 Din za m² letno. Cena ledu je malenkostna. Poslovni da-

vek znaša povprečno za vola 60—70 Din, za prasiča povprečno 15 Din, za teleta 5—10 Din. Te davke so res hude in visoke. Ali nikakor ne upravičujejo pretiranih dobičkov, ki jih imajo mesarji z mesom. Pri cenah za klavno živino smo navedli najvišje cene, ampak v Ljubljani težko dobiš mesarja, ki bi plačal po 7.50 Din za vola. Celo po 5 Din plačujejo za dobrega vola in ako je kmet v sili, mu dajejo še manj. Na razpolago imamo dopis iz Prevalj, ki pravi, da ponuja mesar kmetom cele 3 Din za kg žive teže za kravo. Te krave pa so debele in dajejo prav dobro meso. V Prevaljah prodajajo mesarji po 12 Din kravje meso. V Ljubljani prav tako. Med 3 Din za dobro rejeno kravo pa med 12 Din za meso III. vrste je razlika, ki ne upravičuje nobene pritožbe čez davke in pristojbine! Redno se dogajajo v Ljubljani slučaj, da kmetje ponujajo prasiča celo po 4 Din kg. Pa ne najdemo kupca. Cene v Ljubljani, ki so služile našemu računju za podlago, so znatno višje, kakor cene na podeželskih sejmih in v drobni kupčiji. Mesarji tudi prav malo kupujejo živino na živinskem sejmju v Ljubljani. Večina mesa, ki ga Ljubljana uporablja, je od živine, kupljene na deželi.

Nočemo delati krivice in sami priznamo, da naši računi niso popolnoma točni. Povsem točni računi bi bili za mesarje še bolj neugodni in bi pokazali še mnogo večje izjemne dobičke. Krivda občinske uprave je, da se v tej zadevi ne znane. Edini ključ, ki je bil sploh nekoliko zanesljiv, je bil tako zvan celjski ključ. Tega je banska uprava razveljavila, ker je bil za mesarje preugoden. Toda ako bi jim cene določili v Ljubljani vsaj po celjskem ključu, bi bile dosti nižje. Mestno tržno nadzorstvo sploh nima nobenega merila, po katerem bi moglo določiti cene. Da so mesarji le anarhije v vprašanju cen in tega nesistematičnega postopanja tržnega nadzorstva veseli, je jasno. Mestna občina ljubljanska ima premalo energije, da bi uredila vprašanje cen. Zato je nujno potrebno, da nastopi banska uprava in izdela natančen in konzistenten pravičen ključ za določanje cen z ozirom na ceno živine. Tudi je potrebno, da banska uprava ostreje kontrolira cene na tržih in tudi posamezna tržna nadzorstva. V današnjih »Novostih« beremo o odločnem koraku zagrebške mestne občine, ki bo izdelala natančen ključ za določanje cen in bo vse mesarje, ki bi se tega ključa ne držali — izročila državnemu pravdnstvu. Zagrebški zgled naj je posnemovalci! Temu vprašanju, ki je življenjske važnosti za našega kmeta in za konzumenta, bomo posvetili še mnogo pozornosti.

Opravil Vas vodijo v naše mesto.

Cas

Vam je na kratko odmerjen. Zato se ne mudite in ne posejajte, temveč se samo za trenutek ustavite

v elitnem dr. z o. z.
automatičnem Selenburgov
buffetu gova ulica

kjer si postržete sami-avtomatično, hitro in poceni z okusno zakusko.

Vaše delo

bo potem uspešnejše.

Počitnice v Polhovem gradcu

Ljubljana, 25. jul.

Poleg mnogih drugih organizacij in oblasti vrši važno socialno delo za mladino tudi društvo Rdeči križ. Letos je Rdeči križ poslal na počitnice v Polhov Gradec 30 dečkov. Dečki so prili tja 4. julija in se že tri tedne vselele krasnih počitnic, ki jih uživajo. Dečke so predlagale ljubljanske šole, ki so izbrale res najbolj potrebne. Pred odhodom je dečke pregledal zdravnik. Otroci uživajo počitnice povsem brezplačno. Kolonijo vodi tajnik Rdečega križa g. Ivan Malnarč, gospodinjstvo pa njegova gospa. Poleg tega nadzorujeta dečke strokovni učitelj gosp. Zdravko Omerza in sedmošolec g. Janko Malnarč. Kolonija je namesčena v šolskem poslopju in spe dečki v treh sobah. V pritličju je kuhinja in jedilnica, v prvem nadstropju pa spalnice. Nadzornika spita z dečki in jih tudi podnevi stalno nadzorujeta.

Omeniti moramo dobrolo graščakinja ge. Ane Delago, ki je dala koloniji na razpolago travnik ob Božni, kjer so si dečki uredili krasno kopalnico. Prebivalstvo je dečke sprejelo z vso naklonjenostjo. Polhovgradska okolica je krasna in so dečki napravili že tri celodnevne izlete na Črni vrh, Sv. Katarino in Sv. Lovrene. Največ zabave pa imajo dečki na kopalnici. Plavalci so se naučili že vsi in so nekateri že izvrstni plavalci in skalcalci. Pri kopalnici dečki tudi telovadijo, dalje delajo pristanišča in prekope, skozi katere spuščajo jadrnice, ki so si jih napravili sami. Tako uživajo res rajsko življenje, ki jim ga dovoljuje brezskrbna mladost.

Vsak deček ima lastno lepo posteljo, ki si jo zjutraj vsak sam postelje. Na vratih je pritrjen dnevni red, po katerem se vrši vse življenje. Tudi v kuhinji je obešen jedilni list in je kuhinja založena z vsemi živili ter nudi dečkom zdravo in tečno hrano. Dečki so že v prvih 14 dneh pridobili povprečno po dva kilograma na teži. Še lepši uspeh pa se pozna na pljučih dečkov, kar je pač zasluga plavanja in življenja v prirodi. Vodja kolonije sestavlja točen dnevnik tega življenja, obenem pa sestavlja tudi socialne tabele, v katerih bo opisan socialni položaj vsakega dečka in napake, ki izvirajo iz tega položaja.

Zdravi in rdečih lic se bodo dečki vrnili v Ljubljano, čeprav so na počitnice odšli vsi bleedi in mršavi. Delo, ki ga je s tem izvršilo društvo Rdečega križa, je res socialno in izvedeno tudi v praksi.

© Glas iz občinstva. Tržno nadzorstvo se opozarja, da naj tržni organi vsaj pred 8. posebno ob tržnih dnevih razpostavijo stolice za razno blago, ki ga prinesejo razni prodajalci na trg, da bodo ti takoj svoje blago razvrstili na stolice. — Sedaj pa postavljajo stolice, ko je blago že postavljeno na tla, in povzročajo s tem nepotrebno gnječo na trgu, ki je itak že velika, s tem da postavljajo tržni organi stolice, prodajalci pa v gnječi nalagajo razne košare na stolice, občinstvo je v tem dremu. Delo je eno in isto, saj so stolice v neposredni bližini trga, in jih morajo itak tržni organi pripeljati na trg. Koliko manj nepotrebne prekranja bi bilo n atrgu, če tudi kaka stolica ostane prazna, nobene škode zaradi tega. Ustroženo pa bi bilo občinstvu in prodajalcem.

Od solnca zagorelo zdravo kožo
mladeniške svežosti, zdravega izgleda Vam dasta

NIVEA-CREME

NIVEA-ULJE

(olje za kožo in masažo)

Oboje vsebuje - edino svoje vrste - eucerit ki neguje kožo, oboje oblažuje nevarnost solnčarice, in daje telesu prekrasno terzo tudi ob oblačnem ne u. Nivea-creme hladi telo kadar je vroče. Nivea-olje ga varuje pred prehladom v'ed nehitrega oblačenja ob gredem vremenu. Tako se lahko tudi ob hladnih dneh kopljete na zraku in v vodi.

Nivea-creme Din 2'— do Din 22'—, Nivea-olje Din 25'—, Din 35'—.

Proizvajala: Jugosl. P. BEIERSDORF & CO., d. s. o. j., MARIBOR, Gregorčičeva ulica št. 24.

© Na Rožnik. Danes popoldne ob 5 je na Rožniku popoldanska služba božja ob priliki malega žeganja (Sv. Magdalena).

© Pomočniki zbor zadrage brivcev in frizerjev nas prosi, da objavimo: Pomočniki in pomočnice, člani omenjenega zbora prosijo slavno občinstvo, da pravčasno posežejo brivske in damske frizerske lokale in de ne zadržujejo po nepotrebnem v delavnih pomožno osobje, ki je itak zaposleno dnevno deset ur, v sobotah celo enajst do dvanaest ur. Poklice brivcev, osobito damsko-frizerski, je po svoji naravi zelo nezdruž. delo čez določeni delavni čas pa še bolj neugodno vpliva na zdravje nastavlencev in jim krati prosti čas. Brivnice so olprte vsak dan od pol 8—12 in od pol 14 do 19, v sobotah do 20.

Zobni zdravnik
Dr. Ivan Oblak
ne ordinira do 23. avgusta

© Tablice za tombolo v Kranju ima v prodaji po 4 Din tvrdka »Desa«, d. z. o. z. na Dunajski cesti. Opozarjamo, da stanejo tablice na dan tombole 2 avgusta 5 Din. — Preskrbite se jih pravčasno!

© Vde nesreči. Huda nesreča se je pripetila danes popoldne v mizarski delavnici Senice v Ljubljani. 28-letnega mizarskega pomočnika Franca Trkmana iz Stožice 130 je udaril rezalni stroj v trebuh in ga hudo poškodoval. Trkman ima hude notranje poškodbe. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico. — Večraj popoldne se je pripetila pri Ljubljani druga resna nesreča. 52-letno kajzarico Marijo Pogačnikovo iz Sp. Hrušice 4 je na cesti povozil neki voznik. Pogačnikova je dobila resne poškodbe na nogi. Tudi ona se zdravi v bolnišnici.

© V ljubljanskih bolnišnicah so umrli: Kozina Rozalija, 3 mesece, hči krošnjarja, Sušje pri Ribnici; Lekan Marija, 38 let, žena kajzarja, Polčane; Kariz Katarina, 62 let, zasebnica, Hranilniška ul. 12; Garibaldi Jera, roj. Patermost, 67 let, Gosposvetska 7; Prek Franc, 69 let, posestnik, Vrhuška; Videnič Marjeta, 65 let, Stepanja vas; Spelar Ferdinand, Bonaventura, 4 dni, sin kuharice, Rakek; ing. Gabrijelčič M., 32 let, Kamnik; Boh Adolf, 20 let, delavec, Studence—lg; Pristov Jakob, 35 let, delavec, Bled; dr. Novak Stanko, 40 let, banski sekretar, Hirska ul. 17; Dočman Stana, 1 mesec, hči delavke, Moste; Zobovnik Franja, roj. Gorejšek, 44 let, žena delovodje, Zagorje. — V času od 18. do 24. julija 1931 so v Ljubljani umrli: Kenda Andrejček, 3 dni, sin notarja, Lukovica; Peterl Marija, 72 let, zasebnica, Prečna ul. 1; Schischeg Marija, roj. Patermost, 67 let, Gosposvetska cesta 7; Bayr Kristina, roj. Vidic, vd. Dočman, 94 let, zasebnica, Ambrožev trg 10; Braniselj Franciska, sestra Severijana, 34 let, usmi. ljenka, Slomškova ul. 20; Zajc Marija, 79 let, bivša služkinja, Vidovdanska cesta 9; Masnec Gabrijel, 76 let, čevljar, Gorupova ul. 4.

Priporočamo ogled blaga za oblike itd. pri točki **NOVAK** — Ljubljana, Kongresni trg štev. 15 (nasproti Nanski cerkvi). Popolnoma volneni kamgarni že za 120 Din meter.

© Značilna nesreča v tovarni. Pod tem naslovom smo priobčili dne 14. julija v našem listu obvestilo, da je delavka Vera Novakova omedlela in sicer z navedbo vzroka utrujenosti, odnosno lakote. Kakor nas obvešča tovarna Lajovic, se je zgodila nesreča že po končanem delu. Povod nesreči je bila epilepsija, ne pa drugi vzroki. V tem slučaju seveda tovarne Lajovic ne zadene nikaka krivda.

© V gostilni Činkole, Kopitarjeva 4 se toči prvovrstni dolenski cviček, liter 12 Din od danes naprej.

© Na Sv. Petra nasipu št. 65 sem otvorila vinotoč ter se pripravam cenj. občinstvu za obilen obisk. — Josipina Dolničar.

© Hranilni in posojilni konzorcij sedaj na Aleksandrovi cesti 5 se preseli v sredo, 29. julija v svojo novo zgradbo v Gajevi ulici (vsoprednica Aleksandrovi cesti).

Zobni ateleje **KARL KOS**
ne sprejema do 5. avgusta.

© Na angleški način pere in svetlo lika ovratnike, da se krvavata lahko zaveže. Kemično čisti obleke. Simene, Kolodvorska 8.

© Nagrobne spomenike v najmodernejših oblikah Vam nudi najceneje kamnoseško kiparsko podjetje Franjo Kunovar, pokopališče Sveti Križ, Ljubljana. — Telefon št. 27-87.

© Vse barve, lake, firneže najceneje pri tvrdki »Lustrac«, Gosposvetska cesta 12.

© Nočno službo imajo lekarne danes: mr. Sušnik, Marija trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; jutri: mr. Trnkočev ded., Mestni trg št. 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Kamnik

Na zadnji občinski seji se je obravnavalo vprašanje o Meščanski Korporaciji z ozirom na agrarno reformo. Ker pa je stvar že v teku, bomo iz gotovih vzrokov poročali izbrneje kasneje. Na isti seji se je razpravljalo o ponudbi g. Toneta Knafliča za odkup mestne klavnice. On ponuja Din 40.000.— ter bi jo pustil občini še dve leti po kupni pogodbi v uporabo. V tem času bi si pa seveda mestna občina morala postaviti novo, za kar bi bilo treba najeti najbrže posojilo. Postavila bi se v Novem trgu ob Bistrici. Kupčija zaenkrat še ni sklenjena, verjetno pa je, da jo bo občinski odbor sprejel, ker klavnica dejansko danes ne odgovarja niti potrebam niti higijenskim predpisom. Gg. Kramar in Stergar, predlednika računov, sta poročala o obračunu za 1.1930 ter predlagala absolutorij, ki je bil tudi soglasno sprejet. Proračun za dohodke je znašal Din 745.037, dejanski dohodki pa so bili Din 710.578 in znaša deficit Din 34.458, medtem ko so bili proračunani izdatki na Din 741.093 in je bilo dejansko izdanih Din 683.835 ter znaša suficit Din 57.257, s čemer je tudi proračun uravnotežen.

Kolesarsko društvo »Kamnik« vabi prijatelje kolesarskega sporta na ustanovni občini zbor, ki se vrši v sredo, dne 5. avgusta 1931 ob 8 zvečer (ob nesklepnosti 1 uro kasneje) v salonu gostilne Terpine v Kamniku. Dnevni red: 1. poročilo o delovanju pripravljalnega odbora, 2. čitanje pravil 3. volitev odbora in 4. služajnosti.

Cerklje pri Kranju

Izletnikom in popotnikom je znana cerkljanska fara, ležeča pod rožnatimi planinami sredi bogatega polja in temnih gozdov. Cerkljani so dokaj gostoljubni ter mirni, med njim iso pa tudi elementi, ki razgrajajo vsako nedeljo zvečer kar do dveh zjutraj, slišijo se kletve, psovke itd., junaški glasovi se razlegajo celo izven vasi. Pred temi razgrajalci trpe seveda največ hiše ob glavni cesti. Po sredi vasi se vije »Subi grabenc«, kateri služi ob nalihv kot hudournik ter prinaša s hribov mnogo gromača. Teža gromača se poslužujejo tudi naši nočni krotkarji, da z njim napadajo domov idočo mirne ljudi. To kamenje leti kot debela toča, samo ljudem je bolj nevarna. — Glavni povzročitelj teh kravalov je vedno alkohol. Imena razgrajalcev so nam znana. Naprošamo torej orožništvo in oblast, da razgrajalce strogo kaznujeta.

Kako postanem dober godbenik
To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil Meinel & Herold v Mariboru št. 112 vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izveženemu. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

Št. Vid pri Stični

V St. Viški župniji na Dolenskem je 13 občin; mnoge občine pa segajo tudi v sosednje župnije. Ker so nekatere občine zelo male, bodo gotovo precej občin v eno sirišli. Nekateri se pa trudijo zato, da bi postala postaja Stična, kjer se imenuje vas »Ivančana gorica« središče velike občine. Čudimo se, kako je mogoče pripravljati to vasico kot središče velike občine. Pod Ivančano gorico ni še šole, ne pošte, ne cerkve. Edino železniška postaja pomenja nekaj. Tudi pitne vode razen iz karnic ni pod Ivančano gorico.

Ali naj bi Št. Vid, kjer je skupaj nad 100 hiš, kjer imajo 5 razredno šolo, pošto, telegraf, telefon, orožniško postajo, kjer je 5 živinskih volov obiskanih sejmov, kjer ima sedež ena največjih posojilnic na Dolenskem, bil tako prezrt, da bi niti sedež občine ne bil?

Mi smo mnenja, da starodavnega Št. Vida, odkoder ni niti 2 km do postaje, nikakor ni mogoče prezreti.

Na županstvo imajo ljudje največ opravka ob nedeljah. V St. Vid pridejo ob nedeljah, kjer so dopoldne 3 službe božje, iz okoliških vasi. Brez posebne zamude časa bodo lahko opravili pri županstvu svoje posle. Ako bi pa morali hoditi pod Ivančano gorico, bodo morali napraviti precej pota in še v nevarnosti bodo, da ne bodo pri sv. maši, ker tamkaj niti cerkve ni. V St. Vidu bodo v kratkem napravili tudi vodovod. In ker je v St. Vidu tudi sedež okrožnega zdravnika, je v zdravstvenem oziru tudi poskrbljeno za razvoj Št. Vida.

Središče večjih župnij naj bi bilo sedež občine. Ljudem je treba kar se da olajšati in okrajšati njih pota. Zlasti kmet mora gledati, da ne zamudi preveč časa z raznimi poti, ker uže tako težko zmaguje svoje delo.

Pozimi je kraljevska banska uprava ukazala, naj se na hišah napravi vidne številke in v začetku in koncem vsi obesi velika tabla s krajevnim napisom. Naši ljudje so temu ukazu zadostili, dasi so znesli stroški za številke in krajevne table precej nad 2 milj. dinarjev v vsej banovini. Župani so se pa večinoma držali starih števil, kar je tudi edino pravilno. Ze več kot 150 let so nosile hiše tisto številko. Ali bi bilo primerno, da bi take hiše, ki obstoje že toliko časa, kar naenkrat dobile drugo številko? Kakšna zmešnjava bi nastala v raznih listinah in zapiskih in spričevalih? Najbrže so se pa kaki agenti pritoževali, da jim je težko dobiti po večjih vaseh kakšno hišo, ker ne gredo hišne številke po vrsti, kakor hiše stoje. Sedaj se morajo hišne številke spremeniti, da bodo šle po vrsti ob vsaki cesti in ob vsakem potu. Koliko bo dela, koliko bo zmedel! Ali bi ne bilo najbolj pametno, da obdrže stare hiše svojo staro številko?

Krško

Udeleženci gasilske slavnosti v Krškem, dne 9. avgusta naj skušajo biti pri sv. maši v domači cerkvi pred odhodom vlakov. Načelstvo prost. gas. društva v Krškem namreč ni moglo uvrstiti sv. maše vsled pomanjkanja časa dopoldanske prireditve celotne slavnosti. Bo se pa še naknadno razpravljalo, da bi bila vsaj tih sv. maša ob 10.45 našla za gasilce, o čemer bodo v pozitivnem slučaju tozadevna društva pravčasno obveščena. — Župni urad Krško, dne 25. julija 1931.

Novost za Ljubljano

Prodajalno proizvodov banovanske tkalnice preprog Sarajevo je otvoril »Bradford«, Selenburgova ulica 7. I. Vse bosanske in perzijske preproge so ročno delo, odlikovane na svetovnih razstavah. Državnim uradnikom, častnikom in upokojencem se odprodaja na 18 mesečnih obrokov. »Bradford« nudi veliko izbiro angleškega blaga, češkega platna, tudi v detajlni prodaji po najpovoljnejših plačilnih obrokih. Ogled blaga prost, neobvezen za nakup. Na poziv Vas poseti naš zastopnik na domu s popolno kolekcijo. Najsolidnejše cene in kulturna posrežba. — Priporočila se cenj. objemcem tovarniško zastopstvo »BRADFORD«, Selenburgova ulica št. 7. I. — Sprejemamo inteligentne in agilne zastopnike v vseh srezkih okrajih. — »Bradford«.

Pohištvo ŽELEZNO MEDENO
NAJSOLIDNEJŠE in NAJCENEJŠE
ZAGREB
BARONA JELAJIĆA 2
Zmaj

Za beatifikacijo škofa Barage

Friderik Baraga

(Življenjepis.)

Kdor trdi, da nimamo Slovenci velikih mož, je ali naš sovražnik, ali pa ne zna ceniti kulturnih vrednot, ki so jih pomagali ustvarjati tudi naši ljudje. In med temi je odlična osebnost tudi Friderik Baraga. Z njim je bil v Ameriki ustanovljen izrazito slovenski misijon in v njem in po njem se je slovenska misel skoro nedosegljivo visoko povzpela.

Rodil se je 29. julija 1797 v graščini Mala vas pri Dobruhi. »Njihovi (Baragovi) ljudje so bili trde slovenske korenine,« iz dežele, čije »prebivalci so trdno, zmožno ljudstvo slovenske korenine, ki govori slovenski jezik, eden najbolj melodičnih.« Tako je o njegovih prednikih pisal nemški duhovnik Ed. Jacker. On sam pa se je do devetega leta vadil v slovenskem razgovoru, šele v Ljubljani se je seznanil z nemškim jezikom. Roditelja sta mu kmalu umrla in mu zapustila bogato trebanjsko graščino. Prav očetovsko vzgojo mu je nadomestoval Poljanec dr. Jurij Dolinar, poznejši njegov profesor v semenišču. Prvotno se je Baraga posvetil pravnim naukom in jus tudi dovršil, toda že med študijem je v njem dozorel sklep, da postane duhovnik. V njegovih časih je bilo versko življenje razdrapano. Cesar ni razval jožefinizem, vladna reforma cerkve, nekako samosilstvo nad cerkvijo, to je, vlada je »vedla čisto in pametno bogoslužje,« določala število sveč na oltarjih, z dvornim odlokom razglašala odpustke, razpuščala bratovščine, predpisovala šolske knjige, učne knjige za semenišča in smatrala cerkev za svojo dekle in služabnike cerkve za svoje hlapce, je ubil janzenizem, preveč tenkovestno tolnačenje nekaterih naukov (rigorizem), dogmatično pa v zmotah glede svobodne volje in glede papeškega primata, predestinacije trditev, da je število izvoljencev že določeno), ki se je uveljavljal in prikazoval v slovenskem javnem verskem življenju v tem, da so duhovniki odrekli odvezo večini grešnikov, da niso delili sv. obhajila, da so pomagali razdirati verske družbe, verske pobožnosti: bratovščine, križev pot, rožne vence, litanije, procesije, božja pota itd. Narodu so bile ene kot druge reforme nevšečne in po svojem nastanku in po svojem razvoju nedomače. Zato se jih narod ni tolikaj oklepal, bolj so pa vplivale na njegovo moralno propadanje in na razne verske zablode, ki so bile v celem odpor proti janzenizmu in jožefinizmu.

V tako razrvano versko življenje je posegel duhovnik Baraga. Najprej v Šmartinu pri Kranju (1824—1828) in potem v Metliki (1828—1830). Povsod je ustanovljal bratovščine, širil pobožnosti, ki janzenizem niso bile všeč, zlasti pa širil pobožnost do Matere božje, nazivajoč jo »patrono slovenskega ljudstva« in Najsvetejše Srce Jezusovo. Značilna sorodnost med janzenizmi in protestanti je, da eni kot drugi niso priznavali Materi božji dolžnega češčenja.

Baraga se je s svojim delovanjem zameril predstojnikom, ljudstvo pa je osvojil. Kajti on ni učil samo pokore, kot janzenisti, ampak tudi odpuščanje, ne samo jezo božjo, ampak tudi usmiljenje božje, ni prikazoval ljudem samo pekla, ampak tudi nebesa. Janzenisti so mu zamerili, ker je širil bratovščine, zamerili so mu, ker je obnavljal pobožnost križevnega pota, kar vse je odpravila vlada. Baraga pa je odgovorjal: »Vem, da je bilo marsikaj ukinjeno, novo pa ne nadomestuje starega.« Opomnil je tudi, da papež še ni preklical odpustkov, ki jih je določil raznim bratovščinam.

Da se izogne preganjanjem in da se odzove nekemu notranjemu klicu, se je odločil za misijone v Severni Ameriki v okolju velikih jezer. Na stara leta dan 1830 je bil že v Ameriki in kmalu nato že na delu med divjaki. »Zelje so mi izpolnjene, živim med nevednimi, večinoma poganskimi divjaki,« je pisal sam.

Misijonsko delo ga je čakalo in čakali so ga Indijanci. »Črna sukna« jim je dobrodošla, ker verovali so, da jih bo le črna sukna podpirala v boju proti evropskim izžemalcem. V Baragi so pa tudi res našli svojega zaščitnika.

Teško je bilo Baragi prve dneve. Jezika Otava Indijancev ni razumel. Tolmač mu je moral izraziti želje bednih Indijancev, tolmač mu je bil posredovalec pri spovedovanju. Tedaj pa je Baraga napel vse svoje sile in naučil se je tudi tega jezika. Delo mu je šlo zlahka izpod rok in spreobrnjenici so verno poslušali njegov nauk. Postavil jim je skromno cerkvico, majhno šolo in tako gradil važne temelje bodočega tako obsežnega misijonskega okolja. Stanoval je v leseni, z ljubjem kriti kolibi, v kolibo mu je namakalo, »ob vsem tem sem pa v svoji sobici veliko bolj srečen, kakor so mnogi v svojih pozlačeni palačah.«

Koder je spreobrnil večino Indijancev in jim postavil skromno kapelo, se je napotil naprej in

(Janez Mežan.)

iskal poganskih duš. Iz Krivega drevesa je šel na Bobrov otok, odtam v Grand Rivier, v La Point. Povsod »me je ljudstvo sprejelo z nepopisnim veseljem,« omenja Baraga. Na tej misijonski postaji se je moral seznaniti z Očipve Indijanci, se naučiti njihovega narečja in proučiti njihove navade, ki so bile v mnogočem povsem različne od navad Otava Indijancev. V La Pointu se je skoro stalno naselil in od tam na vse vetrove hodil na misijonska potovanja. Zgradil je dokaj čedno cerkev in postavil celo prižnico, česar Indijanci še nikoli niso videli. Med mašami je uredil petje in sicer večinoma indijansko. Privedil je posebej za to 12 pesmi, in sicer na razne francoske melodije. Naj navedem samo eno kitico božične indijanske pesmi:

Noel-nagamowin.
Bapinenimoda,
Mimvendanda kideinang:
Kit odissigonan
Debeniminang...

V L'Ansu je postavil cerkev, učvrstil misijon na vseh krajih in bil predlagan 1852 za apostolskega vikarja. Cerkev se je za njegove uspehe začela nameriti zanimati, glas njegove požrtvovalnosti je segel v najvišje kroge, črnili so ga pa tudi pri raznih političnih oblastih, ker se je potegoval vselej in povsod za pravice zatirancev.

Ameriški škofijski zbor je predlagal, naj se Baraga imenuje za škofa in tako je bil 1. nov. 1855 posvečen za škofa s sedežem v Sault Ste. Marie. Nova škofija je na ogromnem prostoru štela 10.000 katoličanov in izmed teh jih je bilo polovica belokozcev. V škofiji škofa Barage ni čakalo kako lahko

Kulturni pomen Barage za Slovence, Indijance in za človeštvo

Baraga misijonskega poklica ni jemal površno. Samo krščenje mu je bilo premalo, vzgojiti je hotel tudi prave katoličane, prave sinove Cerkve. Zato je povsod skušal ustanoviti tudi potrebne šole; dasi je bil v teh šolah navadno sam ustanovitelj, učitelj in nadzornik, vendar je za primitivno kulturo tedanjih Indijancev bil to najepohalnejši dogodek.

Indijanci niso poznali pisemstva, živeli so od lova in ribištva, in bili v vsem svojem udejstovanju še docela narod najprimitivnejših divjakov.

delo, ne, opravljati je moral še več poslov kot prej. Bil je vse: škof, dekan, župnik in kaplan. Le zdravju se je moral zahvaliti, da je prenesel vse nečuvne napore. Vendar se mu je tudi zdravje končno omajalo in je kot škof 1. 1868 umrl in je pokopan v stolnici mičiganske škofije, katere poglavar je sedaj škof Nussbaum.

V čem gledamo in v čem vidimo veličino Barage, naj si bo človeka, misijonarja in kulturnega delavca?

Kot človek je bil mož izrednih darovitosti, poštenja in doslednosti, skromnosti, samozataje, prave vere, zajete s srcem in z razumom. Odpovedal se vsem svetnim vabam in se posvetil samo Bogu; pojmoval je ljubezen do bližnjega tako, kot jo je pojmoval Kristus, da naj ne ve levica, kaj dela desnica.

Kot misijonar je delal prave čudeže, pa naj si bo glede uspehov, glede načina dela, glede junštev, ki jih je pokazal v svojem težavnem misijonskem delu. Da bi vplival tudi s svojim zgledom, se je odpovedal n. pr. vsakemu alkoholu, in ker so Indijanci poznali le skromno hrano, se je skromno hranil tudi on. Zjutraj lava, opoldne krompir in zvečer krompir. Tako iz dneva v dan in v leta. Stanoval je v raztrganih kolibah, trpel mrz in pomanjkanje na potovanjih, bil v smrtnih nevarnostih pri širjenju nauka Kristusovega itd. Učil je ljubezen in pravico, sovražil krivico in ostro je nastopil proti Evropeem, ki so krivico delali Indijancem Postal je resnični apostol Indijancev in njih najvnetejši zagovornik. Pisal jim je indijanske knjige, slovnico, slovar, molitvenike in jih on prvi seznanil s pisemstvom in jih prvi učil skrivnosti pisane besede.

Ko je zašel mednje Baraga, si je na čudežen način osvojil njih srca in sicer zato, ker je znal spoštovati njih šege in navade in se je prav za prav sam poindijantil. Tako trdi tudi njegov misijonar Pirc, ker pa je znal vero tako dobro vnesti v dušo indijanca, da pri tem njegove svojstvenosti niso bile oskrnjene, je dobil ne le spreobrnjenec, ampak tudi verne ovce, ki so na zgledih Barage videle, da tako tudi živi kot uči. V tem je bila njegova moč nenadkriljiva. Drugo, kar je Baraga delalo prikupnega, je bila njegova skrom-

nost in odkritosrčnost. Ni se sramoval indijanskih »barake«, ne indijanske zamazanosti, niti njihove hrane. Osvojil si je njih jezik in v njihovem jeziku učil, molil, pridigoval in z njimi prepeval pesmi indijanske.

Ne da bi oskrnjunal njih šege in navade, ne da bi njih narodne svojstvenosti ubijal, jim je uvažal tudi evropsko civilizacijo, in sicer tako, da so civilizacijo v resnici vzljubili in jo smatrali za koristno; državni kolonisti evropski so civilizacijo ameriškim dvjakom s svojim ravnanjem priskutili. Priznaval in poznal je Baraga enakopravnost in pravico v najplemenitejšem pomenu besede in zato ga je zabodel vsak evropski poskus, izpodriniti maloštevilne Indijance in se polastiti zemlje, češ, kaj pa bi s temi Indijanci. Narodnost je pojmoval Baraga v etičnem in v etnološko jezikovnem smislu, nikdar pa ni razsojal narodnosti po vidikih kakih političnih ali gospodarskih spekulacij, kot radi delajo veliki narodi, močnejši narodi. Zato za gesla različnih ujedinjenj ni bil navdušen. Zato je branil vsak indijanski narodič kot celoto zase, ki ima pravico do svojega obstoja po božjem pravu.

Baraga je bil intelektualno na višku tedanjih izobražencev. Dobro se je torej že radi tega zavedal, kaj vse je treba mladim narodom, da si utrdijo svoj položaj in da se kulturno izpopolnijo. Ker Indijanci niso še poznali pisemstva, jih je Baraga torej seznanil s pisemstvom. Sam jim je sestavil njih slovnico, sam jim napisal njih besedno zakladje, slovar, jim sestavil molitvenike in celo pesmarice, in sicer v dveh najjačjih indijanskih jezikih: Očipve in Otava. Naj navedem samo naslove Baragovih del v indijansčini:

Theoretical and Practical Grammar of the Očhipve Language, Detroit, 1850.

A dictionary of the Očhipve language, 622 strani, Cincinnati, 1853.

Ottawa - Anamie Masinaigan, molitvenik v otavščini, 1832. To je bila sploh prva knjiga v otavščini.

Anamie Misinaigan, 1837 (molitvenik), prva knjiga v očipve jeziku.

Jesus o Bima disiwini, 1837. (Življenje Jezusa v otavščini.)

Gagikwe-Masinaigan, 1839. (Pridige v očipve jeziku.)

Vsega Debwewinan, večne resnice.

Knezškošol dr. Gregor Rožman, kateremu bo danes na Brezjah posebna deputacija izročila prošnjo za beatifikacijo škofa Barage. Prošnjo je podpisalo na tisoče vernih Slovencev.

Katolik Emaniel o Nanagatawendamo-Masinaigan. (Pouk o zapovedih in zakramentih.) 1850. Največji molitvenik za vse Indijance.

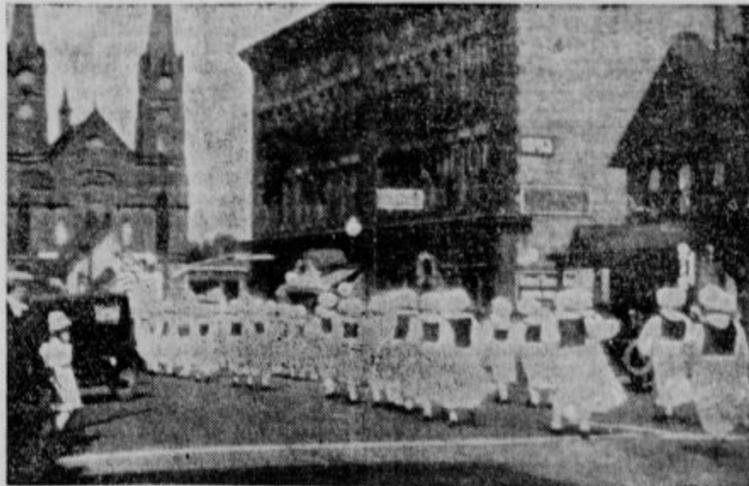
Gite Dibatjimowin, 1843. Nedeljski evangeliji.

Kot škof pa je pisal tudi pastirske liste v indijanskem jeziku in jih nekaj še hranijo razne ameriške knjižnice.

Sad teh del, ki jih je napisal Baraga, uživajo še današnji misijonarji. Znanstvenikom pa, ki proučavajo primerjajoče jezikoslovje, so pa zlasti slovar in slovnica otava odnosno očipve jezika najdražji material in prav radi teh del uživa Baraga

Proslava 100 letnice škofa Barage v Ameriki. Slovesno zborovanje na misijonski postaji Eagle Harbor, kjer so govorili govorniki osmerih različnih narodnosti. Ta kraj je na samotni, 22 milj daleč od Calumeta, kjer je škof Baraga misijonaril ob Gornjem jezeru.

Proslava 100 letnice škofa Barage v Ameriki. Procesija v Calumetu gre v slovensko cerkev sv. Jožefa, kjer se je vršila Baragova svečanost.

tudi med znanstvenim svetom občudovanje in ugled.

Najbolj se pa moramo čuditi, da je vse to ogromno delo spisal v urah telesne utrujenosti, ko si je komaj ukradel nekaj minut, da posesti za mizo. In kaj se pravi zbiratelj slovarske gradivo in sestavljal slovnico in slovar povsem še neraziskane, še nikoli v črke vlitega jezika, ne more vedeti naših ljudi nihče, napraviti je pa mogel samo Baraga, človek svetosti, človek železne volje.

Pa da bi bil pisal samo to! Ne, vsako minuto je mislil še na svoj posebni misijon v Sloveniji, kjer so živeli in žive njegovi »ljubi Kranjci«. — Skrbela ga je vera Slovencev in pisal jim je molitvenike v daljni Ameriki, za molitveniki pa odgovarjal na zmote in prenapetosti janzenistov. To je bil način njegovega boja, ki se je končal v zadnji polovici prejšnjega stoletja njemu v prid in sicer pri nas po načelih Mahniča.

V Ameriki je napisal sledeče slovenske molitvenike: Premišljevanje štirih poslednjih reči, 1837. Zlate jabelka, 1844. Nebeške rože, 1846.

Indijancem je ustvarjal pravo duhovno kulturo, indijanski naravi prilagajajočo se civilizaciji in jim odkrival zaklade katoliške vere. Slovencev pa je hotel ohraniti te zaklade neoskrunjene od jožefinske, vladno ukazane miselnosti in od janzenistovske, črnogledno in mrko negovane »spokornosti«, ki o usmiljenju božjem ni hotela slišati. Misijonaril je torej med Indijanci in med Slovenci, svojimi rojaki, in tako dva naroda, Slovencev in Indijancev spajal v duhovno zvezo občestva, v človeštvo, ki pa za Barago ni bila sedanja obrabljena fraza, ampak dejstvo, zasnovano v Kristusovem nauku samem. In ker je delal za občestvo duha, resnice in pravice, je njegov kulturni pomen tako velik in bo pomemben, ko bomo že zdavnaj pozabili na razne prvake v boksu, telovadbi in ko bomo že zdavnaj preboleli razne »svetovno važne« vladne krize in ko bo že zdavnaj izvođen kulturni politični samodržev, denarnih mogotev in lažnih prerokov človečanstva, bratstva in enakosti.

Počutki amer. slovenskih slavnosti za Baragovo beatifikacijo

Vseslovenski katoliški shod 1. 1929 je sprejel resolucijo naj se predloži marquetteškemu škofu prošnja za beatifikacijo Barage. Ameriški katoličani, zlasti pa ameriški Slovenci so že zdavnaj gojili željo, naj bi se ta akcija pričela, kajti vsem se je dozevalo v dušah, da je vsa ogromna dela mogel Baraga izvršiti le s posebno milostjo božjo in da si je to milost božjo pridobil s svojim svetniškim življenjem in s svojo nezlomljivo voljo za delo Kristusa. Pomniti namreč moramo, da so se morali ameriški misijoni vzdrževati sami. Škofije so bile tako siromašne, da svojih podrejenih duhovnikov niso mogle plačevati, podpora iz evropskih pokrajin pa tudi ni bilo. Danes vzdržujejo posamezne misijonarje redovi.

Da pa se v svetu seznanji z Baragovim delom in z njegovo svetostjo vsak katoličan, so v Ameriki pričeli z jubilejnimi slavnostmi. Prva taka slavnost je bila 29. junija 1930 v Evelath. Duluthski škof je maševal in imel tudi nagovor o Baragi v angleškem jeziku. Slovencev je govoril Gruden. Druga taka slavnost je bila v Le Montu pri oo. frančiškanih, in sicer dne 5. julija. Slovesnost se je pričela s slovenskim kresom. V nedeljo, dne 6. julija, pa je med mašo govoril p. Hajšek:

Bratje in sestre slovenske! Ne bilo bi ravno častno za nas, če bi nas učili drugi narodi spoznavati zlato, diamantsko dušo Baragovo. Tam gori v Michiganu je ime Baraga kakor električna iskra, ki vzbuja najplemenitejša čuvstva. Mislim, da ne morem delati bolj v duhu velikega Barage, kakor če vas skušam ob tej priliki navdušiti vse za njegove kreposti in za njegovo plemenito delovanje.

Govornik je zlasti podarjal, da je bil Baraga ponižen, skromen, da je s samozatajo ustvarjal čudeže. Vina ni pil, večinoma živel ob kruhu in vodi ter krompirju. Če je šlo za duše, se ni strašil viharjev, ne mraza, ne naličev, niti zahrbtnih napadalcev. Svojega srca ni nikdar navezaval na svetnost, kajti vsemu se je odpovedal, da je mogel biti ves Kristusov in ves posvečen dušam poganov.

»Za svetnika prosimo, za svetnika, ker ga potrebujemo.« so bile zaključne besede tega govora. Tretja in glavna slavnost pa je bila v Marquetteu in na Calumetu dne 9. in 10. avgusta 1930. Pri tej slovesnosti so katoliški verniki Severne Amerike izročili škofu Nussbaumu posebno spomenico, kjer so naglašali: »Da je Baraga svetnik, o tem prav nič ne dvomimo. Toda prišli smo sem z namenom, da poprosimo Gospoda, naj bi očitno razodel svoje dopadajenje in povzdignil svojega služabnika Friderika na oltar... In Vam, ki ste četrti naslednik Baragov na tem škofovskem sedežu, se zaupno prepustimo v vodstvo, dokler ne bo izpolnjena naša iskrena želja.«

Škof je na spomenico zelo prijazno odgovoril in vernikom priporočal, naj se s prošnjami zatekajo k Baragi in naj izprošijo od Boga, da da svoje privoljenje za to, da cerkev imenuje Barago za svetnika.

Za ameriške Slovence in za ameriške katoličane, ki so tedaj priromali na Baragov grob, je bila ta slovesnost izrednega pomena. Utrdila jih je v močni veri, ker so znova spoznali svojega vzornika, kažiota Barago, ki naj bi bil zlasti v današnjem času ničemurnosti, bahavega samoljublja in sovraštva zgled poniznosti, prave samozataje, kar edino vodi k Bogu in k sreči narodov, držav in vsega človeštva.

Za to najpomembnejšo proslavo so sledile še druge in na vseh se je jasno in javno izražala želja katoličanov, Slovencev in Angležev ter ostankov Indijancev, naj čimprej učaka Baraga čast oltarjev.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebitelje dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani
Zabljavajte cenik!

OBLAČILNICA

Največja vročina je o Sv. Jakobu

... zato so naše poletne obleke, perilo in čevlji še vedno nepogrešljivi. Velika izbira, odlična kvaliteta in ugodni kreditni pogoji zadovoljujejo naše odjemalke(e) v vsakem oziru.

„ILIRIJA“

NA OBROKE! LJUBLJANA MESTNI TRG 17/I

Dnevna kronika

Požar pri Školji Loki

Škofja Loka, 25. julija

Danes ponoči ob pol 3 se je razlegel iz župne cerkve plat zvona. Vse je hitelo v vas Suho, kjer se je žarilo nebo od silnih zubljev. Nudil se je strahotno veličasten pogled. Gorela je stanovanjska poslopje gospe. Marice Miklavčič, poročene Erjavce, v Stični, po domače pri »Rovtarju«. Od tod se je razširil ogenj na hlev in pod kmetijo »pri Planini«. Iz hleva so sicer rešili živino, vendar sta obe pomožni poslopji bili mahoma v plamenu. Bili sta leseni, poleg tega je pa vlekel še močan veter, ki je pospeševal hitro ognja. Pri kmetiji »Planini« so znosili domači s pomočjo sovaščanov vso opravilo iz stanovanjske hiše, boječ se, da ne bi začela goreti tudi ta, zakaj oddaljena je od poslopja, ki je bilo v plamenu, le nekaj korakov. Ko so prihiteli gasilci iz Sv. Duha, Školje Loke in Stare Loke, je domaćija gospe Miklavčič, ki jo oskrbuje gospod Mihelič, bila že popolnoma uničena, hlev in pod pa sta bila v vsej širini 40 m en sam plamen. Takoj, ko so začele delovati brigadine, se je videl uspeh. Gasilci so vsaj toliko omejili požar, da je največja nevarnost za sosednja poslopja minila. Kljub zgodnji uri se je nabralo neverjetno veliko gledalcev, ki so opazovali strašno uničujoči ogenj. Škoda, ki jo trpita oba gospodarja, je zelo velika in je neznatno krita z zavarovalnino.

Kako je požar nastal, ni znano. Eni domnevajo, da je bilo podtaknjeno. Morda bo mogoče pozneje zvedeti za pravi vzrok požara. Treba bo dela, zlasti pa tuje pomoči, da si bosta oba gospodarja nekoliko opomogla od nesreče, ki ju je zadela.

Oblečemo Vas

elegantno od nog do glave
za mal denar
zelo ugodno, tudi na obroke!

A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

Koledar

Nedelja, 26. julija: (9. pobinkoština nedelja). Ana, mati Marije Device.

Ponedeljek, 27. julija: Pantaleon, mučenec.

Osebne vesti

Novi rektor sarajevskega bogoslovja. Dosedanji predstojnik jezuitske rezidence in župnije v Belgradu dr. Ivan Zore D. J. je imenovan za rektorja vrhbosanskega nadškofijskega seminarija v Sarajevu. Novi rektor je študiral svoj čas bogoslovje v Ljubljani, kjer je bil tudi posvečen za duhovnika. Po kratki pastirski službi v ljubljanski škofiji je vstopil v red Družbe Jezusove in nadaljeval višje filozofske in teološke nauke v Avstriji, Belgiji in Franciji.

Za dekana dekanije Slovenska Bistrica je imenovan laporski župnik g. Jožef Ozimič.

Franc Levstik:

Odlomek iz „Desetega brata“

Prinašamo v naslednjem odlomek iz Levstikovega Desetega brata. Besede, iz katerih se zrcali Levstikovo lastno želenje in njegova želenjska modrost je pisatelj položil v usta Zlatorepca.

Takrat sem vam tudi razodel, da sem deseti brat; da torej gotovo ne bodem nikdar imel na zemlji miru in pokoja, kakor ga ni še imel nikoli noben deseti brat, kolikor jih je bilo od začetka sveta do današnjih časov. Kor sem prerokoval, to se je tudi zgodilo; saj bodeš kmalo videl sam. Učelnice pustiti sem se najprej ubijal po raznih cesarskih pisalnicah; ali nikjer mi ni bilo obstanka polje sem služil v Trstu pri kupčiji; kjer mi zopet ni dala miru desetina. Tedaj sem se v samostan umelel posvetnemu hrupu; tam pa nisem še posebno mogel nikakor prebiti. Kaj mi je bilo početi? Bogat grajšček na Gorenškem je iskal učitelja svojim otrokom. Zedel je za-me, in ločil sem se pretežavnega, najnekevalnejšega dela na zemlji. Res je bil hlebec, ki sem ga imel pred seboj, iz bele moke in dobro velik, toda s pelinom zamaknen. Z otroci po ertu skakal, kolena prepepeljal, na oslu jezdaril, o prilikah na lovo hojčeval, plite lovil, s pomladi časi tudi buče ogrebal, uklanjal se, pri jedi molčel, ko bi najraje bil govoril, otroke v Ljubljano k izkušnjam voj-

— Bivši generalni direktor Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu dr. Avguštin Arzelin je vstopil k advokaturi in sicer v pisarno dr. Ante Rosandiča, Palmotičeva ul. 28 in namerava v Zagrebu stalno izvrševati odvetniško prakso.

Ostale vesti

— Prazgodovinsko gradišče so odkrili na Limberku pri Dobropoljah. Ta hrib se nahaja pri dobropoljski vasi Vodice. To gradišče je bilo zelo utrjeno. Na vzhodni in južni strani se dviga navpično, 30 m visoko skalovje, na severni in zahodni strani se svet dviga tudi strmo. Vrh hriba je raven prostor. Še sedaj se vidi meter debel zid na zahodni strani. Zložen je iz obdelanega kamna. Ob tem obrambnem zidu so se nahajala stanovanja, ki so bila zelo preprosta. Stene so bile iz zloženega obdelanega kamna. Izkopali so dele loncev, ki so iz jake slabe glin, da se lahko kar z roko razdrobe. Tudi oblika je bila zelo nerodna. Nekateri lonci so bili pa tudi bolj fino izdelani. Našli so se različne kosti, kar dokazuje, da so se ljudje živili zlasti z mesom, posebno od divjih prašičev, ker so se našla okla. Ob obrambnem zidu se nahaja globina, kakor širok vodnjak. Skoro gotovo so tu imeli šrambo za imetje, zlasti za živila. Sredi ravnic se dviga vzvišen, obzidan mal prostor. Verjetno je, da je bilo tu glavarjevo stanovanje. Bržkone so se na pobočju na zahodnem in severnem delu hriba vstila nova obzidja. Ko so tu kopali, so tudi našli kosti, kosce loncev in rimski novci iz tretjega stoletja po Kr. Našli so se tudi kosci nekake opeke. Vse to dokazuje, da je to gradišče stalo še v rimskem času. Skoro gotovo je bilo porušeno šele po Slovenceh, ki so prihajali v šestem in sedmem stoletju z veliko silo po starih rimskih ceslah in ob Krki navzgor. — Tudi v dobropoljskih Vodich se je moralo nahajati gradišče. Našla so se prazgodovinska grobišča. — Prav bi bilo, da bi vse pregledal kak strokovnjak.

— Člani Slovenskega planinskega društva se opozarjajo, da morajo vidirati od policijske oblasti, oziroma pristojnega sreznega načelnika vse legitimacije, ako želijo da imajo legitimacije veljavnost za turistovski obmejni promet z Avstrijo. Nevidirane izkaznice v obmejnem prometu niso več veljavne. Kdor se hoče v bodoče posluževati ugodnosti spoznizuma o turistovskem obmejnem prometu z Avstrijo, mora dobiti na člansko legitimacijo vizum pristojnega upravnega oblasti, to je policije ali sreznega načelnika v katerega službenem območju stanuje imejatelj legitimacije. — Vizumi se sedaj izdajajo zastoj (brez kolektivne).

— Pri krojevalni tečaj v Vel. Laščah. Zadruga krojačev in krojačice, za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče, je priredila pod vodstvom g. Teodorja Kunca iz Ljubljane, pri krojevalni tečaj za krojače in šivilje. Ta tečaj je bil prvi te vrste v tem okraju in se je ob koncu tečaja pokazalo, kako je bil potreben. Tečaja se je redno udeleževalo 10 krojačev in 9 damskih krojačic. Trajal je tri tedne. Ob koncu tečaja je zadruga priredila tudi razstavo. Razstavljeni so bili vsi damski in moški kroji. To razstavo si je ogledalo občinstvo v obilnem številu. Potrebno bi bilo še več takih tečajev. Gospodu učitelju Kuncu se na tem mestu lepo zahvaljujemo, za njegovo požrtvovalnost in potrpežljivost. Udeležencem tečaja pa priporočamo, da se vestno drže naukov in krojev, katerih so se naučili v tečaju.

— Nevarnost gozdnih požarov. Da se prepreči nevarnost gozdnih požarov, opozarjamo posestnike gozdov in vse občinstvo na tozadevne predpise za-

val, s kmeti v mino ob nedeljah popijal, kričal, lasal, klečal deval, svaril in svarjen in križan sem bival dve leti, pet mesecev in tri dni.

Kar leta 1655, na laškem boben zajepe. Vrgel sem učiteljsko palico v kol, da se je razletela na tri ali štiri kose, vzletelo kožo na pleči, puško na ramo, pa urno tekla na bojišče. Brate, s tem ni tudi nič! Zato sem pa tudi gledal, kakor sem vedel in znal, da so me precej po bitvah pustili domov, kar mi je prizadelo mnogo otepanja in ohodkov.

Bil sem uže spet na Dolenskem, ki je začel po južnej Italiji rogoviliti Garibaldi, kaj sem hotel? Pogledal sem na vreme, ter nabiral papežu vajakov. Takrat smo poč dobro živeli takrat; ampak tudi to je minilo, kakor na zemlji vse mine. Ko sem bil preobilil in poskusil toliko sveta, sedem enkrat nad Vinsjo goro na hribu pod veliko staro hrusko — menda je bila tepka, če se ne motim — in začnem liho premišljati: Kaj pa je vendar ta spačeni, malopridni svet? Ali je vreden, da mu služi pameten mož bistre glave in svobodnega srca? Vratuje li trude, prečute, bridke noči, težavne, grenke dneve, soraščev in zaničevanje, ki na človeka preže, kakor pajek na muho? Nikdar ne! Vse na zemlji je tlaka, prazna tlaka! — Bogastvo je sama neumnost! Po mojih mislih je Dijo-gen bil največji, edini mož na svetu! Ljubezem, ki se tudi modremu v srce vkrade, kakor pravi Homer; ki pametne ljudi in čestite svobrodce zapečuje v take smešnosti, da se vedó, kakor slepa kura, ni vredna bolečin, ktere zoda; njena radost je scelila, pa oita pena; vzdigne se v zrak in počil

3,300.000 Din škode v Nadlesku

Stari trg pri Ložu, 25. julija.

Občinska cenilna komisija, v kateri so namestnik g. župana g. Jakob Škrbec iz Dan, graščinski nadupravitelj g. Leon Schauta in pa tesarski mojster g. Ivan Srpan iz Nadleska, je dovršila delo z ocenjevanjem škode po požaru v Nadlesku. Komisija je vrednost vsega uničenega imela precenila na 3,300.000 Din. Danes popoldne je obiskal Nadleski minister za javna dela g. ing. Dušan Sernee, Starotški župan g. Kržič mu je razložil katastrofo in ga prosil v imenu prebivalstva za pomoč. Minister je v imenu centralne vlade obljubil pomoč in prebivalstvo upa, da bo ta pomoč izdatna.

kona o gozdljih z dne 21. decembra 1929. V času suše in velikih vetrov je kuriti v gozdu sploh prepovedano, takisto zunaj gozda na razdaljo 50 metrov. Kdor kuri v gozdu radi posebnih varnostnih ukrepov (n. pr. radi zatiranja lubadarja), mora ogenj nadzirati in pred odhodom popolnoma pogasiti. Če zapazi kdo v gozdu ali ob gozdnem robu nepogašen in zapuščen ogenj, ga mora pogasiti. Posebej se opozarjajo izletniki, da mora kadilec vsako cigareto in vžgalico, preden jo odvrže, popolnoma ugasiti. Prestopki navedenih predpisov se po zakonu najstrože kaznujejo.

— Sumarsko-tehnični odsek za urejanje hudournikov. G. ban dravske banovine dr. Marušič je podpisal tale odlok: Na podstavi § 40 zakona o urejanju hudournikov ter §§ 1 in 5 zakona o banki upravi odrejam, da se ima s 1. avgustom 1931 pri kr. banki upravi dravske banovine ustanoviti poseben odsek za službo pri hudournikih z nazivom: Sumarsko-tehnični odsek za urejanje hudournikov (17). V področje tega odseka spadajo v zmlu § 38, IV., točke 22. 23 in 24 zakona o banki upravi z dne 7. novembra 1929: 1. Posli po zakonu o urejanju hudournikov, kolikor niso pristojna za to podrejena oblastva, in reševanje pritožb zoper njih odločbe. 2. Izdelovanje projektov in predhodnih računov za urejanje hudournikov in za melioracijo gozdnega zemljišča, in 3. pregledovanje in odobravanje projektov, kakor tudi kolavdarja izvršenih del, kolikor ne presegajo 500.000 Din. Odsek je neposredno podrejen banu.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef«-vode tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tombola Kranju

NEDELJO 2. AVGUSTA OB 3 URI POP.

I. dobitnik 'Chevrolet' auto

(Din 54'000.—)

— Izšel je »Fotocenik« z zadnjimi novostmi. Dopolnje se Vam gratis in franco na zahtevo takoj. Drogerija Gregorij, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

— Izid efektne leterije Prost. gasilnega društva Godešič je bil objavljen v nedeljskem »Slovenec« z dne 12. julija ter v »Kmetnem listu« dne 10. julija in se obenem opozarja, da traja pravica do izbranih dobitkov le do 5. avgusta 1931.

— Opozarjamo na današnji oglas India v tekstem delu lista.

— Zvonoglas. Radi današnjih težkoj pri nabavi zvonov se je livarna »Zvonoglas« odločila pripomoči interesantom pri nabavi novih zvonov s tem, da jim nudi od 22% angleškega kositra in 78% prvovrstnega bakra najkulantnejše plačilne in druge pogoje. Glej današnji oglas!

— Ant. Rru. Legatov Enoletni trgovski tečaj v Mariboru. Vpisovanja ustmeno ali pismeno v Slovenski ulici 7, zraven trgovine Wögerer, od 8 do 12 in od 2 do pol 7. Šolski programi brezplačno!

— Uradniška posojila daje Belgrajska zadruga, Ljubljana, poštni predal 307.

— Pristni dolenski cviček iz Gadove radi dobite zmeraj v gostilni Cerne, Zagreb, Radičeva ulica 1 (tik Jelačićevega trga) v dvorišču.

— Fotoamaterji! Kratko navodilo za fotografiranje je naslov mali knjižici, katero je izdala za ljubitelje fotografije in liste, ki bi radi šele postali, Jugoslovanska knjigarni v Ljubljani. Cena 4 Din. Mnogim je že po vestnem čitanju te knjižice brez vsake druge šole takoj pripomogla do izvrstnega posnetka — zakaj bi tega tudi Vi ne dosegli. Priporočamo.

— Kaj pa čast? Plačuje-li znoj, s katerim obliva, predno se iz ohole visokosti poniža do človeka? Skrb, zavist, vedna bojazen, da bi la draga ljubica ne pobeignila od nas, pa sto in sto družih peklenskih sester jo spremlja. Čast je ničemurna ženska v širokih obročih; vsa drugačnja je videti, nego je v resnici. — Tudi slava je prazna beseda! Kdo ti je porok, da bi se zopet ne zmel svet, kakor se je uže bil, ko so roji neštelnik narogov šumeli iz Azije v Evropo? Ktera usta so prisegla, da se nikdar več v naravi ne vzdigne hrup, ki stegne prevrniti, kar koli imajo druzega, velicega, slavnega, krasnega vse dežele, kolikor jih obliva široko morje? Aleksandri! Napoleoni! Kje bode potem vaša nesmrtna slava? V grobu tihe pozabe! Cezar, Cezar! sicer pameten mož, kako si bil ti neumen tačas, ko si prelivat gorke solze zató, ker nisi bil še nič storil za slavo! — Nekteri pa tekajo posebno za učenostjo; tudi ti so bedaki. Učenost je njiva, ktera malokdaj redi moža, ki jo orje. — Najhuji na zemlji pa je tisti gotovi boj, ki ga je imeti noč in dan z oholimi neumneži. Ljudje te vrste niso videli nič, niso slišali nič, poskušali nič; pa vendar hoté vse vedeti, vse znati! Gorje ti, če se po robu postaviš lacemu človeku, s katerim se celó bogovi zastoj boré! Boljše bi ti bilo, da si na vrat obesi mlinski kamen, ter skočiš v morskó globotino. Komur je znana plehka dolgotasnega, krivičnega, v hudobije pogreznega sveta, mora, če hoče govoriti resnico, naravnost povedati, da največja modrost vsega slovenskega slovstva so Kančnikove besede: »Auf der Welt ist alles sauer, pusl je ves ta svet.«

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Marija Skapskaja:

Polet moje prepasnice

Izvoščkova urna konjička sta me naglo odpeljala iz Taškenta po prašni, beli, s topoli obrobjeni cesti. Pisana lahka svileni prepasnica, prava Ferganska šerpa, zlata, posajena z rdečimi in modrimi solnci, z lilastimi in zelenimi zvezdami, mi je nenadno zletela s pleč. Zmotil jo je rahel vetrič, in je kakor valovita zlata kača dolgo plula po zraku. Spustila se je potem v džidin grm in žalostno vztrepetala kot da bi bila živo bitje in bi zopet hotela pobegniti v zrak. Tenke zlate svilene niti so se trdovratno oprijemale džidinih ostrih bodic, in dolgo sem stegovala roke, preden se mi je posrečilo sneti prepasnico. Res se mi je zdelo trenotek, da je živa, in pravzaprav je to deloma tudi resnica.

Zamišljena tiha Fergana, središče rodovitne oaze, leži dokaj visoko. Vse ulice so videti kakor dolgi vrtovi, in sleherni hiša se skriva za zeleno živo mejo. Stopila sem v naselbino in zagledala po ruši razmetana velika, skladiščem slična, bela, zidana poslopja. Pogledala sem v prva široka vrata, in se mi je zazdelo, da sem zašla v neko velikansko godalo. Povsod so viseli posebni leseni okvirji, in po njih je bilo napeto neštevilno dolgih, drobnih nit. Videti so bile kakor strune na orjaški harfi, ki je nepremično pričakovala glasbenike. Ta poslopja so skoro vedno tiha in zapuščena. Oživijo samo za tri mesece sredi vročega turkestarskega poletja in so takrat slična velikanskim brnečim uljakom. Stotine delavcev hitijo naokrog. To je poslopje Ferganske državne sviloprepajnice.

Čudna tovarna je to! Namesto brnečih strojev in parnih kotlov so povsod samo harfe z neštevilnimi napetimi strunami, in rahlo, skoro neslišno šuštenje kril drobnih metuljev, sviloprepaj, je edin zvok, ki ga slišimo tu. Metulji, nežni človeški dobrotniki, ne slutijo seveda, da imajo ulogo strojev in delavcev. Opravljajo samo ono preprosto večno nalogo, ki jim jo je naložila narava: zlezejo iz zapredka, si poiščejo družice, zvalijo jajčeca in umirajo.

Tovarna zalaga vse turkestarsko svilarstvo z rakuženimi, pod drobnogledom pregledanimi in skrbno izbranimi jajčeci. Črvorejci, ki stanujejo v okolici in se nahajajo pod stalnim nadzorstvom tovarniškega vodstva, prinašajo letno določeno količino mešičkov. Inženjerji jih otipavajo, vohajo, gledajo in tehtajo. Velikost, pasma, teža, barva in kakovost nudijo snov za odgovorno, pomembno ugotovitev. Črvorejci imajo svoje knjige z rodovniki metuljev, ker morajo varovati neizkvarjeno plemenito pasmo. Tovarna jim deli nasvete in jih brezplačno zalaga z zamajeno prvovrstnimi jajčeci, da bi odgovarjala reja sviloprepaj njenim zahtevam in ji nudila brezhibno blago. To splošno nadzorstvo ne zadostuje. Mešički, ki jih prinaša črvorejec, vedno lahko vsebujejo posamezne slabše izjeme. Delavke stressejo mešičke pod senco pristreška, ki jih varuje solnčne pripeke, in pazno pregledujejo blago. Če zapredek ne odgovarja predpisom, nima prave teže, barve ali gostosti (to so posledice griže, ki jo imajo včasih požrešne gosenice) ne sme v tovarno. Usoda takih zapredkov je zapечатena: romajo v morilnico in nato v razvijalnico. Postanejo samo svila, blago, ker niso vredni časti, da bi odgojili nova pokolenja.

Najboljše izmed zbranih mešičkov prevzame tovarna, da bo naprej gojila vztrajne, brezhibne sviloprepajke. Vsi ostali metulji imajo samo nalogo zalagati črvorejce z jajčeci; tovarna jih prodaja domačinom po dnevni ceni.

Delavke vtaknejo najboljše mešičke v neštevilne predalčke velikih lesenih okvirjev. Gosenice so se bile zabubile že pred 10—12 dnevi: ni mogoče v krajšem času opraviti zamudnega nabiranja, sprejema in pregledovanja zapredkov. Dva, tri dni pozneje že morajo priti na svet novi metulji. To je odgovoren trenutek, ki ga tovarna ne sme zamuditi. Zdaj vlada v vseh valiških nestrpnost, napeto pričakovanje. Električni prevetrovalci po potrebi znižajo ali zvišajo toploto v poslopiju, da bi pospešili ali zadržali izlet metuljev. Stotine oči neprestano opazuje mešičke. V vsakem je že skrit debel, neroden metulj, ki bo kmalu zapustil svojo ječo. To se navadno zgodi v zgodnjih jutranjih urah. Zapredki postanejo temnejši, nekoliko vlažni, se zganajo, zgoraj nastane odprtina, in tu zleze ven metulj. Sledi drugi, tretji. Koliko tisoč jih je... Prilezejo na dan drug za drugim, da bi opravili svojo življenjsko in obrtno nalogo. Moški podolgasti in ženski okroglejši zapredki so že vnaprej v enakem številu razvrščeni po okvirju. Samice počasi in neokretno lazijo okoli zapuščenega mešička, navadno ostanejo v njegovi bližini. Samci se težko dvigajo v zrak, se zopet spuščajo na okvir in zopet vzletavajo. Tudi v sedanjem vdomečenem stanju so še ohranili sled spomin na ženitovanjski polet svojih prednikov.

Človeštvo že pet tisoč let goji sviloprepajo. Čim izdatnejša in koristnejša za človeka postaja pasma, tem nerodnejši in okornejši postajajo njeni zastopniki. Metulj je izgubil že neštevilno lastnosti, ki jih je imel v divjem stanju. Gosenica kakor ovca sploh ni več v stanju shajati brez človeka: predebela je, da bi sama iskala hrano. Pozneje kot metulj ni v stanju zleteti in poskrbeti za nadaljevanje rodu. Zato je človek segel vmes in vse pripravil.

Svilni prelec živi tri tedne in ničesar ne je v tem času. Večkrat sploh nima ust. Opravi svojo nalogo s tem, da poskrbi za pleme in potem tiho, brez bolečin umira.

Človek nakloni metuljem štiri ure za svatbo in zakon. Na to jih takoj loči. Samice so oplojene. Samec je postal brezpomemben. Njegovo kratko življenje je zaključeno. Delavci vržejo milijone drobnih trepetajočih trupelc perutnini ali jih odpeljejo kot gnoljo na vrh. Zato so pa samice deležne nadaljnje pozornosti. Delavke pripravljajo drobne, preluknjane, bele papirnate vrečice in previdno, rahlo spuščajo vanje po eno ali tudi po dve drobnejši samici. Vsaka vrečica je zavezana, opremljena s tekočo številko in visi na vrvi. Dolge kite vrečic visijo po valiških in se neslišno pozibavajo v zraku. Zopet je treba skretni za toploto in zmerno vlažnost v poslopiju, da se ne bi ponerečil nadaljnji odgovorni razvoj zaroda. V vrečicah pritrje samica takoj valiti jajčeca. Ko naraste njih število na 400—500, tiho umrje. Drobna, svetla, pozneje temnejša, po obliki in velikosti makovim slična zrnca se sušijo. Dva tedna pozneje prične delovati drobnogled. Sviloprepajka ima nešteto sovražnikov, napadejo jo različne nalezljive bolezni. Perbina je najnevarnejša med njimi. Ko snamejo delavke vrečice, vzamejo jajčeca, a drobno metuljevo truplo roma v stope in pod drobnogled. Če zagleda delavka pod drobnogledom v strtem trupelcu podolgasta srebrenkasta zrnca, ve, da je okuženo po perbini. To pomeni, da bo treba uničiti ves zarod okuženega metulja. Oglušujoč ropot zavlada v tovarni. Stotine tolkačev drobi suhe metulje v stopah. Tovarna mora letno oddati več stotisoč zavojčkov jajčec po 25 gr., a posamezna samica da samo 0.4 gr. Torej morajo delavke pregledati in streti za vsak zavojček po 70 metuljev. Za stotisoče zavojčkov pregledajo letno po več deset milijonov metuljev. A pregledovanje še ni končano. Delavka se v naglici lahko zmoti, in pomote niso dopustne, ker bi pokopale vso obrt. Vrečice ponovno romajo v dvorano nadpreglednikov. Ti zdrobijo že samo glavice suhih metuljev in sicer po 10 glavic skupaj. Če zagledajo ponovno perbino, gre v peč 10 vrečic z jajčeci.

Po končanem pregledu romajo jajčeca v hladna skladišča, kjer ležijo neoprana do jeseni. Oktobra, ko se konča vročina, delavci pridelek operejo in posušijo. Izgubi pri tem postopanju do 13% teže. Na to pričnejo drobna zrnca v skladiščih zimsko spanje. Ležijo kakor mrtva, dasi so živa in celo dihanje. Pomladi se bodo zbudila in rodila sviloprepajke, zdaj pa so le svilene ikre ali seme. Francozi jih imenujejo tudi graine, kot da bi bile rastlinskega izvora.

Cim bo končana kratka srednjeazijska zima, bo razposlala tovarna zapечатene škatlice črvorejcem, in se vse prične iznova. Sviloprepajke, ki prilezejo iz jajčec, se zredijo, zrastejo in se zabubijo. Tkaleci pomorijo težke vreče mešičkov, razvijajo in navijejo drobne svilene niti, jih stkejo. Tako se rodi pestro razkošje plemenitega Turkestarca: pisane odeje, težke prevleke in zlate, kakor metulj letajoče, lahke ferganske prepasnice.

(Ogonjok, Moskva.)

David Haek:

Grba

Čez veliko, prostrano polje gre cesta. Tik ob cestnem jarku sedi žena, ki ji obličje zakriva pajčolan. Okoli in okoli nje leže raznovrstne dragotine.

Mnogi hodijo mimo, vsak z večjim ali manjšim svežnjem na ramenih. Marsikomu pomiga žena, na besedo odlože culo in si nabere zakladov, kolikor jih nesejo.

Zopet se nekdo približa na njen migljaj. »Odloži svojo culo in vzemi, kar ti je všeč,« je izpregovorila žena.

Okleval je.

»Brž! Pridejo še drugi.«

»Ne morem.«

»Ne bodi nor! Vzemi, po čemer tisoči hrepene!«

»Ne morem.«

»Lahko, le hoteti moraš. Sreča te čaka.«

»Ne morem, na hrbtno nimam svežnja, ampak grbo, ki mi je priraščena.«

Gledala ga je malce zasmehljivo, malce pomilovalno in govorila: »Ubogi revež! Grbo imaš? ...«

In žena — to je življenje, in v tisti culi je — človekov — značaj. Prevel Franjo.

J. P. Hebel:

Kako te zastoni brijejo

Pot je zanesla revnega moža v neko brivnico. Bil je zelo poraščen in kosmat, lačen pa nič kaj posebno, zato mu do kruha ni bilo. In je naprosil mojstra, naj bo tako dober in naj ga vbojajme obrije, da bo po dolgem času spet vsaj malo podoben poštenemu kristjanu. Mojster je vzel najslabšo britev, kar jih je imel, češ: »Čemu bom dobro krhal za prazen nič! Medtem ko britev praska in kljuje po licu ubogega prosjaka in le-ta molče prenaša peklenške muke meneč, je pač zastoni, zalaja na dvorišču pes. Mojster se oglasi: »Kaj neki mu manjka, da tako bevka in cvili, saj ga ne derejo?« Prvi pomočnik pravi: »Ne vem! In drugi takisto. Mož na stolu pa reče: »Nemara ga tudi iz usmiljenja brijejo kakor mene!« Prevel Franjo.

Tiger in kmet

(Staroindska basen.)

V Indiji, kjer je tako lepo, tako vroče, pa tudi tako nevarno, sta živela nekoč vol in osel, ki oba nista imela pravega gospodarja. Vsak si ju je tedaj lastil po svoji volji, in če je potreboval delovnih moči, je otovoril obe živali s kamenjem, hlodi, vrečami žita, da sta mu prenašali breme; nihče pa ni mislil na to, da bi zanju skrbel, kakor mora pameten gospodar skrbeti za svoje domače živali in pomočnike pri delu. Tedaj je rekel nekega dne vol oslu:

»Cuj, tovariš, jaz sem zopet enkrat tako lačen, da sem vsega sit. Vsak meni, da ima pravico nalagati nama vse mogoče tovore, in najina hrbtna sta že vsa ogoljena in ranjena. Jaz grem raje v gozd in bom skrbel sam zase. Mislim, da greš z menoj.«

»To pa to,« je dejal osel, in tako sta oba odrinila v divjino, kjer nista imela nobenega dela, krme pa po mili volji. To so bili krasni časi in osel se je kmalu prevzel.

»Ti,« je dejal nekega dne, ko se je bil posebno dobro nažrl, »jaz mislim, moj ljubi vol, da moram napraviti kako neumnost.«

»Raje nikar,« je menil preudarni vol, ne da bi bil sploh vedel, kaj osel namerava.

»Pa moram,« je dejal osel. »In če že nič drugega ne, moram vsaj peti, kajti resnično sem židane volje.«

»Tak ne bodi no tak osel,« je rekel vol. »Ali si že pozabil batine, ki si jih dobival od kmeta, tako da si imel hrbet ves razcefran? Ker ti gre sedaj nekaj dni dobro, hočeš že peti? Pač ne misliš na to, da sva v džungli in bi utegnili tvoje petje — česar me Bog obvaruj — privabiti ne samo kmeta, ampak tudi kakega tigra, ki naju bo oba požrl. Kaj potem?«

»Naj pridejo kmetje, naj pride tigrov, kolikor drago. Razpoložem sem za petje pa bom tudi pel.«

Osel je v resnici dvignil svoj glas in začel tako nemilo rigati, da so se tresla drevesa in so opice in ptice z glasnim krikom pobegnile.

Vol je pa rekel:

»No, moj ljubi osel, to imenuješ torej petje? Jaz v tem ne najdem prav nič lepega, prav res, da ne. Pač pa se mi zdi nevarno, zato se bom poslovil in v bodoče sam skrbel zase. Meni se zdi mirno uživanje bolj praktično.«

S tem se je vol poslovil.

Toda napravil je komaj nekaj korakov, ko je začel napol sestradan tiger stresati svojo glavo in si dejal sam pri sebi: »Lačen sem, zelo lačen celo. To je torej pravi dar z nebes, ki mi prihaja tu nasproti v podobi veselega osla.«

»Naj ne bom več vol,« si je mislil vol, »če se tu ne pripeti nekaj neprijetnega.«

To se je tudi zgodilo.

»Najprej pospravim vola, za drugo jed pa prihranim osla,« je zarenčal tiger in se z enim skokom vrgel proti volu.

Osel je vso reč opazoval. Čut tovarištva in morda tudi kes zaradi petja ob nepravem času ga je nagnil, da je pohitel volu na pomoč. Spretno je zgrabil tigra z zobmi za tilnik, da ni mogel grizti, potem ga pa tako neusmiljeno obdeloval s kopiti, da sta morilskemu napadalcu prešla vid in sluh. Vol pa se je v tem zmazal s pozorišča in se skril na varnem mestu.

V tem trenutku pa je prišel mimo kmet in videl dokaj čudni prizor.

»Kaj? Osel da premaga tigra? Tega še moj živ dan nisem slišal.«

Čudil se je še bolj, ko ga je začel prositi tiger, ta strašni ljudožerec, naj mu pomaga.

»O kmet,« je prosil tiger, »pomagaj mi in reši me tega ničvrednega osla.«

»Mi ne prihaja na misel,« je rekel kmet, »karkoli se ti zgodi, se ti zgodi prav in po pravi.«

»Rotim te pri Alahu in njegovem preroku, prosim te najskrenejše, reši me iz oslovskih čeljusti.«

Ta zarotitev je kmeta ganila; dvignil je palico in skušal odpoditi osla. Tega so pa udarci le še bolj razjarili, da se je še bolj zagrizel v tigrov tilnik.

»Ubij ga, kmet, ubij ga, drugače mi še zlo mi vrat.«

Kmet se je sedaj slednjič pošteno lotil osla, in ko je ta opazil, da ima sedaj dva proti sebi, je tigra spustil in pobegnil na varno mesto, kjer je našel zopet tudi svojega prijatelja vola.

Tiger je ležal zdelan in ves krvav na tleh in hropel; misli, ki so se mu porajale, tudi niso bile take, da bi mu lajšale bolečine.

»Ali ne bi bilo boljše umreti, kakor doživeti tak poraz pred oslom? Ta kmet bo pa sedaj še povsod klepetal, in vsi tigri bodo zvedeli za mojo sramoto. Mislim, da bo najboljše, če spravim to neprijetno pričo s poti.«

»Kmet, sedaj te bom umoril,« je nato rekel tiger in se pripravil na skok.

»Mene umoril? Zakaj pa vendar?«

»Moram te umoriti zato, ker si bil priča moje sramote. Povsod boš razbožnal, kako je osel premagal tigra in vsi drugi tigri me bodo prezirali. Mrtvi ljudje pa ne pripovedujejo zgodb in s teboj bo izgubila s sveta tudi moja sramota.«

»O ti nevhvalna zver,« je zavpil kmet, »ali je to hvaležnost za to, da sem te rešil iz oslov-«

skih čeljusti? Sicer si pa lahko miren. Dam ti svojo besedo in ti prisegam, da ne bom o tem niti črnil; to bo vekomaj moja skrivnost, veruj moji slovesni obljubi.«

Nato je krenil kmet proti domu, čisto obupan tiger pa je šel za njim.

Na pragu mu je prišla nasproti kmetica.

»Kje si pa bil tako dolgo?« se je zadržala nad možem.

»Doživel sem najčudovitejšo zgodbo na svetu,« je dejal kmet, »toda nočem ti povedati, kaj je bilo.«

»Tako, nočeš? Zato pa hočem jaz! In če mi takoj vsega na las natančno ne poveš, te premlatim, da se ti bo duša zmečala!«

»Pač, pač, saj ti bom vse povedal. Ampak to ti takoj povem, če to storim, me bo tiger požrl.«

»Menda se ti meša ali kaj? Na mestu mi povej, kaj si videl.«

Tedaj je mož povedal ženi svoj pustolovski doživljaj in tiger je mogel slišati vsako besedo.

»No, čakaj, te že dobim!« je besno zarjugal tiger, kajti vedel je, da zdaj stvar prav gotovo ne bo ostala skrita, zvečer jo bo vedela že vsa vas.

»Ali sedaj vidiš,« je dejal kmet svoji ženi, »kako je tiger razkačen? Sedaj je po meni.«

»Eh, kaj še! Kače in tigri ne pridejo dvakrat na eno ter isto mesto. Glej, da se zgubiš, in hodi na svoje delo.« In ko se je še obotavljal, je vzela palico in ga nagnala iz hiše.

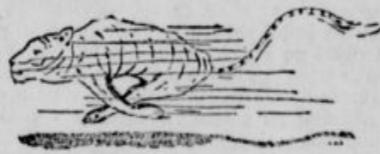
»Boljše priti tigru v kremplje nego v roke hudobni ženski. Boljše, da me požre tiger, kakor da bi me tepla baba,« je vzdihnil kmet.

Na tigra mu ni bilo treba dolgo čakati. Prišel je izza hiše in začel kmetu prebridko očitati, da je prelomil besedo.

»Nisi se oziral name, pa se tudi jaz nate ne bom,« je zakričal tiger in se pripravil, da kmeta raztrga.

Kmetica je slišala glasni preprič. Popadla je goreče poleno, skočila proti tigru in ga začela opletati s polenom okrog ušes, da so se mu na dva načina vtrinjale iskre. Besni obraz kmetice je bil pri tem tako strašen, da je tiger kar najhitreje zbežal v goščo in se ni nikdar več prikazal v tem kraju, kjer je doživel toliko sramote.

Iz tega se morate naučiti trojega,« je sklenil svojo povest stari Indijec. »Prvič, da se v dobrih časih ne prevzamete in ne iztrobite svoje sreče — kakor je to storil osel — in ne opozorite nase svojih sovražnikov. — Drugič, da šibkejšega in navidezno neumnkejšega ne zaničujete, kajti to se niti ne zgodi tako poredko, da kak osel premaga tigra. In tretjič sprejmite v zakonu, kar vam je Bog dal, in tudi teža ženina roka utegne biti kdaj koristna — toda kar se tiče ženske, prijatelji, nočem ničesar več reči. Bolj nego sicer so v tej točki Alahova pota temna in skrita ...«

Dr. Yiking Li:

Pojoča golša

(Korejska pravljica.)

Bilo je pred več sto leti, ko je radi svoje golše umrl za čudo bogat mož. Njegov starejši sin, ki je tudi imel golšo, je bil od sile skup in si je prilastil vse, kar je bil zapustil oče. Mlajši sin s prav tako golšo pa zato ni dobil ničesar. »Nekaj moram tudi imeti za življenje; daj mi vsaj vrečo riža,« je prosil svojega starejšega brata. Ta pa mu je dejal: »Lepo znaš peti in se s tem lahko živi.« In je svojega ubogega brata nagnal iz hiše. In je ta hodil od vasi do vasi ter pel, kar je znal. Ljudje pa so rekli: »To je sin tistega bogatnika, ki je bil daleč naokoli znan stiskač in ni storil nikomur nič dobrega.« In nikjer ni dobil, da bi se do sitega najedel. Pel pa je vedno in brez prenehanja, kajkrat tudi ponoči. Neke noči so prišli štirje hudčki in so ga poslušali. Všeč jim je bilo njegovo petje. In so ga pobarali: »Kaj je vendar, da znaš tako lepo peti. In, ker imam golšo,« se je odrezal in pel dalje. Naslednjo noč so zopet prišli hudčki in vprašali: »Kaj ti damo za tvojo golšo?« — »Če mi daste toliko bogastva, kolikor ga ima moj brat, si lahko vzamete mojo golšo. Moj brat pa ima v skednju tisoč vreč riža.« Takoj so prinesli tisoč vreč riža in mu vzeli golšo.

Ko je to izvedel njegov brat, se je tudi sam na tak način hotel znebiti golše. Sel je na vas in pel pozno v noč. Res so prišli hudčki in ga poslušali; potem so ga pa vprašali: »Kje neki si se privadil tako čudovito lepemu petju?« — »Golšo imam,« je lakomnik odgovoril. »Uuu!« so zarjuli hudobci, »zdaj pa imamo lisjaka, ki nas je osleparil. Tu imaš nazaj svojo golšo, tisoč vreč žita nam pa vrni!« In so mu vse vzeli, kar je imel, in mu zraven njegove obesili še bratovo golšo. Prevel Franjo.

Surovo maslo (Tafelbutter)

najfinejše, dobavlja v vsaki množini od 4 kg naprej franko, in sicer po ceni 30.— Din proti povzetju.

Franc Kolleritsch
APACE PRI GORNJI RADGONI

Renato Mondo;

Tihotapski ovaduh

(Humoreska.)

Brzovlak drvi proti meji. Poglejmo v vagon I razreda. Dame so elegantne, mlade in lepe. Potniki so lepo oblečeni in se vladno obnašajo. A razgovor je običaj. V zraku se čuti neka napetost.

Samo gospod, ki na hodniku ob odprtem oknu kadi drago smotko, je ohranil mirno kri. Njegov zbrani obraz kaže, da se ne zmeni za splošno razburjenost in medsebojno zaupanje... Vlak zatrnjeno piska, kar pomeni, da je blizu postaja. Redkobesedni gospod vstopi nenadno v natrpan oddelek in nagovori sopotnike: »— No, gospoda, zdaj je pa čas, da nehmo slepomišiti! — Ta izjava je še povečala splošno zbežanost. Vsi zlobno gledajo neznanca in hlinijo, da se ne zmenijo za njegov poziv.

— »Nikar me ne glejte tako začudeno, dame in gospodje! Saj vedo vrabci na strehi, da smo vsi člani iste bratovščine: čeprav nismo osebno znani drug z drugim, vsi enako tihotapimo dragulje. Znana mi je, na primer, gospa, da skrivata vi tri jako lepe briljante. Vi, gospodična, ste nakupili v Parizu pri Fourieru dva niza rožnatih biserov in, po mojem skromnem mnenju dosti predrago plačali! Kaj bi govoril o vas, gospodje: saj opravljate vsi neprenehoma slična trgovska potovanja! A nisem vas nagovoril, da bi se naslajal s splošnim presenečenjem, temveč skrbim za vašo lastno korist. Kot starejši izmed vas vam odkrito povem: vi ste prenerodni in premalo izkušeni, dame in gospodje! Vsi ste v veliki nevarnosti! Cariniki so to pot prejeli izžerpne podatke, in to boste kmalu občutili. Zato vas pravočasno vprašam: kje ste skrili vaše dragulje?«

Ta samozavestni nastop je imel čudežen učinek. Zmehčani potniki so neznanec v naglici pričeli pripovedovati o zvižajah, s katerimi so hoteli ukantiti carinike.

»No, vi ste res otroci! Kaj bi s tem! Cariniki bi takoj razumeli, kje treba iskati! Storit rajši tako... poglejte: tu imate pripraven prostor... vi pa se poslužite tega skrivališča...«

R. Masseck:

Pokora za ukradene gosi

Ham Okegem je stanoval v Sünthudeju, zunaj, v šilasti kolibi, ki se je skrivala kakor veliko mravljišče pod jelko.

Pomladi, ko so se pokrivala vrbe z baržunastimi mačicami in je zeleno nadihnjenno brezje vnovič pogumno kljubovalo vetru, se je zbudil Ham Okegem iz zimskega spanja, narezal in posušil mlado vejčje, ga zvezal v metle, jih zložil na kup okoli jelke ter se veselil poletja.

Poletje nikoli ni izostalo, prišlo je tako zanesljivo kakor procesija na dan sv. Rešnjega Telesa. Ham Okegem se je vlegel vznak in božal svoj rejni trebuh, ki je kakor polna luna zadovoljno gledal skozi luknje njegovega telovnika.

Ko pa je bil pobran krompir in so se prižigali ognji po njivah, je Ham vstal, ker je to pomenilo konec poletja. Povezal je svoje metle, jih natovoril na hrbet in vsak dan v potu obraza raznašal po kmetih. Dobil je v plačilo krompir, moko, slanino. Včasih je prejel tudi svetle desetine, ki so veselo rožljale v žepu in ga pekle kakor ogenj grešno dušo. V teh mesecih je imel Ham sijajno življenje: pil je žganje in pivo ter sploh lenaril. Spal je po 24 ur neprenehoma, si na to privoščil klobaso in tri čebule, če je imel mačka, in potem zopet oprtal svoj tovor. Tako je tržil, dokler ni postalo nebo sivkasto pa mrzlo ter niso zopet stale po vseh hišah in hlevih nove letošnje metle.

Nato se je Ham pripravil na dolgo zimo. Nataknil je tople zimske copate, si podložil telovnik z zajčjim mehometer se ni več zmenil za svojo brado in lase. Zamašil je v svoji koči vse luknje, zametal streho z debelo plastjo suhega bukovega listja in ga pokrtil s smrečjem, da mu ne bi odnesla huda zimska burja listja s strehe in nemara še uši iz kožuha. Na ta način je že štirideset let kljuboval zimi in vedno je bil zdrav kakor riba v vodi.

Vse svoje življenje je Ham več mislil na jedačo kakor na lepe in vzvišene dolžnosti. Po pravici povedano: nesramno je skuhal v svojem loncu vse najboljše srnjake pa zajce, in v svoji požrečnosti je segel tudi po življenju marsikateri gosi izmed onih, ki so jih skrbno redili kmetje. Na sveto noč je Ham vedno hodil lovit gosi, da bi si oskrbel božično pečenko. Nebo je bilo stekleno od mraza, in povsod je vladala globoka zimska tišina. »Slabi časi«, — je mislil Ham, — »posebno, če nima človek niti pečenke doma.«

Gazil je do kolena po snegu, in so veljale njegove sanje gosi pa prihodnjemu poletju.

Prav za prav ni poznal Okegem nobenega strahu, a vendar je ugibal, ali bi kazalo izposoditi si letošnjo gos pri gospodu župniku, in ali ne bi bilo boljše zopet obiskati Mihelkov hlev. Vedel je namreč, da bo moral nekoč župniku na smrtni postelji razodeti vse grehe in slutil, da bo to gospoda hudo razkačilo. Prvič v življenju je ugovarjal Hamov razum njegovemu nenasičnemu trebuhu. Ham je bil v zadregi in jezno mislil na krivičnost, ki vlada na zemlji. A naposled je le premagal pomisleke, ker se je spomnil, da je zlezla tudi župnikova gos na svet iz jajca prav tako, kakor ona pri Mihelku.

Ham Okegem je glasno zastokal in se tako premetaval v postelji, da se je tresla vsa njegova koliba. Sanjal je o triglaven hudici s šestimi rogi, ki mu je neusmiljeno stiskal in ščipal trebuh. Potem je vrag nenadno izginil, in široko je sedel na Hamov trebuh — gospod župnik. Preteče je dvignil z desnico gosjo glavo, in je ta Hama hudo ugriznila v meča. Ham je

Neznanec je iz rokava stresal tako duhovite in koristne nasvete, da so hiteli vsi potniki izvršiti njegova navodila. Kakih dvajset minut pozneje so bile izvršene vse potrebne spremembe, in upehani potniki so se nekoliko pomirili v upanju na uspeh... Vlak se je ustavil na obmejni postaji.

»Passaporti- Dogana! Kdo ima carinsko blago?«

»Nihče!«

A svetovalec se je nenadno oglašil iz svojega kota: »Oprostite, gospod nadzornik! Med potniki je več poklicnih tihotapev, ki vas hočejo speljati na led. Poglejte, prosim, tu... tu... pod to klopjo... in še tu...!«

Potniki so obstali kakor poparjeni. Carinik je odhitel in se takoj vrnil s svojimi predstojniki. Hitro so pregledali zaplenjene dragulje in se priklonili ovaduhu: »Zelo smo vam hvaležni, gospod. Dobili boste nagrado v znesku desetih odstotkov zaplenjenih vrednosti. Nakazali bomo denar na vaš naslov.«

Vlak je odhitel naprej. Prikazali so se novi uradniki in nove dežele. V vagonu je zavladal mučen molk. Ovaduh je nenadno potegnil iz žepa debelo listino in z najprijaznejšim glasom dejal:

»Zdaj bomo lahko sklenili račune, gospoda. Koliko izgube imate. Vaši dragulji so bili vredni tisoč dolarjev, gospa? Tu jih imate. Vaši izdatki znašajo petnajst sto dolarjev, gospod? Prosim. In vi, gospodična?«

Skrivnosten dobrotnik je sopotnikom vestno izplačal protivrednost po njegovi krivdi zaplenjenih draguljev.

Vsi so kar debelo gledali. Prijazno se jim je nasmehnil:

»Ali niste razumeli, gospoda? Bal sem se, da se ne bi zanimali cariniki za mojo osebnost, in sem na ta način odvrnil njihovo pozornost. Vtihotal sem namreč dragulje v vrednosti dveh milijonov dolarjev. Hvala lepa za prijazno pomoč, gospodje in dame, pa brez zamere!«

ležal nepremično, kakor da bi bil uklenjen. Zdal se je prizibalo v hišo štirideset gosi. Vse so žalostno gledale Hama, in jih je ta kmalu spoznal. Zagledal je Ankenovo mršavo, majhno gos, Zonderbekovega lepo rejnega, zastavnega gosaka, Henesovo, Daksovo in Fuhsovo gos. Kot zadnja je prikorakala gos iz župnišča in je bila največja med vsemi, pa tako dostojna kakor njen nekdanji lastnik. Štirideset gosi se je postavilo v vrsto levo in desno ob postelji in pričelo Hama ključati po vsem životu. Na to so začele strahovito gagati, in je planil Ham na noge, ker je sanjal, da je napačil sodnji dan.

Navadno je spal Ham Okegem popolnoma mirno, ne da bi kaj sanjal. Zato je bil nocoj začuden kakor majhen deček, ki so ga prvič naklestili za kazen. Zmeden in v skrbeh je po jedel zadnji grizljaj gosje pečenke, a to pot mu ni hotela olajšati trpljenja, temveč mu je le spraskala golf in kakor kamen obležala v želodcu. — »Saj se nič ne bojim, — je mislil Ham, — a nekaj bo to le pomenilo. Bogve kaj slabega napovedujejo te sanje? Saj imamo sveto noč...«

Med tem, ko je ugibal o čudnem dogodku, so se oglašili zvonovi. Njih votlo bobnenje in svetlo pritrkovanje je zletelo po jasnem zimskem zraku čez gore in doline in odmevalo tudi v Hamovi koči. Ham je bil trd grešnik, a ko je začel božično zvonjenje, se je stopilo njegovo srce kakor led pomladi. Vzel je z oglja leščerbo in se ganjen napolil skozi gozd.

Cerkev je bila polna svetlobe. Lepa luč je odsevala od lesketajočega se snega. — Saj je to prav kakor na pestrih koledarskih slikah, ki visijo pri kmetih, — je mislil Ham. Vsa soseska je bila zbrana v cerkvi, orgle so se oglašile tako mogočno, da je odmevalo zidovje kakor tisočeri roji. Zvonovi so hiteli in se glasili tako svečano, kot da bi res ležal Odrješnik sam v jaslicah. In ko so vsi zapeli »Eno je Dete rojeno notri v mestu Betlehem«, je pozabil Ham na svojo trmo. Zjokal se je s stariimi ženicami vred. Postal je srečen, vesel in glasno je prepeval v cerkvi, da bi olajšal svoje navdušenje.

Vsi so bili ganjeni, ko je čital župnik evangelij o Kristusovem rojstvu. Samo Ham ga ni poslušal: skril se je v kotu za steber in se ni upal pogledati duhovnika. Gospod je govoril o veliki milosti, ki je nocoj naklonjena človeštvu, o sreči dobrih kristjanov in peklenjski temi, ki preži na grešnike. Nihče naj ne sovraži svojega bližnjega, ker je ljubezen najvišja zapoved, in je božič praznik ljubezni. — »A če pride hudobec, — je dodal s povzdignjenim glasom — »in obsede človeka, ki je vesel, če oškoduje bližnjega, kje je potem ljubezen pri pokvarjencu! Satan ima veliko moč. Tudi med nami stoji mož, ki je ponoči ugrabil bližnjemu sad dolgega dela in jo pričel skrbno rediti. Vsak dan jo je z veseljem ogledoval in bil vedno bolj vzradoščen, ker se je bližal božič. Ponižno je prosil Boga, naj mu da doživeti svečani dan, ko se bo spekla njegova mastna in lepa gos. A ko je pobožni mož na sveti večer zaspal, se je približal njegovi hiši hudoben tat in ukradel gos. Ko je hotel lastnik, ki ni slutil nesreče, prihodnje jutro zadnjič ogledati svojo gos, kaj je našel v kurniku? Samo gosjo glavo in šop perja!«

Duhovnik se je za trenotek ustavil kakor drvar, ki hoče z zadnjim udarcem podreti deblu. Ham Okegem je glasno in razločno vzdihnil. Občutil je žalost in srd štiridesetih posestnikov, ki jim je po vrsti kradel božične gosi v teku svojega nepoštenega življenja. Župnik je preteče udaril z desnico po prižnici, žalostno pogledal vrh oči, ki so mu zlezle na konec nosa in vsak trenotek hotele pasti na tla, ter spregovoril zadnje besede:

»Možje depfiskanbeški, pomagajte mi ujeti zločinca, da ga bomo izročili pravici, ki mu bo odmerila zasluženo kazen.«

Rekel je na to še nekoliko vzvišenih besed o Jezusčkovih ljubezni in zaključil pridigo s tiho molitvijo za grešnike.

Ham Okegem je zopet težko vzdihnil, a zdaj mu je že odleglo in v želodcu je občutil prijetno toploto, kot da bi si bil privoščil požirek žganja. Le iščite, je zmagovalno mislil, dokler vam ne bodo pogledali prsti na beli dan skozi podplate: mene že ne boste ujeli. Dober tek! — In Ham je tako prepeval: V tem času božičnem, aj, bodi, Dete, hvaljenol, da so mu od same navdušenosti zagomazeli mravljinici po hrbtu. Ko je prišel cerkvenik s puščico za milodare in jo pomolil tudi Hamu, je ta segel v žep in spustil noter pet svetlih desetic. A to se mu je zdelo še premalo, in je pričel ugibati, kako bi župnika oškodoval za pokvarjen praznik. Dolgo je zaman napenjal butasto glavo, a naposled ga je nenadno razsvetilo. Ham je odšel iz cerkve v prepričanju, da mu je naklonil Bog sam to izvrstno misel.

Med tem ko so pristopili možje in žene s pobožno prekrižanimi rokami in povešenimi očmi k svetemu obhajilu, je vstal Okegem iz klopi in na tihem zapustil cerkev. Ulice in hiše so izumrle. Mesec je svetil kakor nov cinasti krožnik, in vsak njegov žarek je veselo plesal po lesketajočih sneženih zrnih. Ribnik poleg visoke Haveketove hiše je zmrlin, in led je tako pokal pod nogami, kakor da bi že prihajala pomlad v deželo.

Duh gosje pečenke in pečenih fabolk je preveval vso vas. Hamu so se cedile sline in je sople kakor pes, ki ne more do zapeljive skled. Skušnjava, ki jo je premagal, mu je bila težja kakor pot na morišče.

Ham je na tihem skočil v Fuhsovo hišo, v temi odtaval skozi vežo v hlev, kjer so v slami ležale debele krave, ki se jim ni ljubilo niti zreti, in stopil v kuhinjo k peči. Iz odprtega štedilnika se je širila vonjava, ki je bila prijetnejša kakor vse cvetlice na svetu.

Lepo rejena božična gos je ošabno plavala v lastni masti, ki je napolnila dolgo skledo. Na hrbtu je bila prijetno rujava, dočim je ostal trebuh nežno rumen. Molila je v zrak lepo započeno nožico, kot da bi pozdravljala. Iz njene trebuha so se vsula pečena jabolka, in enaka jabolka so kakor lep rožni venec ležala v krogu ob robu skled.

Okegem je prav rahlo dvignil skledo in jo tako varno vzel v naročje, kakor da bi nosil novorojenčka. Še nikoli v življenju ni bil tako žalosten, a možko je prenašal križ, ki mu ga je Bog naložil in stiskal zobe pa zapiral oči, dokler se ni uklonil njegov trebuh glasu razuma.

Oprezno je zapustil hišo, a zdaj ni šel po ulici, temveč jo je mahnil takoj v polje. Pečenka je širila tako zapeljiv duh, da je bil Ham menda prvič v življenju Bogu iskreno hvaležen, ko je kmalu preko golih vrh zagledal župnišče. Ozrl se je naokrog in videl, da ni nobene žive duše v bližini. Zato je odkorakal naravnost v kuhinjo, vtaknil gos v štedilnik in tako glasno zastokal kot da bi vlekel namesto lahke skled prav težek hloed.

Prišel je še pravočasno v cerkev, ko je župnik blagoslovil vernike. Zdal je bil Ham zopet tako vesel in brezskrben kakor poprej. Zapel je tako lepo in nežno, da je bil še sam s seboj zadovoljen. Začuden niso vedeli, kaj bi mislili, in so debelo gledali postopaškega metlarja iz Sünthudeja: niso vedeli, da ga je Bog po čudnih ovinkih vrnil na pravo pot.

Sele zdaj, dragi čitatelj, bomo lahko pričeli našo zgodbo. Omenjeni mož iz Sünthudeja nad Depfiskanbekom je namreč napačno mislil, da

Frtaučku Gustl ma beseda

gvišn tist gršt, ke stuji pr rotuže ukul tistga vudnaka, ke trje mužakari usak iz soje krugle u en kamnitom kurit voda va zlivaja.«

»Štima!«

»Eh, tist ni nē pusebnga. Tu uja sam tist vudnak mal zasukal na ta viža, de nau zmeri en in tist mužakar gledu u tiste umazane bajte, ke jh ni družga, ket sam douhēs, druh pa preke flečkajnarskem muste, ke je zmeri kašn hec. Sej je pu dvestu letih že zadn čas, de sa pršli gspudi na tu, de tu ni prou. Kokr sm slišu, je tu gspude Prelouške ta peru u glava padl. Zdej uja pa ta vudnak usakeh deset let za enga mužakarja zasukal. Kredit za tu maja že zažihran.«

»Viš, tu je pa lepu ud gspudu, de na skrbeja sam za vas ta žive, ampak tud za ta kamnitne Iblančane, jh je pohvalu Cene. »Zdej ga pa spiva še usak en glaš na nhu zdravje, pol uva šla pa še naprej Iblana pugledat.«

Ke sma trčula in spila, sma ja pa mahnila

je zgodba končana. Bil je prepričan, da je zdaj vse zopet v redu in nikakor ni slutil, da ne smemo tatvino popraviti z nobeno drugo, še tako lepo mišljeno tatvino. Zato je moral prejeti svoj nauk in zvedeti, da se je le treba pokoriti za lastne grehe.

Prihodnji dan opoldne, ko je stalo solnce visoko nad brezlistnim bukovim gozdom pa slepilno odsevalo od snega, je zapustil gospod župnik svoj dom in občudoval učinek lastne zgovornosti.

Eno uro pozneje je prišel k Hamovi koči, glasno zakašljajal in po tem naznanilu vtaknil glavo v luknjo, ki je pomenila vrata. Ham je zadržtel kakor šiba na vodi. Gospod župnik je iz žepa potegnil zavitek in ga Hamu izročil z besedami: »Vzemite to, pa dober tek! Prinesel sem vam levo bedro kot nagrado za povrnjeno.«

Okegem je zlezal iz kočje in si najmanj petkrat popraskal brado pa glavo. Sele nato je pričel počasi in nerad pripovedovati o pridigi, cerkvenikovi puščici in Fuhsovi gosi. Gospod župnik se je zavzel in prebledel kakor papir. Nato se je nenadno vzravnil, dvignil svojo široko dlan in Okegemu prisolil zausnico. Potem je odšel, a po desetih korakih se zopet obrnil. Stopil je pred Hama tako mogočno kakor Janez Kristnik, ki je naslikan v cerkvi.

»Okegem, jutri ob petih zgodaj boste prišli k spovedi. Pojutrajšnjem boste ves dan delali pri Fuhu in tako naprej po vrsti, dokler ne boste odslužili vseh ukrađenih gosi.«

Župnik je šel, zopet obstal in zaklical Hamu, ki ga je bedasto gledal z izbuljenimi očmi: »In za prihodnji božič vas vabim na gosjo pečenko, vsako leto, dokler boste živi. Ali ste razumeli?«

Kje je največ milijonarjev

Nedvomno bo večina odgovorila na to vprašanje, da ima Amerika največ milijonarjev. In vendar temu ni tako. Iz statistike, ki jo je izdalo japonsko finančno ministrstvo, je razvidno, da je dežela največjih in najštevilnejših bogatašev Japonska. 3000 japonskih državljanov poseduje več nego po en milijon jenov ali okroglo 30 milijonov dinarjev. Med temi je 75 takih, ki imajo več nego po 750 milijonov dinarjev premoženja. Baron Ivasaki Hisaya n. pr. ima sam 12 milijard dinarjev premoženja; Necu Kaikiro ima 3 milijarde, zlatar Hatori Kintaro 2700 milij., baron Zenemon, bankir v Osaki, 2400 milijonov; Ohaši Sintaro v Tokiju 780 milijonov dinarjev.

„Življenje ob Adriji“

Katerih pet napak ali nemožnosti je na sliki?

- »Gospa Bogatela, ali ne bi hoteli imeti z menoj konference?«
- »Čemu pa?«
- »Ze dva dni sem brez denarja.«

kar pu Volfu ulc ke preke Zvezd, al kokr se prau pu ta noum: »Trg entaužentdevetstuosmnajst.«

»Za kua sa v Zvezda tku prekrstil?«

»Zatu, ke Zvezde tku na u več douh. Sam ime pa nima nubenga pumena, ke se na morš u negava senca usest, če s pučitka putrebn.«

»Pa za kua sa ji dal glih tak ime?«

»Viš, tu je tist let, ke sa tamla Redeckete reduciral.«

»Za kua pa nisa kašnga družga mužakarja na tala kamen pustaul, če jm Radecki ni biu več useč? Marskašn Iblančan b jm ush pet prstu ubliznu, če b ga gor pustaul,« je reku Cene. »Murde ti več za kašnga, de b tle gor na ta kamen pasu? Če kar tku tala kamen tie stuji, je le mal špas za pugledat.«

»Danilo b biu že fajn. Če že dva negava kulegata na kamneh pred tejatram stujeta, za kua b pol še Danilo na smou, ke je še bi na kame plat deloun. On b biu hedu prpraun za na kamen.«

»Tu ni slaba misu,« me je Cene puhval. »Ampak jest mislem, de b se Sluenci še bl udrezal, če b na ta kamen pustaul kašnga taega, ke u cel Jugoslavi ta nar bulš žoga brca. Zdejsne čase je žogabre šat nar b imeniten in putrebn, če čma pukazat svete, de sma tud mi kulturna lde.«

»Tist maš pa tud prou. De nama pa na u mogu kdu naprej metat, de tega al pa unga protežirava, u pa še ta nar bulš, če u časupise prašama, kdu b ta nar bl zaslužu, de pride na kamen. Nej lde puveja usak soj mnejne. Viš, tku u spet ene pu leta usak dan špas, kokr punavad. Nazadne uja tkuatku naredl pu soj glau.

S. M.

Pastir Klemen

Visoko in daleč proč od hrupnega življenja -- na solnčni planini -- je živel pastir Klemen. Kakor mogoče kralj je vladal med strmimi vrhunci gora. Svojega mesta ne bi menjal z nikomur na svetu. Šestdeset let je že šlo mimo njega, a še bi se upal v vztrajnosti plezanja po strmih pečinah meriti z marsikaterim mladcem.

Pastir Klemen ni bil izbirljen v jedi in pi-jači. Užival je mleko in žgance z večjo slastjo, kakor bogatin pečeno gosko, žepo pa si je gasil s svežo gorsko studenčico. Obraz mu je rdel od zdravja, oči so mu gledale vedro v svet in srca mu niso težile bridke misli in skrbi za obstanek. Srečen je bil pastir Klemen, srečen kakor malokdo, in še dokaj let bi bil dočakal, da se ni priplazil skušnjavec do njega in ga zapeljal...

To se je zgodilo tako-le:
Ko je nekega večera kakor po navadi ves zatopljen v svoje tihe, samotne misli sedel na klopi pred kočjo, se je izluščil iz mraka majhen grbast človeček. S sladko-prijaznim glasom ga je nagovoril:

»Dober večer, očka! Bi lahko našel pri vas prenočišče? Pošteno vam bom plačal. Ob zori se moram napotiti dalje v hribe.«

Pastir Klemen je gostoljubno odvedel neznanega gosta na svišli in mu pripravil udobno ležišče na senu.

»Ni bogve kaj, a eno noč že prebijete.«
Poslovil se je in tudi sam kmalu legel k počitku.

Ko so prvi prameni jutranje zarje pozlatili vrhove, je neznanec vstal.

Pastir Klemen se je tedaj že marljivo sukal okoli ognjišča v bajti in si kupal zajtrk.

Grbavec je stopil na prag in radovedno premotril notranjščino revne bajte.

»Dobro jutro, očka! Ali vam nič ni dolgčas tako samemu na planini?«

»Kaj mi bo dolgčas, ga je prijazo- zavrnil Klemen. »Privadil sem se. Živim ob svoji čredi zadovoljno in brez skrbi, kakor ptiček na veji. Tu sem sam svoj gospodar, v dolini pa ni človeka, ki bi ne bil komu podložen. Ne želim si ničesar boljšega. Lepo je na planini, ej, le- po...«

Neznanec se je skrivnostno posvetilo v oči. Preko ustn mu je šinil prekanjen nasmeh, ki ga pastir Klemen ni opazil.

»Kaj pa, očka, hehe, ali ne pogrešate več- sih... takole za priblišek... kakšen slasten prigrizek in požirek dobre kapljice zraven, hehe...?«

Rekši je grbec segel v nahrbtnik in privle- kel iz njega tolsto gnjat in steklenico žganja.

»Vidite, očka, hehe, tole poživi človeka in ga napravi veselega in zadovoljnega, hehe! Vze- mit! Namesto plačila za gostoljuben sprejem.«

Pastir Klemen se je začudil neznančevi ra- dodarnosti in se lepo zahvalil.

Grbec se je poslovil in se napotil dalje v hribe.

Ze dolgo ni pastir Klemen videl drugega kot mleko in žgance na svoji mizi. Z vidnim te- kom se je lotil podarjene gnjati.

»Malo preveč slana je sicer,« je zamomljal skozi polna usta, »drugače pa prav tečna.«

Velik kos gnjati je bil že pospravil vase. Tedaj se ga je lotila silna žeja.

»Pa je le imel prav, grbec! Prav privilegja se bo na vrh tale pijačica, mm!« Nastavil je ste- klenico na usta in napravil iz nje par globokih požirkov. »Hu, močna pa je, močna,« je zaprl in lovil sapo; »žge kakor peklenški ogenj. Clo- vek bi se skoraj zadušil... Za spremembo bo čisto dobra. Saj že več let ne pijem drugega kot vodo.«

Napravil je spet globok požirek iz ste- klenice in zacmakač z jezikom. »Vrag ti vedi, kaj je to! Cimbolj pijem, tembolj sem žejen...«

»Beee... beee...« so nepotrpežljivo zame- ketale ove v staji. Jutranja zarja je ugašala in žareča solnčna obla je začela rasti izza daljnih gora.

Pastir Klemen se je zdrznil.

»Šembrej, danes bomo pa pozni. Treba se bo pozuriti.«

Spravil je ostanek gnjati in žganja na po- lico in nato spustil ovce iz staje. S kolebajo- čimi koraki in zameglenimi očmi je odtaval za njimi.

Visoko nekje med krušljivimi kamenitimi skladi zija globok prepad. Koliko samotnih ur je pastir Klemen presedel na njegovem robu v teku dolgih let pastirovanja! Nad vse zabavno se mu je zdelo takole brez misli gle- dati v črno globočino, metati kamenje vanjo in prisluškovati zamolklemu odjeku iz dna. Vrtoglavec pastir Klemen ni poznal...

Tudi onega dne je sedel na priljubljeno mesto, a nenavadno utrujen in upehan je bil. V čudnem neredu so se mu motale misli v glavi, pred očmi pa se mu je megililo čedalje bolj...

»Hu,« je zastokal pastir Klemen in se jel močno kesati, »bolje bi bilo, da tega vrazjega grbca in njegove pijače nisem nikoli poznal! Ti spak ti, kako me je zdelalo...«

Omotična dremavost je legla vanj. Ze ni bil več gospodar nad lastno voljo in kretnjami svojega telesa. Vsega ga je bila zasušljiva silna, nepremagljiva želja, da bi se zleknil na tla in zatisnil oči...

Oj, spati... spati... prespati to čudno vrtoglavico in omamo...!

Nagnil se je s telesom nazaj -- in v tem hipu se je dopolnilo: kamen, na katerega se je oprl, se je odluščil in ga potegnul s seboj v prepad.

Krik smrtno groze in bolečine se je še utrgal iz dna, odjeknil zamolklo od strmih pe- čin -- -- potem je utihnilo vse.

Demon Alkohol je odprl ogromno črno knjigo z mrtvaško glavo na platnicah in zapisal vanjo novo žrtev.

Mirko Kunčič:

Otrok in milostiva

Po beli, široki mestni ulici je šel otrok. Mimo pisanih izložb je šel, v katerih je nagro- madenih toliko lepih in dobrih reči -- očem mimoidočih na ogled in v skušnjavo. Zdaj-zdaj obide koga zapeljiva misel. Kradoma si otiplje listnico s papirnatim denarjem na prsih, po- rožlja s kovinastim drobižem v žepu -- vse ga začne kar na lepem prečudno težiti. Še malo in še malo popase oči na predmetu, ki si ga je zaželelo njegovo srce, še malo in še malo se obotavlja -- potem odločno pritisne na kljuko in stopi čez prag.

Ko se vrne, je njegov obraz kakor pre- novljen, njegove roke pa so obložene s svet- limi zavitki...

Pred vsako izložbo se ustavi kdo.

Tega zvabi k sebi izložba z lesketajočo se zlatnino, drugega izložba z najmodernejšimi oblekami in svetlo zlikanimi čevlji, tretjega izložba s knjigami in slikami... Vsak ima v najskrivnejšem kotičku sreča toliko želja.

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

Otrok je šel mimo vsega tega sijaja in se ni ustavljal nikjer. Vedel je: nedostopne kakor zvezde na nebu so zanj vse te dragocene reči. In naj bi se kakor v pravljici zgodilo, da bi stopil kdo predenj in mu dejal: »Vse to je tvoje... Vzemil!«

Otrok bi zmeden strmel in ne bi vedel, kaj in kam z vso to lesketajočo se robo...

Prav na koncu te lepe, široke mestne uli- ce je izložba, ki ni prav nič podobna ostalim. Pohleвно stoji tam in čaka... Zaveda se men- da, kako malo dragocenega nudi razvajenim očem.

Pred to izložbo je obstal otrok. Tesno k steklu je pritisnil blede obraz in pobožno za- strmel v čudo, ki je razstavljeno tam: velik, lepo zapечen, zlatorumen hleb kruha... Ta hleb kruha je za otroka v tem hipu vrhunec vsega dobrega na svetu. Nobene večje želje nima v srečju...

Gospa v elegantni obleki prišumi mimo. Ob njej gibko koraca petletna dečka. V levici drži vrstico, na kateri je pripet lep rdeč balon- ček, v desnici pa malomarno stiska masleno štručko.

Gospa se skloni k svojemu ljubljencu in mu reče:

»Papaj, Milanček, papaj!«

»Ne maram več!« se odreže fantek in energično zahteva: »Sladkorčke hočem! Slad- korčke mi daj!«

Gospa seže v ročno torbico in izvleče iz nje pisan zavitek.

V tem hipu se jima približa gospod z ve- likim psom.

»Klanjam se, milostiva!« vljudno pozdravi. Milostiva mu milostno odzdravi.

Gospod gre dalje, njegov pes pa ostane, gleda v dečka in prijazno maha z repom.

Deček vrže masleno štručko na tla in za- kljuje:

»Na, kuža, na!«

Pes hlastno povoha štručko in nevšečno stroje z glavo, kakor bi hotel reči: »To pa še dolgo ni klobasa... Klobaso mi dajte, hov, hov, klobaso!«

Otrok gleda od daleč vse to in mu mahoma svetlo zagori v očeh. Kakor v sanjah stopi na- prepj, se skloni nad masleno štručko v blatu in stegne roko, da bi jo pobral...

»Marš! Kdo ti je dovolil, smrkavec?!«

Otrok prebledi. Kakor, da so ga bili za- lotili pri zločinskem dejanju, mu je strašno pri srcu... Plaho se umakne nazaj.

Milostiva ga srepro premeri z očmi in reče: »Štručka je za psa. Ali si ti pes?«

In sune na tleh ležečo štručko narahlo s konico svojega elegantnega čevljička...

»Na, kuža, na!«

Pes iznova povoha štručko, nevšečno stre- se z glavjo in -- zbeži za gospodom, ki ga z živžigom kliče od daleč.

Dvoje razočaranih obrazov sredi ceste.

»Noče papatit se čudi dečko.«

»Noče. Presit je!« pristavi milostiva -- in oba odideta dalje.

Obraz bednega otroka pa ni samo razoča- ran. Obraz bednega otroka je spačen in blede, kakor da je bil pogledal sami smrti v oči in je zdaj ves presunjen od grenkobe spoznanja, ki je šlo vanj.

Kakor skozi gosto meglo vidi skozi solze ponižanja in dopolnjene bridkosti:

Velik, eleganten avtomobil zdrvi mimo. Njegovo kolo gre naravnost čez masleno štruč- ko ob kamenitem tlaku in jo spremeni v sivo, blatno kepo...

STRIČKOV KOTIČEK

180. Predragi Kotičkov striček! -- Ze dvakrat sem Ti pisala, pa mi še nikoli nisi odgovoril. Veš, pa nisem zato huda nate, kakor so drugi kotičkarji.

Pri nas se pravi pri Požgancu. Daj no, poba- raj Požgančevega očeta, če so prej bivali pri nas. -- Te iskreno pozdravlja Marica Rudolf, učenka V. razreda na Dovjem.

Draga Marica! -- Kolikor mi je znano, niso Požgančev oča nikoli bivali pri vas. Saj niti tega ne vedo, kje prelepa vaša vasica leži. Če bi jim ne bil jaz povedal, bi bili najbrž še danes prepričani, da ležijo Dovje nekje na luni... Jaz pa, ki sem svoje dni oblezel vse jarke in luže prekrasnega tamkajšnjega kraja, dobro poznam vsako hišo...

Tudi Požgančevega strica v hiši nasproti mlina in mostu na meji med Dovjem in Mojstrano, dobro poznam. Oni so ti korenjak, saprabol! Na Triglavu so bili menda že več kot 100 krat in gotovo bi se še nekajkrat povzpeli nanj -- če ne bi že dvajset let ležali v hladnem grobu na dovškem pokopa- lišču... Blag jim spomin!

Kako pa kaj drugače pri vas? Imate dosti le- tovičarjev? In gospodična učiteljica Minca Rabi- čeva -- ali je ona kaj stroga in huda pri učenju? Holaj, kako leta bežijo! Takrat, ko sem jo jaz zad- njič videl, je bila še tako majhna in drobna, da sem se moral skloniti skoraj do tal, če sem jo hotel pocukati za navihani nosok in pocukati v njene vedno smehljajoče se očke... Danes je že velika dana. Vahno in resno hodí po šolski sobi sem in tja (seve: zdaj v počitnični ne!) in vas uči, koliko je 1 + 1 in druge take učene reči. Lepo jo pozdravi, če jo kod srečaš in ji povej, da jo bom v kratkem primahal tja in jo povabil na Triglav, kjer bova ob pogledu na prelepe dovške boršte in planine obujala mladostne spomine in kjer bom jaz njej na čast z gromkim glasom nežno zapel ono prekrasno, sladke otočnosti in miline polno pesem:

Zabužale gore, zašumeli lesi: Oj, mladost ti moja, kam odšla si, kje si?...

181. Dragi Kotičkov striček! -- Tudi jaz sem se ojnala in Ti pišem. Veš, striček, jaz sem tista Slavica iz Brežic, ki sem Ti že enkrat pisala, pa me žal nisi vtaknil v svoj kotiček, temveč si vrge- l moje pismence svojemu požrečnemu kužu za južino. Za enkrat naj bo, toda vdrugič mi ne naredi kaj takega, sicer bo zamera velika.

Zdaj pa še kaj drugega. Hodim v II. razred. Kmalu bo konec šolskega leta. Mamica pravi, če dobim dobro spričevalo, pojdem z njo na počitnice na Gorenjsko. To bo lušno! Striček, če Tebe po- vabim, da ns bo več.

Sporočiti Ti moram tudi, da imamo blizu Bre- žic toplice, ki se imenujejo »Čateške toplice«. Pridi enkrat k nam, se bomo šli skupaj z mamico in očkom kopat. Pa še Požgančevega očeta vzemi s seboj. V Čateških toplicah se bodo gotovo ljutega revmatizma iznebili. Torej je povabi jih v mojem imenu! -- Srčno Te pozdravlja Slavica Ažbe, učenka II. razreda v Brežicah ob Savi.

Draga Slavica! -- No, vidiš, če si pa tista Sla- vica, ki mi je že enkrat pisala, sva pa že kar stara znanca, čeprav -- odkrito bodi povedano -- se prav nič več ne spominjam, da bi že kakšno pisem- ce od Tebe prejel. Je prav lahko mogoče, da je požrečni moj kod onega dne, ko je Tvoje pismo v Ljubljano dospelo, kar sam odkrival na pošto in je -- lačen kakor je bil -- Tvoje pismence že kar tam popepal, ne da bi bil prej mene pobagal, če se jaz s tem strinjam ali ne. Ga bom za to že še poklical na odgovor in ga okregal in tudi našeskal, če se bo izkazalo, da je grdu to v resnici storil. V tem hipu požeruha ne morem klicati na odgovor, ker pravkar pokojno dremlje v kotu in bi bilo brezsrečno od mene, da bi ga budil iz najlepših sanj...

Solsko spričevalo si medtem že zdavnaj dobila. Me močno zanima, kakšno je. Vsekakor sem trdno prepričan, da slabše gotovo ni, kakor je bilo spričevalo Požgančevega očeta pred petdesetimi leti. Veš, kakšno je bilo to spričevalo? Takšno je bilo, da je bilo čez in čez kakor muholovka z muhami -- pokrito s črnimi peticami (petice so bile takrat najvišje odlikovanec za prazne butice!). Tega veleimennega spričevala so bili mati Požgančevega očeta tako prisrčno veseli, da so svojega nade- budnega sinčka -- sedanjega Požgančevega očeta -- z eno roko objeli okoli vratu, z drugo pa so ga nekajkrat ljubeče pobožali -- z leskovo šibo po zadnji plati... Ali si bila tudi Ti deležna takega priznanja?

S kopianjem pa ne bo nič, draga moja. Požgan- čev oča revmatizma že zdavnaj nimajo več -- po kaj pa naj bi poleg hodili v Čateške toplice, te vpra- šam, a? Brez revmatizma bi bilo Požgančevemu očetu tam tako dolžčas, kakor bi bilo Tebi pred tremi leti, če bi nuničke iz cunj ne imela. -- Te lepo pozdravlja Kotičkov striček.

182. Dragi Kotičkov striček! -- Ze zdavnaj sem Ti nameravala pisati, danes sem se pa zares odločila. Toliko pisemc si že objavil, zato upam, da boš tudi mojega.

Veš, pri nas imamo kokoši, ki zelo pridno neso jajca. Če pride k nam, Ti bom podarila nekaj najdebelejših jajc. Tudi jagod imamo dovolj. Vsak dan jih nabereš toliko, da smo jih vsi siti. Imamo tudi vrtno jagode, ki so tako debele, da jih komaj v usta zbašem. -- Te prisrčno pozdravlja Japelj Katarina, učenka IV. razreda v Kranju.

Draga Katarina! -- Od vseh strani me vabite. Ta me vabi na eviček, drugi na kranjsko klobaso, tretji na jajčka, četrta na svež zrak -- holaj, mi je strašno žal, da nisem Jaka Požeruh, ki bi vse je dobroto, na katere me vabite, kakor bi pihnil po- spravil vase. Mi je strašno žal, da sem takšna kla- vruna subula, da me že vonj evrte piške, ki mi pri- jetno puhli iz veseljavne Činkoletove godilne skozi okno naravnost pod nos, nasiti do mile volje... Kar miho se mi stori ob misli, s kakšnim ljutim tekot ni nekateri od jutra do večera zobjejo, hru- stajo, grizejo... in si negujejo prelube svoje tre- busčke, jaz pa vsak dan bolj hujšam in vem, da mi več daleč čas, ko bom tako slujšal, da bom lahko skozi šivankino uho pocukal in da me bo že slina, ki jo bom požrl ob pogledu na razne do- brote tega sveta -- nasitila za dva dni...

Jagode bi mi pa šle v slast, jagode. Jagode di- šijo človeku ob vsakem času, pa naj bo lačen kot volk ali sit kot napihnjem meh. A je stvar taka, da me na jagode sploh vabila nisi in tudi če bi me bila vabila, ne bi imel jaz nobene koristi od tega. Kajti če so jagode tako strašno debele, da jih že komaj v usta zbaščeš, kako jih bom zbašal jaz, ki imam tako strašno majčkna usta, da jih elepec niti s povečevalnim steklom videti ne more...

Pa se dobro imej in mi še kaj piši! -- Ko- tičkov striček.

Za bistré glave

Rešitev zlogovnice.

- Z -- oran
- a -- ta
- ž -- arek
- i -- lovca
- d -- an
- a -- ngel
- n -- ož
- o -- reh
- v -- eselje
- o -- kno
- l -- ešnik
- j -- agode
- o -- reh

Pravih rešitev je bilo topot okoli 30. Za nagrado je bil izžreban Stanko Sinko- v e c, učenec III. razr. v Kranju. Dobi knjigo »Za židano voljo« od Kotičkovega strička.

Berač

Berač, ki je imel navado, da je v kratkih besedah mnogo povedal, je potrkal pri neki hiši in rekel gospodinj:

»Dajte mi požirek vode, ker sem tako lačen, da ne vem, kje bom danes spal.«

prijatelj, to so moji otroci s katerimi se toliko trudim in, ki mi delajo toliko skrbi!« -- Nato je strogo pogledala razposajeno trojico, ki me je zdajci na materino povelje pozdravila z ubranim »kvk!«

Domače ognjišče

Naš domači zdravnik

A. C. na G. Zoper bradavice vam ni pomagala teša slina, ki sem vam jo svetoval pred polletom. To nedolžno sredstvo pomaga pri bradavičah otrok in mladih ljudi, ne pa pri bradavičah, ki nastajajo zavojlo poklitenih škodljivosti pri delu. Ze iz tega primera je razvidno, da je zdravniški nasvet zares kaj vreden takt, kadar zdravnik bolnika sam preišče in ugotovi okoliščine bolezni. Radi tega vam kajpada svetujem zdravljenje v bolnišnici (Ljubljanska in mariborska bolnišnica imata tudi posebna oddelka za kožne bolezni). Koliko časa bo trajalo zdravljenje in kako vas bodo zdravili, ne morem vedeti, ker ne poznam vaše bolezni, in večkrat se da ista bolezen uspešno zdraviti na več načinov. Bržkone ostanete v bolnišnici po nekaj dni, nakar vas pošljejo v navodili domov, da se vrnete po preteku nekaj tednov.

V. Š. v R. Kurje oči si hočete zdraviti s solno kislino, ki da sem jo jaz svetoval zoper bradavice? Le pogledite še enkrat in berite tisto navodilo prav: ne solna, marveč solitna kislina se bere, kar je bistvena razlika! Edino pametno sredstvo zoper kurje oči so ščevlji, narejeni po nogi, ki niso nikjer ne pretesni ne — preširoki. Lepi moderni ščevlji, narejeni v tovarnah po kopitih, delajo večinoma vsem nosilec kurje oči in druge nakaze na nogah. Za prvo silo pri bolečih in vnetih kurjih očeh so obročki za kurje oči (dobe se v lekarnah in mirodilnicah), v prilegajočih se ščevljih ameriške oblike izginejo kurje oči kar same, ker so samo odzivne tvorbe kože na zatiščanih mestih.

A. K. na G. Vdrta prsna bradavica, nastala po poškodbi in vnetju, spada vsekakor v zdravniško oskrbo, zlasti če se žutite bolečine v njej. Posvetujte se z bližnjim zdravnikom, ki bržkone sam odpravi vnetje, morda je potrebno operativno zdravljenje, morda obsevanje. Čudim se, da niste le poti ubrali že pred davnim časom!

L. Š. v M. Samoučen siromatek ste, ne zver, ker zver ni nikdar tako brezglava, da bi mučila sebe in celo brez potrebe. Lisica si odgrizne nogo, ki se ji je ujevala v past, da se osvobodi. Tisto trpinčenje z vrvoj je nesmotno in — nepojmljivo neumno. Razgovorite se vendar s svojim očetom, ali, če se nočete z njim, kar je najbolj pametno, pa vsaj s svojim spovednikom (če ga nimate, pa si poiščite katerega in se tistega držite), da dobite podrobna pojasnila. Ako ste premagali tisto mladostno zablodo, pokopljite še spomin nanjo, pa bo mir! V naši dobi so opisani dogodki v spanju čisto navaden pojav, ki je v zdravstvenem pogledu brezpomemben, v vašem primeru prav gotovo! Vam treba smotrnega pouka in vodstva, pa bo brž uplesnivega življenja konec!

F. M. na V. Takega strahopetca v vaši starosti pa še ne! Sam se označite za bojazlivec in strahopetca ter menite, da je različnost med oboma junakoma, ki sta združena v vaši osebi. Jaz nisem toliko učen in izkušen, da bi razločeval med bojazljivostjo in strahopetnostjo, ki se kaže pri

vas, da vas vznemirja in dela bolnega, izročitev navadnega naročila izven doma, samota v sobi ne samo ponoči, hoja po samoti tudi podnevu, spoved, mričje v vasi, cvilenje miši, skrtanje papirja in celo domači praznik, ko koljejo prašiča, zato sem v zadregi, kaj naj vam svetujem. Spadate vsekakor v opazovalnico, ki je navadno kratka prehodna postaja za blaznico. Ako vam ne ugaja ta pot, potem izpolnite, da pridete v vojaško službo, če ne v redno, pa vsaj v »neboriško četec«. Tam vam preženejo bojami in strahove tako, da ne bo več došli razlike med bojami in strahom, ker izgine oba!

F. T. v St. J. Katere toplice priporočam za vaš revmatizem? Vašega revmatizma ne poznam (s tem imenom se označajo v navadni govorici najrazličnejše bolezni sklepov, mišic in živcev), vi trdite, da imate otrepel živec. Bliznje in dobro opremljeno zdravilno kopalnišče za te vrste bolezni imajo v Laškem, pišite tja po oglasi in cenik. Ako se odločite za te ali druge toplice, izberite si primeren čas, da se morete kopati zdržema vsaj tri tedne.

J. K. v Lj. Škiljenje je različnega izvora in se zato različno zdravi, navadne vrste uspešno, nekatere vrste pa težko ali sploh ne. Tisto škiljenje majhnih otrok časih premine, ko se otrok nauči gledati pravilno, nekaterim treba v to svrhu naočnikov za kaj časa, nekatere treba v primerni razvojni dobi operirati. Nikakor pa ne smete škiljenje pri otroku zanemarjati kakaj škilječe oko oslepi radi nerabe in kasnejše operativno zdravljenje ima samo kozmetično vrednost, ko bi se dal doseči tudi zdravilni uspeh. Saj vendar ni vašemu sinčku vseeno, ali bo imel v življenju obe očesi uporabni ali samo eno. Res je, da ga škiljavost ne bo ovirala pri »obabljenju«, ker ženske so v tem pogledu čudne, da jih taka nakaznost celo miče. Videl sem v vojnih in povojnih letih, da so se ženske pulile za slepce!

Leti. Glede fecljanja je bilo že pisano na tem mestu, poiščite in uvažujte tisto. Pri vašem fantičku je govornika napaka bržkone drugovrstna, pravimo ji moljanje, ki se da po vzgojnih načelih kmalu odpraviti. Navadite otroka, da naj vsakokrat, predno začne govoriti, prav globoko vdahne in naj govori počasi!

H. v Lj. Štiriletna brezotročnost vam greni sicer lepo in zdravo življenje. Dala sta se že operirati, potem elektrizirati, oboje brez uspeha. Vprašujeta me, ali naj se daste vnovič operirati. Vaša mama vam piše, da žena, ki začenja z operacijami, tudi z operacijo konča. Ne strinjam se povsem z mnenjem vaše mame. Kot ženi, ki ima nekvaren ženski čut v sebi, svetujem, da se tekom letošnje sezone zdravite vsaj tri tedne v Dobrni, potem počakate potrpežljivo tri mesece, živeč navadno zdravo življenje in mi potem sporočite, sklepujoč se na ta odgovor, kako je z vami. Nestrpnost je kaj slabo zdravilo za te vrste življenjskih motenj, mirna vdanost je boljše sredstvo do zaželjenega smotra.

Pravni nasveti

Potrdila v davčnih knjžicah. F. K. T. — Pri davčni upravi ste se zgledali z davčno knjžico v svrhu vpisa vseh predpisanih davkov v preteklem letu, odnosno vpisa plačila plačanih akontacij. Po vpisu ste zahtevali še običajni letni zaključek, to je žig s podpisom dveh uradnikov, kakor vam je to v prejšnjih letih vselej potrdil sedaj ukinjeni davčni uradnik v T. Davčna uprava vam je pa to zahtevo odklonila, češ, da je to nepotrebno nadlegovanje uradnikov, ker imate o izvršenih plačilih itak v rokah odrezke poštinih položnic. Ker pa hočete imeti v redu potrjeno davčno knjžico, vprašate, kako bi to dosegli. — Vašo ustno stavljenno zahtevo na potrditev knjžice je pač dotični uradnik zavrnil; če pa boste to zahtevo stavili pisмено (vloga kolektivna 25 Din), pa vam bo morala davčna uprava Vašo vlogo dovoljno rešiti. Svetujemo, da v bodoče plačujete davčne akontacije osebno pri davčni upravi, tako da bo davčna uprava sproti morala v knjžici potrditi po predpisih vplačane zneske.

Rodbinsko ime poročene žene. V. Š. R. Zakon-piska žena bojkotira možev priimek tako, da se podpisuje s svojim dekliskim imenom. Radi tega pride večkrat do neljubega nesoglasja. Vprašate, kako bi se ta zloraba dala preprečiti? — Po zakonu o imenih ima vsakdo pravico in dolžnost nositi rodbinsko in krstno ime. Žena dobi z omočitvijo rodbinsko ime svojega moža. Ima pravico in dolžnost nositi izključno le to rodbinsko ime. Svoje deklisko rodbinsko ime sme le uporabljati poleg moževega rodbinskega imena z dostavkom »rojena...«. V uradnih odlokih se pa zaino deklisko ime uporablja poleg moževega le izjemoma takrat, če bi sicer nastal dvom glede identitete osebe. Tozadevne prestopke kaznuje okrajna načelstva v denarju z globami od 50 do 500 Din, odnosno z zaporom od 1 do 10 dni.

Preklicje pravnega pooblastila. Š. V. T. Imate težbo v zelo kočljivi zadevi, ki ste jo vložili po odvetniku. Vprašate, če sme Vaš zastopnik brez Vas podpisati v pravdi v prid nasprotniku tudi tedaj, če ste sami zvraven, odnosno, če smete svojemu zastopniku vsak čas preklicati pooblastilo, če ne bi branil Vaših interesov. — Pooblastilo, ki ste ga dali svojemu zastopniku za pravdo s tem, da ste podpisali pri odvetniku v pisarni tozadevni obrazec, lahko vsak čas prekličete, tudi med razpravo samo. Vaša bojazen se nam zdi popolnoma odveč. Svojemu zastopniku morate zaupati. Če ste mu povsem resnično povedali vse dejanski položaj in ga niste nalagali niti mu kaj zamočali, potem morate biti prepričani, da bo Vaš stvar speljal v Vašo korist, v kolikor so za to podane zakonite predpostavke. Odvetnik kot prava več strokovnjak pač pozna vse zakonite določbe, ki pridejo v Vaši pravdi v poštev. Kot tak bo po zaslišanju prišel že nekako moral čutiti, kakšen obeta biti konec in bo seveda hitreje kot Vi mogel presoditi, ali je za Vas koristna poravnava ali ne. Če bi Vaš pravni zastopnik res ne branil Vaših interesov — kar pa ni verjetno — vam za vso povzročeno škodo odgovarja.

Zapeljevanje pod obljubo zakona. M. R. M. — Imeli ste s fantom resno znanje skozi štiri leta. Ponovno vam je obljubil, da vas bo poročil. Vselej, kadar je prišel na Vaš dom, so mu starši tudi dobro postregli. Ko pa ga je Vaša mati vprašala, kdaj bo poročil, se je začel izmikati, češ, da nima še

stalne službe. Kmalu pa ste zvedeli, da ima ta fant znanje z nekim drugim dekletom. Radi tega je Vaše razmerje z njim popolnoma prenehalo. Vprašate, kako zadočenje lahko zahtevate od tega fanta. — Če ste imeli s fantom pošteno znanje in vam je obljubil zakon, vi ste si pa za bodoči zakon pripravljali bala, potem je fant dolžan vam povrniti vso škodo, ki ste jo imeli s pripravljanjem bale, ki je postala sedaj radi fantovega odklonilnega stališča odveč. — Če ste pa s fantom imeli intimno razmerje, tako da vas je fant pod obljubo zakona zapeljal, potem imate pravico od fanta zahtevati odškodnino radi zmanjšane možnosti možitve, ker vas je štiri leta vodil za nos.

Srednješolska kvalifikacija. K. M. G. Za časa vojne ste s šestimi razredi gimnazije bili vpoklicani k vojakom. Napravili ste tako zvani »inteligentni« izpit in ste s tem zadobili pravico do enoletnega prostovoljstva in ste postali častnik. Ker hočete vstopiti v civilno državno službo, vprašate, če imate z napravljenim »inteligentnim« izpitom srednješolsko kvalifikacijo. — Ze navedeni dopolnilni izpiti so omogočili raznim dijakom z nedovršeno srednjo šolo dosego častniškega čina v Avstriji. Sedaj veljajoči uradniški zakon pa tega izpita ne omenja. Pozna le absolvente srednjih šol. Svetujemo vam, da napravite kot privatist izpizte za sedmi in osmi razred gimnazije.

Služnostna pravica pota. A. M. C. Pred 10 leti ste zagradili kos zemlje poleg svoje hiše s plotom. Sedaj pa sceed ugovarja in toži, da mu je s tem oviran dovoz k hiši ter trdi, da je zagradjeni svet vžival skozi 30 let, s tem da je po njem vozil. Vprašate, če more sosed še uveljaviti pravico do zagradjenega sveta. — Če bo sosed dokazal, da je svet, ki ste ga pred 10 leti zagradili, skozi 30 let pred zagraditvijo uporabljal za redne vožnje v korist svojega posestva bodisi sam ali njegovi posestni predniki, potem bo v tozadevni pravdi na priznanje obstoja služnostne pravice pota po spornem svetu uspel in mu bo po zagradjenem svetu pot prisojena.

Odstopljeni dolg. A. N. G. D. Vinski trgovec A. si je na potovanju sposodil od lesnega trgovca B. znesek 1000 Din. Trgovec A. pa kljub opominom tega zneska ni vrnil trgovcu B. Radi tega je trgovec B. vam odstopil to terjatev napram trgovcu A. ter je s tem odstopom trgovca B. poravnal svoj račun, ki ga je imel na zapniku in drugem pri Vas. Sani ste to sporočili trgovcu A. in mu odtegnili znesek 1000 Din, ko ste mu plačali svoj račun. Sedaj ste pa dobili pismo od trgovca A., da ne prizna odtegljaja 1000 Din, češ, da niste bili za B. upravičeni odtegniti znesek 1000 Din. Zahteval je plačilo odtegnjenega zneska 1000 Din in zapretil s tožbo. — Če je trgovec A. bil res trgovcu B. dolžan znesek 1000 Din, je bil trgovec B. opravičen ta dolg vam odstopiti v poravnavo svojega zapitka. Vi pa ste postali upravičeni, da ste napram A. v obračunu ta znesek poračunali. Če pa trgovec A. sploh ni bil B. nič dolžan, ali pa, če je A. trgovcu B. vrnil posojeni 1000 Din, preden ste ga Vi obvestili o sprejetem odstopu, potem ne morete A. v obračunu zaračunati ta odstopljeni dolg, pač pa mu morate vse plačati; za škodo vam pa odgovarja trgovec B.

Omejitve lastnine po fidejkomisarični substituciji. S. F. T. Starši vaše žene so bili vsak do polovice lastnik hiše in treh parcel. Po smrti očeta

je moževo polovico podedovala žena, vendar s omejitvijo fidejkomisarične substitucije v korist otrok, to je hčerke in sina. Ta sin — Vaš svak — pa se nahaja neznano kje. Radi starosti pa hoče mati oddati hčerki in vam v last to hišo, sebi pa zgovoriti stanovanje, hrano in oekrbo. Vprašate, če lahko prevzamete od matere hišo v last in obračunate s sinom, neznano kje bivajoč, takrat, ko se vrne. — Mati ne sme brez privolenja sina in hčerke, v katerih korist je fidejkomisarična substitucija zaznamovana, razpolagati s posestvom. Če umrje Vaša žena pred materjo, nimate Vi nobene pravice do fidejkomisarične substitucije namesto vaše žene. Cim mati umrje, pripade posestvo do polovice na vsakega fidejkomisaričnega soupravičnika, to je na Vašo ženo in brata. Če pa bi takrat Vaša žena bila mrtva, pridejo na njeno mesto njeni otroci. Če teh ni, pa vse pripade bratu. Če je ta brat že deset let

Nasveti za vrt

Kdor si hoče za prihodnje leto nasaditi jagod, je sedaj zadnji čas, da si preskrbi sa diko. Ravna naj naslednje. Za nasad naj pripravijo dobro zrahljano in pognojeno gredico (ali več njih) ter naj posadi sadike vsaj do konca julija po približno 15x15 cm narazen. Ko se sadike dobro vkoreninijo, naj jih proti koncu avgusta ali v začetku septembra presadi na stalno mesto (na posebne grede ali okrog gredic). Zemlja mora biti čim globlje prelopatena, vendar mora ostati zgornja prst zgoraj. Pognojiti je treba dobro s kompostom ali drugače dobro uležanim gnojem (tudi gnojnika jagodam zelo prija). Potem presadimo sadiko po 30x40 cm narazen (če nameravamo pridelovati med jagodami vmesne kulture, sadimo v razdalji 60x25 cm). Ob suhem vremenu treba dobro zalivati, jeseni in zgodaj sponlad z razredčeno gnojnico znatno pospešimo rast. Spomladaj potresimo jagode s slamo, reso, lesno volno (ki pa ne sme dišati po smolli), ali podložimo z deskami, ker s tem preprečimo, da sadeži kasneje ne poležejo po zemlji in se ne užežajo. Med cvetenjem in nekaj dni po cvetju potrebujejo jagode dovolj vlage, da se morejo razviti. Kdor je vsaj nekoliko skrbno ravnal z jagodami in nasad ni v senci, bo že prvo leto vesel lepega pridelka. — Ko jagode poberejo, moramo nasade opleti in okopati ter pognojiti s kompostom ali umetnimi gnojili, da rastline takoj začno zbirati nove moči za cvet in sad prihodnje leto. Vse poganjke porežemo; novozrasle sadike moremo porabiti za nove nasade in izpopolnitev starih.

Vkuhanje v pločevinastih škatljah

Kozarci za vkuhanje so zelo dragi in gospodinja je vedno v nevarnosti, da se kateri ubije, kar pomeni znatno škodo. Imajo tudi še par drugih senčnih strani. Vse to odpade, če vkuhamo sadje in druga živila v pločevinastih škatljah. Za zapiranje je potreben stroj, ki je na razpolago pri kleparjih ali pa si ga sami naročimo. Vsako škatlo moremo več nego desetkrat uporabiti, ako ji damo nov pokrov. Tudi če kozerve kupimo, moremo škatlo uporabiti za vkuhanje. Ko vkuhamo, moremo naložiti v kotel ali lonec poljubno število škatelj in prihranimo tako mnogo kuriva in časa. Živila v pločevinastih škatljah ostanejo leta in leta najboljše kakovosti; spravimo jih, kjer hočemo, ker jih ni treba nadzirati, ne se bati, da bi jim škodila vročina, vlaga ali mraz ali da bi se posoda ubila. V pločevinastih škatljah kuhamo do minute natančno, kar je za vsebino odločilnega pomena. — Konzerve, ki so jih pred 33 leti pripravili za Andree-jevo ekspedicijo in jih sedaj odprli, so našli še popolnoma nepokvarjene. Prednosti vkuhanja v pločevinastih škatljah so tolike, da bi se mogla na ta način preskrbeti za zimo in pomlad slednjič tudi skromna gospodinjstva širokih slojev.

Modne novosti

Moderna kopalna obleka, ki zadovoljuje tako z zdravstvenega in estetskega kakor tudi z nrvstvenega stališča. Obleka je dvobarvna: bele hlačke, zgornji del iz črnega volnena trikota; zapenja se z gumbi ob strani, bel pas učinkovito dopolnjuje opremo.

Obalni pyjama iz mično vzorčastega kretona z velikimi žepi in tako širokimi hlačnicami, da napravlja popolnoma vtis krila in ne žali ženskosti.

s doma nemano kje in če ni dal v tem času nika-kega sporočila o sebi, potem naj mati predlaga uvedbo postopanja za proglasitev mrtvim. Če bo sodišče brata proglasilo za mrtvega, potem odpade kot fidejkomisarični substitut in oslane le sestra — Vaša žena. Z njeno privolitvijo bo lahko mati razpolagala s posestvom.

Nakup hiše. J. H. St. Kupili ste hišo za določeno vsoto. Sedaj pa zahteva od Vas kot kupca davčna uprava še »rentoc« in davek od rente. — Ni nam razumljivo, kakšno »rentoc« da zahteva davkarja. Pošljite prepis tozadevne davčnega predpisa! — Če v kupni pogodbi niste izrečno dogovorili, kdo da plača prepisnino, jo je morda davčna uprava vam kot kupcu naložila. Tozadevno pojasnijo boste dobili lahko na ustno vprašanje pri pristojni davčni upravi.

Vstop v podoficirsko šolo. A. G. M. Vse potrebne informacije glede sprejema v podoficirsko šolo, glede časa priglasitve itd. lahko dobite ob uradnih dnevih pri vojaškem referentu na okrajnem glavarstvu. Tam boste zvedeli, kje in kdaj se začne prihodnji letnik.

Jedilnik za julij

(Dr. Krekova mešč.-gospodinjstva šola v Zg. Šiški.)

Ponedeljek, 27. julija:

Kosilo: Sadje: borovnice. Nadevan paradiznik in črn kruh. Goveji jezik obložen s hrenom, z jajci, peso, korenjem itd. Vložki iz polentne moke in parmezana, solata. — Večerja: široki rezanci in paradiznikova omaka.

Torek, 28. julija:

Kosilo: Sadje: hruške. Ruska solata s majonezo. Krompirjev štrukelj in melancana (patližan) s paradiznikom. Jabolčni kuh s peno. — Večerja: Hrenovke in solata.

Sreda, 29. julija:

Kosilo: Sadje: melone. Nadevan krompir in koleraba. Pariški rezki in solata. Pečen štrukelj iz rabarbare. — Večerja: Koruzna polenta in mrzla fižolova omaka.

Četrtek, 30. julija:

Kosilo: Sadje: ringlo. Ponarejena tunina s mrzlo zelenjavo. Zelne klobasice, ocvrte buče, krompirjeva solata. Dvobarvne plošče. — Večerja: Ričet solata z jajci.

Petek, 31. julija:

Kosilo: Sadje: breskve. Jajčni kolač s špinatno in zabeljen mangold. Buče na primorski način s praženim rižem. Lešnikove rezine. — Večerja: Sardine s kruhom. Fižolova solata.

Sobota, 1. avgusta:

Kosilo: Sadje: marelice. Krpice z mesom in nov krompir z zeleno sladko papriko. Posipanka (iz kvašenega testa). — Večerja: Pljuča s krompirjem in polenta. Solata.

Nedelja, 2. avgusta:

Kosilo: Sadje: mešano. Krompirjeva patica, pljučna pečenka v kvaši. Monakovska solata. Dunajska vaba. Ledena kava. — Večerja: 'P'ž žena letelina z zelišči in testen grah. Solata.

*

Pridna gospodinja vlaga poleg drugega tudi kumare.

Lahko jih dene v kis. Približno 8 cm dolge sveže kumarce osnaži in namaka v čisti vodi kakih 10 ur. Nato jih obriše in vloži tesno v kozarec. Med kumare naj ne pozabi vložiti razne dišave, kakor cel poper, lavorikov list, koper, šalote in stroke paprike. Dobro je, če položimo na vrh nekoliko hrena, zrezanega v kolesčke, ker oster sok deloma uničuje glivice. Na vsak liter naj dene dve žlici soli in zalije s prekuhanim ohlajenim kisom. S pergamentnim papirjem zavezano steklenico naj shrani na suh, hladen prostor.

Smešnice

>Tak je res, gospa Ivka, — je vsa zasopla prihitela sosed — >tak je res, da so nocoj pri vas vlomili tatovi?<

>Res, le pomislite!< je potrdila gospa Ivka. >Poslušajte: Ponoči me zbudi nekak šum. Takoj sem vstala in preiskala sobo in res zagledala pod posteljo par nog...<

>Kaj ne poveste!< je vročično hitela sosed. >In to je bil seveda tat...<

>Nak, — deje gospa Ivka, >to je bil moj mož, ki je bil tudi slišal šum. Tat je v tem že davno ušel...<

*

>Gospod doktor, računa žal ne morem plačati. Ali ne bi ga mogel morda poravnati z delom?<

>Hm — naj bo, bom pa napravil enkrat izjemo. Kaj pa ste prav za prav?<

>Lajnar.<

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, leusav, alabaster itd.

Spectrum d. d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43

Zagreb Celovška 81 Osijek

Čas vkuhanja se je pričel!

Dobra gospodinja uporablja najpopolnejše WECK-ove priprave za vkuhanje. — Pri nakupu pazite na znamko

Tovarniška zaloga za Jugoslavijo:

FRUCTUS - LJUBLJANA, Krekov trg št. 10

Krajšnji prodajalci: Celje: J. Jagodič, Maribor: Carl

Lois in Pinter & Lenard, Ptui: F. Vogel, Brezice: V. Pe-

tan, Kranj: Morkar, Koper: F. Huber, S. v. v. A. K. K. -

tella in P. Petina, Slovenjgradec: L. Rojtnič in K. Rojtnič

Maribor

Novi predstojnik mariborske policije policijski svetnik A. Gerzinić je včeraj prevzel svoje poste.

Lavantinske vesti. Tretjerodna skupščina duhovnikov lav. škofije ima svoj redni letni občni zbor dne 3. avgusta ob pol 17 v mariborskem dijaškem soseski. Na spondu je tudi volitev novega odbora. Morebitni posebni predlogi naj se nekaj dni prej pismeno predložijo. — Dne 11. avgusta ob 10 dopoldne pa se prične v mariborski bogoslovni avli občni zbor lavantinske Vzajemnosti; letošnji občni zbor bo radi pomembnosti razgovorov izredno važen in zanimiv, radi česar naj se ga člani udeležijo v velikem številu. Posebni predlogi naj se blagovoljivo predložijo pismeno vsaj osem dni pred občnim zborom.

Postavitve spomenika padlim dobrovoljcem. V krogih tukajšnjih dobrovoljcev in rezervnih častnikov se je sprožila misel, da bi se junško padlim dobrovoljcem postavil spomenik in sicer naj bi se na Kalvariji odstranile ruševine tistega spomenika, kjer bi se potem v počastitev spomina za svobodo padlim junakom uredil lep spomenik.

Za odbravsko prestolico — Sarajevo. Vesti o gradnji Pohorske železnice so ojnaučile tudi podjetne ljudi v Sarajevu, ki bodo stopili s tvrdko Fühles in Schultze v stik v svrhu potrebnih pogajanj za zgraditev žične železnice na Trebevič nad Sarajevom. Tudi so se že obrnili v Maribor s prošnjo za potrebne informacije.

Stališče mariborskih planincev. Zanimna tozadevna vest, ki je pod tem naslovom izšla danes teden v našem listu, nam sporočajo, da so mariborski delegati predlog za omenjeni reorganizacijski načrt SPD odložili na prihodnje leto.

Pravo kovačnico 1000 dinarskih in drugih bankovcev sta zasnovala 61letni brezposelni fotograf Franc Rupnik ter 42letni Gašpar Potočnik. Za marca 1927 sta oba ter Potočnikov brat Jurij stala pred sodiščem. Rupnik je sedel štiri leta, Jurij Potočnik pa je bil obsojen na 20 let težke ječe (je pa v zaporu umrl), dočim je bil Gašpar oproščen. Jurij Potočnik pa je dal svojemu bratu Gašparju pred nastopom kazni točen popis postopka pri ponarejanju bankovcev. Gašpar je potem šel v svojo smer, in ravno tako tudi Rupnik po prestani kazni. Da-li so do decembra leta 1930, obstojale med Rupnikom in Potočnikom kakšne zveze, ni mogoče ugotoviti. Ugotovljeno pa je, da je tedaj Rupnik obiskal Potočnika na Vrniku, in da sta se skupno s 44letnim Antonom Grabrijanom pomenila radi ponarejanja in razpečavanja falfificiranih bankovcev. Stiki med obema so bili potem stalni in je ponarejanje hitro napredovalo. Pozneje pa je prišlo med ponarejalce do nekega spora, kar je dalo Grabrijanu povoda, da je orožnikom pri Sv. Juriju ob Pesnici ogradil Potočnika. Orožniki so izvršili pri Potočniku, Rupniku in Grabrijanu temeljito hišno preiskavo, ob kateri priliki se je našel ves ponarejalni material razen stroja za satiranje. V kratkem bo pred mariborskim malim senatom razprava. Poleg Potočnika in Rupnika, ki sta obtožena poskusa zločina napravljajca lažnega denarja, bodo sedeli na zatožni klopi še 27letna Marija Potočnik, Anton Grabrijan, 52letni železničar Jernej Berdnik, 44letni posestnik Alojzij Bračič, 38letni kovač Matija Klajnshek ter 60letni posestnik Valentin Žitnik, ki so obtoženi, da so obema pomagali pri tem poslu. Za omenjeno obravnavo je opaziti med mariborskim in okoliškim prebivalstvom izredno živahno zanimanje.

Prosветna knjižnica. Kot deveti zvezek omenjene knjižnice, ki jo izdaja mariborska Prosветna zveza, je izšel »Rokomet«, ki vsebuje vsa določila glede navedene igre. Prav bo prišla raznim sportnih društvom. Naroča se pri tajništvu Prosветne zveze, Maribor, Aleksandrova cesta 6 in stane 2 Din.

Maribor, naši zbor, ima v torek zvečer ob 20 vajo, ker nastopi prihodnjo nedeljo popoldne v Marenbergu na prireditvi tamosnjega Kaečega kija.

Smrtna kosa. V starosti 60 let je umrla Amalija Kaspar, soproga vpokojenega strojevodje drž. žel., Ob železnici 6. Pogreb bo jutri ob 16 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Blag ji spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

Razne disciplinske zadeve se bodo obravnavale v seji občinskega sveta, ki bo v četrtek dne 6. avgusta. Med drugim tudi zadeva arhitekta C. P. pri mestnem knjigovodstvu.

Drava naplavlja svoje žrtev. Pri Sv. Jaužu na Dravskem polju so našli truplo Ervina Motzerja, ki je kakor znano utonil na Dravi pred par tedni ob priliki, ko se je vozil z nekim svojim tovaršem v čolnu. Najdeno truplo je bilo v stanju razpadanja.

Razširjenje naprav na Počitniškem domu kraljice Marije. Prejeli smo: Odbor društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine bo počastil proslavo desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra dne 17. avgusta t. l. na ta način, da bo razširil navedeni Počitniški dom ter postavil temelj za nov veliki objekt za celoletno vzdrževanje slabotnih otrok, namenjen kot preventivni za tuberkulozi podvržene otroke. V ta namen se je dne 23. t. m. vršil komisijonen ogled, ki se ga je udeležil direktor drž. higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Pirč, upravnik Zdravstvenega zavoda v Celju dr. Rebernik, zastopnika mestne občine mariborske dr. Wankmüller in ing. Cerne ter zastopniki društva. Po natančnem pregledu celega 75 oravov obseznega posveta in ugotovitvi vetrovnih razmer je komisija izbrala več prostorov, ki bi prišli v posej za zgradnjo velikega deloma zidanega, deloma lesenega poslopja, v katerem bo prostora za 100 otrok s spalnicami, prostozračnimi lopami, dnevnimi prostori, veliko kuhinjo in vsemi prikljknimi. Z gradbo se bo pričelo takoj, čim bodo izgotovljeni tozadevni načrti in urejeno finansiranje. Zgradbo bo mogoče povečati v slučaju potrebe na kapaciteto do 200 otrok. Tudi je komisija pregledala prostor na posestvu, kjer se bo postavil kovalni bazen; z izkopom se bo pričelo že prihodnji teden.

Po ceni meso. Jutri od sedmih zjutraj naprej se bo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici prodalo 140 kg sviniskega mesa in slani- ne od debele svinje po 10 Din in sicer na osebo največ 2 kg.

Za koncesijo za »javno hišo« v Mariboru je zaprosil pri pristojnem ministrtvu vojni invalid I. H. Rešitev je prišla preko banske uprave; črno na belem je stalo, da so se že leta 1919 pri nas odpravile javne hiše in da bo pri tem ostalo. Radi tega je bila prošnja vojnega invalida I. H. odklonjena. Prav je tako!

Rokotvorni tečaj se vrši v tukajšnji deški meščanski šoli. Udeležuje se ga 23 učiteljev in učiteljic pod vodstvom ravnatelja Humeka. Rokotvorno vežbanje se vrši v raznih panogah in v

obsegu kakor lansko leto. Zaključek tečaja bo dne 9. avgusta.

Blaga veliko je bilo včeraj na trgu. Za 84 vreč in več raznih deželnih pridelkov. Prodajali so: krompir po 2—3, čebulo 3—6, česen 14, zelje 1—3, kumarce (komad) 1—3, fižol v stročju 1 (kup), luščen grah 10—12 karlijolo 1—5, oljrov 1—4, buče (komad) 1—3, paradiznike 3—5, endivijo (komad) 0.50—1.50, glavnoto solato 0.50—1.50, špinaco 1, gobe 1—2. V »rešpektabel« višini so še vedno cene nekateremu sadju: grozdje 18—20, marelice 16—20, bruske 4—8, jabolka 5—8, breskve 13—20, maline 6—8. Nič manj kakor 2086 komadov je bilo na prodaj na perutinarskem trgu: piščanci po 25—45, race 20—60, gosi 15—25, purani 30—40.

Usoden padec v škal z vrela vodo. Triletna železničarjeva hčerka Elizabeta Junger je prevčerajšnjim padla pri igri v posodo z vrela vodo. Dekletce je zadobilo tako težke opekline, da jim je včeraj zjutraj v splošni bolnišnici podleglo. Pokopali jo bodo jutri ob pol 17 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

S sekiro... je šel neki J. K. nad 52letno posestnico Rožo Marčič iz Strnišča ter ji zadal na levem ramenu tako občutne poškodbe, da je Marčičeva morala iskati pomoči v splošni bolnišnici.

Dr. Marinić Franc, Trubarjeva ul. 11, ne ordinira do konca avgusta.

Hotel Waldwidl v Mariboru v sredini mesta, zbirališče vseh slojev. Ob nedeljah intranji in večerni koncert. Lepe zračne sobe za tučje.

Novo društvo zasebnih nameštevcev v Mariboru ima svoj pripravljalni sestanek v torek, dne 27. t. m. ob 20 pri Orlu.

Ce se otroci igralo z naboji. Včeraj popoldne so se igrali z dinamitno natrono 7letni Franc Homec, njegov 6letni brat Marian in 5letna sestra Jožica. Patrona je nenadoma eksplodirala ter razrgala Francetu prste na levi roki, Marjanček pa je dobil težke poškodbe po vsem telesu, dočim je Jožica odnesla le neznatne poškodbe. Vse tri so prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

Avto je prevrnil na Aleksandrovi cesti na oglu Tomičevega drevoreda 60letnega Gregorja Kamnuša, ki je dobil nevarne poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico.

Celje

Seja okoliškega občinskega odbora. V petek zvečer se je vršila javna seja okoliškega občinskega odbora, ki jo je vodil župan g. Mihelčič. Soglasno se je sklenilo, da se bo okoliška občina prijavila kot interesent pri razdelitvi veleposelstniških gozdov v zmislu zakona o likvidaciji agrarne reforme. Drva iz teh gozdov bo občina uporabila za kurjavo v obeh šolah, za kurjavo v občinskih uradih, za občinske reveže ter za stavbni les. Odbor je pooblastil župana, da naj prijavo izvrši. V domovinsko zvezo je bilo sprejetih 12 oseb. Na mesto pokojnega občinskega odbornika g. Pograjca se izvoli kot občinski blaginjak podžupan g. Vinko Kuvcevec. Za Meterinski dom v Belgradu se prispeva 100 Din. Občina bo nabavila svoj lastni škropilni voz, ki je nujno potreben. Občinska hiša ter otroški vrtec v Gaberju se bosta popravila.

Izredni občni zbor strelske družine bo v četrtek 30. julija ob pol 9 zvečer v Celjskem domu. Na dnevnem redu je volitev novega predsednika.

Strelska tekma. Danes ter v nedeljo 2. avgusta ob 9 dopoldne se bo vršila na vojaškem strelišču v Pečovniku strelska tekma z malokalibersko puško. Tekma se vsakokrat zaključil ob 12. Vsak strellec mora izstreliti 4krat 5 strelcev, vsakokrat na drugo tarčo na razdaljo 50 m. Vsak strellec lahko odda osem poskusnih strelcev na posebno tarčo. Tekma je zelo važna, ker se morajo javiti rezultati Zvezi.

Smrt berača-hogataša. V četrtek zjutraj je padel 81letni občinski revež Anton Verdev v Veliki Pirečici s kozoletca in si zlomil hrtenico. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je zvečer umrl. Pri njem so našli okrog 20.000 Din. Verjetno je, da je imel starček še kje drugod skrit denar.

Ptuj

Novi gvardijan konventa oo. minoritov v Ptujju je postal g. p. Ciril Sparočič, ki je imenovan na kapitulju dne 22. t. m. Novi gvardijan je rojen dne 15. februarja 1898 v Vrhniku na Krku. Studiral je gimnazijo na Črešu, filozofijo v Rimu in teologijo v Inomestu in bil posvečen 19. marca 1921. V ptujskem samostanu deluje že od leta 1922, kot rektor konvikta in profesor na gimnaziji v internatu. Novi g. gvardijan je splošno priljubljen in uživa v vseh krogih zaradi svojega obsežnega znanja in ljudomilega značaja veliko spoštovanje. — Dosedanji gvardijan ptujskega samostana g. p. Gabrijel Čevc je pa imenovan za provincijalnega tainika in pomočnika ter odhaja iz Ptujja v Zagreb.

Zobni atelje
Dentist Rudolf Reich, Ptuj
je do 10. ka 4. avgusta zaprt

VII. redna javna seja občinskega sveta. Iz občinskega dnevnega reda nekaj važnejših poročil. G. župan je poročal, da se je vršil komisijonen pregled bolnišnice in hiralnice po bankski upravi radi povečanja oziroma zgradbe nove bolnišnice. Občina se je obrnila s posebno vlogo na direkcijo drž. železnice s prošnjo, da pri svojem gradbenem programu glede stanovanjskih hiš upošteva tudi mesto Ptuj. Soglasno se je tudi sklenilo, da se občina Ptuj prijavi kot interesent pri delitvi gozdov in pašnikov graščine Herberstein z ozirom na okolnost, da oskrbuje občina povprečno 60 do 70 revežev z brezpladnim kurivom in ker bi posest lastnih gozdov tudi omogočila cenejšo dobavo lesa za vzdrževanje mestnih stanovanjskih poslopij. Po daljši debati se je soglasno sklenilo, da se ima najprej obnoviti ura na mestni hiši in še le potem eventualno namestiti električna ura na bencinski črpalki, ako bo kreditna možnost. Z ozirom na svoječasno ponudbo je združeno elektrarno pozvati, da eventualno ona nabavi električno uro. Gospod Golob opozarja na potrebo čiščenja jakpa pri sejmišču. Gospod župan obljubi primerno ukrenuti. Glede naprave plota pri stanovanjski hiši na sejmišču, se sklepe zadevo odstopiti v sklepanje odedku. Gospod dr. Fichtenau opozarja na pretirane cene mesa. Gospod župan pojasni, da se je pred par dnevi dosegel sporazumno z mesarji znižanje cene mesa, tako, da se od 20. t. m. dalje ne sme prodajati prvovrstno goveje meso dražje od 13 Din, drugovrstno pa ne dražje od 11 Din za kg. — Po zaključku javne seje se je vršila tajna seja, pri kateri so se razpravljale nekatere osebne in upravne zadeve.

Najnovejša poročila

Slovinci se klan'ajo Mariji Pomočnici

Brezje, 20. julija.

Vse popoktne so prihajali romarji iz vseh vetrov Slovenije s posebnimi in ojačenimi vlaki na Brezje, da se poklonijo svoji najvišji Priprošnjici. Iz vsakega vlaka se je na Otočah vsulo 700 do 800 romarjev, ki so v dolgih procesijah odhajali na griček v slovenski Lurd. Romarje je sprejela z mlaji in yenci lepo okrašana cerkev in prva pot vsake skupine, ki so vse prihajale v sklenjenih procesijah, je bila v cerkev, kjer so se poklonili Mariji Bogorodici.

Cim bolj se je bližalo sonce vrhovom tri-glavskega pogorja, tem živahnjeje je postajalo na obširnem trgu pred cerkvijo, tem glasneja je postajala molitev in pesem v polni veliki cerkvi. V mraku so pritisnili še prebivalci bližnje in daljnje okolice, tako da je bilo na večer vseh udeležencev proslave najmanj 5000.

Prav prijetno presenečenje so doživeli romarji iz izrednim listom »Roža Marija«, ki ga je izdalo Osrednje vodstvo Marijinih družb v Ljubljani. Ta posebna izdaja, ki obsega 4 tiskane strani »Sloveneževca« formaia, je namenjena romarjem in obravnava 1500 letnico efeškega cerkvenega zbora I. dr. Misijonska pisarna je izdala poseben list »Baraga« na 6 tiskanih straneh, v katerem obravnava Baragovo življenje in delovanje v Ameriki. Hkrati prinaša spomenico, ki jo bodo jutri izročili škofu dr. Greg. Rožmanu in katero je poplačalo 20.000 Slovincem. Spomenica obsega prošnjo za povečanje Barage kot svetnika.

Prav posebno novost je oskrbela zadruga »Radio Ljubljana«, ki je montirala posebno ojačevalno napravo z dvema elektrodinamičnima zvočnikoma, s katero je začela ob 7 oddajati reproducirano nabožno glasbo, ki se je prav lepo in dobro čula po vsem obsežnem trgu pred cerkvijo.

Okrog pol 8 je nastopila pred cerkvijo godba prosvelnega društva iz Tržiča, kmalu nato pa je vsa cerkev zažarela v krasni razsvetljavi. Zarela je v beli luči reflektorjev, z mlaja na mlaj so se vili žareči venci ob hišah pa so zagoreli venci lampijončkov. Zadnji romarji, ki so se vračali z izleza na Bledu ali zapuščali nadvse zanimivo misijonsko razstavo v samostanu, so povsem napolnili veliki trg pred cerkvijo. Vsevi so zagoreli na Dobrihah, v Jelovcu, na Begunjci in še mnogih drugih vrhovih.

Med pritrkavanjem zvonov in pokanjem topičev je stolp ob 8 na leco pred cerkvijo ribniški dekan g. Skubic. Ko se je množica umirila, je povzel besedo in v daljšem govoru obrazložil pomen 1500 letnice efeškega zbora. Prav tako navdušenje in veselje je bilo pred 1500 leti v Efezu, ko je bil

Nestorjev krivi nauk obsojen in sv. Marija po zboru proglašena za Mater božjo. Slovinci, zbrani od povsod in celo iz daljne Amerike boste danes ponosno priznavali in proslavljali Marijo Bogorodico v procesiji. Dokazoval in objasnjal je nadalje veliko skrivnost, po kateri je Marija največja priprošnjica kristjanov. Mati Kristusova je tudi mati vesoljne katoliške cerkve, je gospodarica božjega kraljevstva na zemlji. Mati božja pa naj bo tudi zgleđ našim slovenskim materam. Kar je zagrešila Eva, je popravila Marija z besedami: »Glej dekla sem Gospodova...« in takrat je postala Mati božja. Njena ponižnost je izbrisala izvorni greh, takrat je vstopila v Katoliško cerkev. Od takrat pa prosí za vesoljno katoliško cerkev, pomaga vernemu ljudstvu, ki jo po pravici časti, kar pripadajo cerkve vrh naših gor. Z Marijino pomočjo in v sodelovanju z duhovniki moramo delati po zgleđu Marijinem za zveličanje duš, s tem bomo velpili šele v resnici v Katoliško akcijo. Katoliška akcija hoče obnovitev božjega kraljevstva na zemlji, to bomo dosegli, če bomo sami vodili račun o svojem življenju, če bomo imeli luč v svojem sreću, ki nas bo vodila in če bomo pomagali, da bo zagorela luč zveličanja še drugim. Marija na Brezjah, naša Marija, naj užije v naših srečih to luč, da bomo postali vsi apostoli katoliške akcije. In še to naj izprosi naša Marija, da se kaj kmalu začuje za naših oljarjev: »Sv. Baraga in sv. Slomšek, prosila za nas!«

Nato se je razvila med ubranim pritrkavanjem zvonov, pokanjem topičev in bengaličnim razsvetljavi, ki ji je dajala še poseben podarek skoro polna luna, sijajna rimska procesija. Na čelu je korakala godba, za njo brezliško bantero s sliko Breznadežne in zasave Prosvelne zveze ter sedem zastav ženskih Marijinih družb. Za tem je korakala tisočglava množica žena in deklet z gorečimi svečami v rokah. Procesija se je pomikala med pelem nabožnih pesmi in med molitvami po polju do glavne ceste in nazaj po dovozni cesti okrog cerkve. Za ženami in dekletji je stopala zopet tisočglava četa moških z dvema zastavama na čelu. Nato je šla celokupna duhovščina, nakar je bil pol ure trajajoči obhod zaključen.

Procesija je bila krasna manifestacija katoliške misli.

Vsa slavnost je potekala v najlepšem redu. Rediteljska služba funkcionira izvršno, organizirana je tudi prva pomoč, ki jo vodi zdravnik. Po procesiji je ojačevalna radio-naprava zadruge »Radio Ljubljana« sprejemala in prenašala opero »Sevliški bricec« iz Solingrada in zatem mešan program do 11 zvečer.

„Zeppelin“ v Leningradu

Leningrad, 25. julija. Ig. Zrakoplov »Zeppelin« je ob 18.45 srednjeevropskega časa dospel na letališče v Leningradu. Prej je pol ure krožil nad mestom.

Delavska olimpijada na Dunaju

Dunaj, 25. julija. Ig. Rezultati današnjih tekem delavske olimpijade so sledeči: V deveteroboju na orodju je zmagal Dunajčan Neubauer, v moškem erošnem deseteroboju Nemeec Ramsfeld. Finalne tekme v plavanju: moški: 100 m prsno: 1. Finec Bananen 1.20.4; 100 m hrbtno: 1. Nemeec Scherbach 1.18.1; Stafeta 4krat 100 m prosti stil: 1. Avstrija 4.35.4; 100 m prsno: 1. Finec Bananen 6.21.6; 400 m prsno: 1. Finec Lamindä. Ženske: 100 m hrbtno: 1. Nemeek Srohn 1.33. Umetni skoki v vodo: 1. Avstrijka Wokun. Stafeta 3krat 100 m: 1. Nemečija 4.39.5. Lahka atletika: 1. moški 8. Tek 200 m: 1. Anglež Cubid; krogla: 1. Finec Francenc 14.08; skok v daljavo: 1. Finec Laine 6.68; tek 4krat 100 m: 1. Avstrija 43.6; tek 400 m: Finec Wall 51.1; skok s palico v višino: 1. Finec Christoferson 3.70.

Detomor

Kranj, 25. julija.

V tukajšnje sodne zapore so pripeljali devetnajstletno M. D. iz Predvorja nad Kranjem, ki je izvršila strašen zločin nad svojim nezakonskim otrokom. Dete je po njeni krivdi izkravalo in da bi skrila zločin, ga je zakopala v gozdu 400 metrov od doma in ga pokrila z mahom. Dete je posebna to-misija odkopala in zdravnik dr. Fajdiga je ugotovil, da je bilo dete ženskega spola in živo rojeno, vendar na njegovem trupelu ni bilo opaziti nikalih znakov nasilnosti. Marija je pri zaslišanju priznala svoje dejanje, ker pa je mladoletna, radi svojega zločina ne bo prehudo kaznovana.

Uspešno zdravljenje glavobola

Val velike vročine širi povsod glavobol. Posebno uspešni rezultati v zdravljenju glavobola so pridobljeni s Togonal tabletami. Togonal tablete delujejo takoj, so prijetnega okusa in za želodec, srce ter ostale organe popolnoma neškodljive. Po vsakodnevem delu, ki v veliki vročini jako utruja, se zelo pogosto pojavlja glavobol. Skoro vsak dan nam dospo priznanja za izvanredno hitro in dobro delovanje Togonal tablet. Togonal tablete so tudi izvrstno sredstvo proti prehladu. Kadar zašutite približevanje prehlada, vzemite nekoliko Togonal tablet, pa ste zasigurani, da ste na ta način odklonili od sebe vsako nevarnost težjega obolenja. Togonal tablete se dobivajo v vseh lekarnah.

Koroška Bela

Na zadnji občinski seji se je določil posebni odbor za preureditev občinskega pokopališča. Osebnost g. župnika Zbontarja, ki je v tem odboru, je nam zagotovilo, da bo pokopališče dobilo drugačno lice, kakršno je sedaj, ki nikakor ne dela časti industrijski občini.

Čuje se, da je g. župan Martin Noč v sled hude telesne oslabelosti zaprosil za razrešenje županiških poslov.

Trbočlie

Danes popoldne zopet igra v Društvenem domu mladinski zbor; mlajši ponovijo »Sviljo Klaro«; večji pa nanovo uprizore veseloigro »Preslana jubas. Zraven bo petje. Ker gre dobiček za počitniško kolonijo otrok delavcev, vabimo k obilni udeležbi.

Šahovska olimpijada

V predzadnjem kolu Jugoslavija na 4. mestu.

Praga, 25. julija. Ig. Dopoldne so se odigrale višeeje partije 17. kola, po katerih je bilo stanje sledeče: Amerika 42 in pol, Poljska in Avstrija 42, Češkoslovaška 41 in pol, Jugoslavija, Letonska, Švedska 41, Nemečija 39 in pol (1), Anglija 37 (1), Madjarska 35 in pol.

Popoldne so igrali 18. kolo, to je predzadnjo partijo, na kateri še ni prišlo do razjasnitve o bodočem zmagovalcu. Največ upanja za prvo mesto imata Amerika in Poljska. Slučaj pa je nanesel, da se bosta ta dva favorita srečala pri zadnjem kolu. Amerika je po 18. kolu dosegla 46 točk, Poljska pa zaenosa 44 in pol, verjetno je pa, da bosta dve višeeji partiji končali zanj ugodno, tako da bo Poljska pred začetkom zadnjega kola dosegla 46 in pol. Posamezni izidi predzadnjega kola so bili: Nemečija : Italija 2 : 1 (1), Anglija : Švica 2 : 1 (1), Španija : Norveška 2 : 1 (1), Amerika : Romunija 3 in pol : pol, Jugoslavija : Danska 3 in pol : pol. Pri tem je bila igra dr. Vidmar : Anderson remis, dr. Astaloš je premagal Cruusberga, Kostić pa Liea, Pirc pa je zmagal Larsena. Letonska : Švedska 2 : 1 (1), Madjarska : Avstrija 2 : 1 (1), Češkoslovaška : Francija 2 : 1 (1).

Začasno stanje po predzadnjem kolu je torej: Amerika 46, Poljska 44 in pol, Češkoslovaška 43 in pol (1), Jugoslavija 43 in pol.

Pijte več mleka!

Pogosto slišimo nasvet: »Pijte več mleka!« In res nasvet je dober. Dejansko spada mleko, naj ga uživamo v katerikoli obliki, tudi v mlečnih jedeh, med največ vredna hranila. Pa tudi uživanje mleka ima svoje zakone in kdor se ne briga za nje, mu kmalu ne prija ali celo škoduje na zdravju.

Najboljše in najtečnejše za užitek je sladko mleko v steklenicah. Mleko v steklenicah namreč lahko uživamo neprekuhanu. Tako mleko je kot hranivo mnogo več vredno nego prekuhanu.

Za vroče dni se nam sijajno prilaga sladko mleko v steklenicah, ohlajeno na ledu. Vendar pa ga je treba piti previdno in skupno z mlekom zaužiti vsaj kosček kruha ali prepečenca. Na ta način mleko bolje prebavimo in si ne prehladimo oziroma ne obtežimo želodca. Celó za prekuhanu mleko je tak prigrizek pripravljiv, ker se z njim pripravi prva prebava mleka v uslih in prepreči širjenje v želodcu. Sladko mleko v steklenicah je kot hranivo radi tega več vredno, ker ima še v sobi vitamine, ki so za hranila (sadje) velike vrednosti. Pri prekuhanju pa se vitamini po večini uničijo in mleko kot hranilo postane manj vredno.

Toda tudi pri prekuhanju mleka se delajo velike napake. Mleko se pusti predolgo vreti, dočim se sme praviloma mleko le toliko segreti, da se vzdigne, potem pa ga treba ohladiti. Posebno za polejte je hitro ohlajenje zavretega mleka neobhodno, ker se sicerklice ne uničijo in mleko ni trpežno.

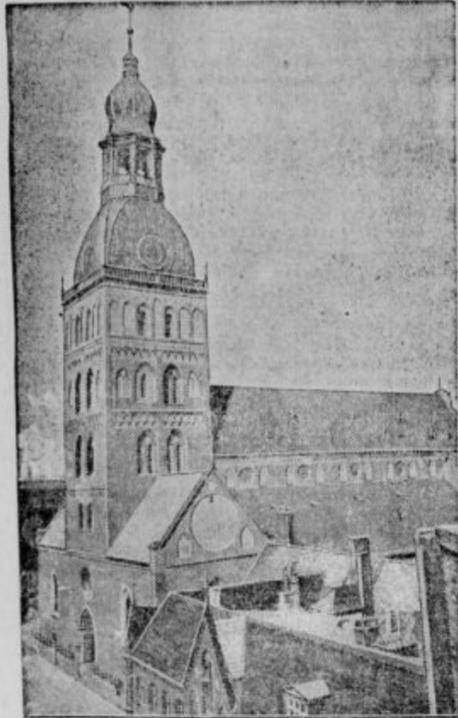
Če mleko predolgo kuhamo, se tvori na njem koža, ki se pri ohlajenju ne zgosti. V koži so v glavnem toščobe. Če pred uživanjem kožo z mleka odstranimo, smo mleku odvzeli najdragocenejšo sestavino. Iz polnomastnega mleka je postalo delno posneto mleko. Uživanje nepolnomastnega mleka pa je na trajno, zlasti pri otrocih, pri katerih je mleko poglavitna hrana, škodljivo. Lahko je celo vzrok obolevanjem, ki jih zdravniki težko razložijo. Zato je pripravljivo, da mleko, določeno za kuhanje, med kuhanjem in tudi še neposredno po kuhanju, ko se ohlaja, mešamo.

Poizvedovanje

Sto dinarjev (desetaki v knjižici) je izgubil ubog mož na potu z Grada po Ulici na Grad do štev. 7a. Pošten najditelj naj odda pri Škavkovec, Ulica na Grad 7a.

Pij X. - svetnik

Pij X. se je pisal Sarto (sarto = krojač). O priliki neke avdijske je pripomnila pobožna italijanska gospa, da je svetnik in da ga bodo gotovo še častili na oltarjih. »Santo?« (santo = svetnik) je povzel Pij X. »Ne, ne, zmotili ste se za eno črko. Jaz nisem santo, marveč Sarto.« Tako se je s svojo znano šegavostjo pošalil iz svojega preprostega priimka. Gospa pa je

700 let stara stolnica v Rigii, o katere razlastitvi bo odločilo ljudsko glasovanje.

bljub temu najbrže prav uganila in pravkar se je zaključilo poizvedovalno postopanje o življenju »božjega služabnika« papeža Pija X.; listine so izročili Obredni kongregaciji, ki bo sedaj uvedla apostolski proces.

Komaj so zvedeli za to dejstvo Sartovi častilci, so s cvetjem zagrnili njegov grob, ki pa itak ni nikdar brez cvetja. Pij X. ima svoje častilce predvsem med širokimi ljudskimi sloji, ki jih je pridobil s svojo dobroto, s svojim blagim pogledom izpod plemenitega svečeniškega čela, še predno je izpregovoril. Toda čaru njegove osebnosti se niso mogli upirati niti najkulturnejši, najostrejši duhovi, kar pričra grob njegovega tajnika, kardinala Merry del Vala, ki je hotel še mrtev ostati v neposredni bližini svojega papeža. Tako ležita grobova drug poleg drugega; a se zelo razlikujeta — papežev je gol in skromen, kardinalov pa ves pokrit z majorskim oniksom.

Kdor misli, da so svetniški procesi gola formalnost, se zelo moti. Preiskave se vrše z največjo natančnostjo in dokumenti in izpovedbe se presojajo najstrožje. Prav posebno pa je tak proces ogromen in izredno težaven, ako se tiče papeža, ki ima zveze z mnogo tisoč osebami in čigar dejanje in nehanje dobiva svoj odmev po vseh delih sveta.

Nekaj drugega je dokazati junaške čednosti sv. Terezije Deteta Jezusa, ki je vedno živela v karmeličanskem samostanu, kakor pa preiskati življenje in ugotoviti njegovo brezgrešnost pri papežu, ki je vladal cerkev v najbolj viharnih časih in imel med nasprotniki svoje politike moke kakor msgr. Duchesne-a in kardinala Mathieu-ja, sloveča po svojem duhu in svoji svobodni, predsodkov prosti sodbi. Naravnost čudno je, da je trajalo informativno postopanje o življenju Pija X. razmeroma kratek čas. Bilo je l. 1922, ko so v Rimu navzoči kardinali podpisali prošnjo na Pija XI., da bi se uvedel kanonični proces o junaških čednostih papeža Sarta, čemur je sedanji papež takoj ugodil.

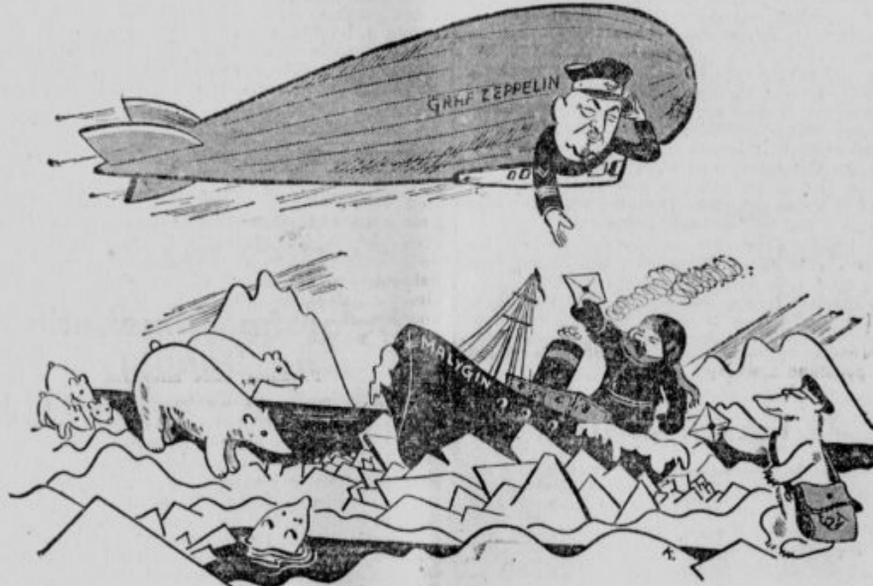
Ta prva stopnja procesa je trajala domačega devet let; število, ki je bilo v Sartovem

življenju nekako pravilo. Devet let je bil kaplan v Tombolu, devet župnik v Salzanu, devet kanonik v Trevisu, devet škof v Mantovi, devet patriarh v Benetkah. Na Petrovi stolici je ostal nekoliko dlje, a tedaj mu sploh ni več preostajala nobena višja zemeljska stopnja, na katero bi se bil mogel povzpeti.

Na štirih mestih so se vršili procesi o njegovem življenju: v Trevisu in Mantovi pa v Benetkah in Rimu. Največ prič je bilo v Benetkah, kjer je imel kot patriarh zelo ljube prijatelje tudi med židi. Znana je zgodba o beneškem židu, ki je šel obiskat bivšega patriarha v Vatikan. Med pogovorom je žid omenil, da je eden bivših papeževih dobrih znancev v Benetkah nevarno obolev. Pij X. je izrazil svoje veliko sočutje in v svojem beneškem narečju naročil židu, naj ponese bolniku njegov papeški blagoslov. Pri teh besedah se je žid zdržnil. Ni si sicer upal stegniti jezika, toda njegov pogled je vprašujoče dejal: »Toda, Vaša Svetost, ali pozabljate, da nisem kristjan?« Pij X. pa, ki je opomin takoj umel, je dejal: »Brez strahu! Trgovci ste in se boste pomirili, če Vas zagotovim, da boji embalaža že ta ali taka — blago je dobro.«

V Rimu so zaslišali tudi Pijevi sestri, ki sta bili ob začetku procesa še živi, ti ubogi ženi, ki jih je papež, prezirajoč vse ceremonije, od časa do časa povabil za svojo mizo na južino in ki jima je ob smrti zapustil mesečno pokojnino v znesku 300 lir. Dalje so zaslišali msgr. Bresana, tajnega Pijevega komornika in zaupnika, sedaj kanonika pri sv. Petru. Sedanji papež, ki je svojera prednika tudi zelo dobro poznal, ni izpovedal; on bo službeno zvedel za stvar še-le tedaj, ko mu jo bodo službeno predložili v potrditev.

Izpovedbe prič o življenju Pija X. so zaenkrat za javnost stroga tajnost. Toda ko bodo nekoč pri tem življenju, bodo prišli na dan dokazi o preprostosti, prisrčni šegavosti in tisti dobrodušnosti, s katerimi je osvajal srca. Znana je naslednja zgodba: Kardinal Mocchi, prefekt apostolskih palač, je bil obolev in papež ga

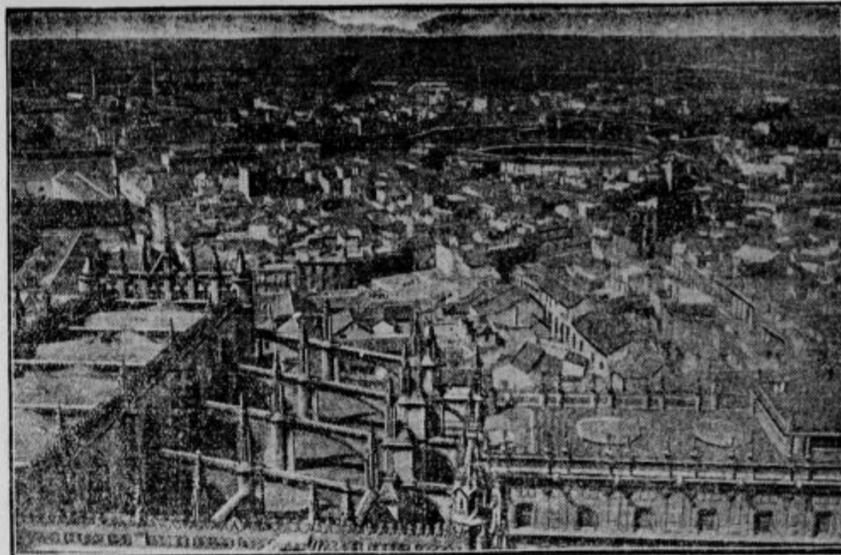
Velik poštni promet na severnem tečaju.

je prišel obiskat — osebno, brez vseh ceremonij in predobvestil. Mocchi je bil Toscanec, nebrzdanega jezika in ne poseben prijatelj krotkosti. Ko je zaslišal trkanje na vrata, je zavpil: »Kdo je ta nadležnež?« — »Kristusov namestnik, Eminenca«, je odgovoril Pij.

Izmed sto procesov za beatifikacijo jih doseže zaželjeni uspeh komaj deset; zato bi bilo nespametno z gotovostjo pričakovati, da bo Pij X. po tristo letih presledka kot prvi zopet odprl imenik papežev svetnikov. Zadnji v tem imeniku je bil Pij V. Ghisleri, ki je izvedel sklepe tridentinskega zbora in poskrbel za preosnovo verskih redov. A če bo v bližnji bodočnosti še kateri drug papež proglašen za svetnika, potem bo to zopet en Pij — Pij IX., za katerega je tudi v teku beatifikacijski proces.

Opustošeni kitajski del mesta v Keijo (Koreja). Korejci so v zadnjem času vprizorili proti kitajskim naselencem na Koreji velika pokolja. Samo v Keijo so poklali 29 oseb, 130 so jih težko ranili in porušili nad 100 hiš.

Sevilla, nad katero je zaradi bojev med komunisti in meščansko gardo proglašeno obsedno stanje.

Še ena ruska arktična ekspedicija

Sredi tekočega meseca je dospela v Arhangeljsk tretja naučna ekspedicija v Arktido, ki jo vodi hidrolog A. Laktionov. Ta ekspedicija plove na razmeroma majhni, leseni jadnici s parnim kotlom, katera obsega komaj 350 ton. Ladja nosi ime »Lomonosov« in je v Lednem morju že preizkušena. Prej se je imenovala »Eklipsa« ter jo je l. 1914 Rusija kupila od Norveške. »Eklipsa« se je bila udeležila Sverdrupove ekspedicije, ki je šla iskati Brusilovo in Rusinovo ekspedicijo. Za časa intervencije so ladjo uporabljali Angleži, a l. 1919 je nasledla na kamenje v Jokanskem zalivu na vzhodni murmanski obali. L. 1928 so potopljeni ladjo dvignili, privlekli v Arhangeljsk, popravili in nanovo opremili ter ji dali ime »Lomonosov«.

Prof. Karolus, nemški raziskovalec in prof. Molčanov (desno), člana »Zeppelinove« ekspedicije.

Ijo, kjer se bo v Ruskem pristanišču sestel s parnikom »Republikanec«, ki bo prevzel izmenjano postajno moštvo s Franc Jožefove dežele »Lomonosov« pa bo sprejel na krov dve znanstvenici, dopolnil zaloge premoga in krenil proti vzhodu. V predelih lani najdene Wiese jeve dežele in »Samotnega otoka« se bodo vršila obsežna hidrološka, hidrokemična in biološka dela. Na svojem povratku se bo »Lomonosov« ustavil na Novaji Zemlji in vzletel s seboj naučne delavce, ki bodo v tem dovršili svoja raziskovanja. Celotno potovanje bo trajalo približno tri mesece, a ni izključeno, da bo moral »Lomonosov« v severnih predelih prezimiti, če mu bodo vremenske razmere onemogočile vrnitev.

Nova moda - nova industrija

Mednarodna moda uvaja za ženske novost: lovski klobuček s peresi. To se ve, da ga hoče imeti vsaka ženska, ki nosi »civilno obleko«. Kako zadovoljiti ogromno povpraševanje po peresih? Brž, dobro, pa poceni? — Trenutek je razumela in izkoristila neznanatna berlinska trdka za barvanje »indijanskih« peres za otroške igre: čez noč je preuredila svoj obrat za proizvodnjo modnih okrasnih peres in razpošljila svoje izdelke ekspresno v London, Madrid, Dunaj, Pariz, Locarno, Beograd, Bukarešt, Trst... Na milijone peres v vseh barvah roma v elegantnih kartonih širrom sveta. V resnici so pa to navadna gosja peresa — in hvala Bogu, da je tako! — ki jih vozijo s tovornimi avtomobili v tovarno, kjer jih pero, barvajo in prirejajo. Peresa, ki jih je še včeraj nosila gos v kakem perutninar-skem zavodu blizu Berlina, jutri že krase klobuk kake Londončanke, Parižanke, Španke. Podjetje evelte in truma brezposelnih žensk je dobila delo. Trdka stane sto gosjih peres dva feniga, prodaja jih pa po 2 feniga komad.

Potoval kot poštni zavoj

Mlad belgijski časnikiar se je hotel prepricati, kako se odpravlja zračna pošta. Dal se je odpraviti popolnoma tako, kakor da bi bil navaden poštni zavoj. Na obleko so mu obesili naslov prejemaleca v Londonu in oddali z njim vred na glavni pošti v Bruslju poštno spremnico. Pošta je ravnala z njim kakor s poštnim zavojem in so ga spravili na letalo skupaj z ostalo pošto; med vožnjo mu niso dali niti stola, da bi sedel. Ko je letalo prispelo na letališče v Croydonu, je moral časnikiar počakati, da je prišel ponj njegov prejemalec.

»Brzjavite takoj S-O-S!«
»Trenutek še, kapitan. Ravno imam tako lepo plesno godbo iz Hamburga!«

Ogledni uravni upravnik Horthy (levo) in minisrski predsednik grof Bethlen ob odhodu iz novoizvoljenega parlamenta.

Severnega instituta za industrijska raziskovanja Širšov.

Nato odplove »Lomonosov« na Franc Jožefovo deželo, da izmenja posadko, ki je tamkaj prezimila. Letos se bo izkrcalo devet oseb: zdravnik Kulajev, načelnik Franc Jožefove dežele Nikolski (magnetolog), brata V. in K. Tepluhova (oba zvezdoslovca), Ivančuk (geolog), Borovki (telegrafist), Semjonov (mehanik), Nitše (gospodarski upravnik) in kuhar Zamberg.

Na Franc Jožefovi deželi postavijo letos magnetiski paviljon in popravili bodo vse tamkajšnje naprave. Zraven bodo raziskovali hidrološke, biološke in glaciološke razmere. — Potem se vrne »Lomonosov« na Novajo Zem-

Pozdrav plavacem!

V Ilirijanskem kopalisku se je zbralo čez sto plavacih in plavacih, da se pomerijo med seboj za zmago, za časten naslov slovenskega prvaka. Zbran je cvet naše sportne mladine — zagoreli krepki fantje in postavna dekleta. To so oni, ki so znali svoj prosi čas usmeriti v korist svoji psihofizični osebnosti, v veselje svojim staršem, v ponos svemu rodu. To so oni, ki ne ubijajo svojega zdravja v mračnih sobah in kavarnah, temveč ki čutijo vitalnost svoje telesnosti in jo usmerjajo v sportu. Ne gre jim le za zdravje ali samo za pošteno zabavo, to so sportniki, ki se hočejo preizkusiti v trdem delu, ki ga imenujemo trening. Stotere ure trdega in napornega dela imajo za seboj, mnogim je bilo preteško in so odpadli. Oni, ki so prišli danes na start, so presejani, so ljudje močne volje, ki je morala zmagovati nad utrujenostjo mesa.

Mlade sportne generacije moramo biti zlasti Slovenci veseli. To bodo utrjeni zdravi ljudje, borbene in vztrajni, pogumni in samozavestni. To so lastnosti, ki jih v duševni strukturi slovenskega človeka tako pogosto pogrešamo. In če je sport ono sredstvo, ki izkjučuje mladenost in vzgaja k volji in borbivosti, tedaj se ga moramo okleniti zlasti mi. Prekvašeni s sportno vzgojo bomo kot narod lažje živeli in bolj nas bo spoštoval nasprotnik. Dovolj je med nami solzavosti in svetobolnosti, preveč mehko in polovičarstva, mi rabimo žena in moških, ki imajo trdo pest, ki so krepkih osebnosti, ki znajo hoteli in vztrajati.

Vesel sem, ko vidim na startu dekleta in fante, ki niso le rekorderji v sportu, ki ne izpolnjujejo samo sportnih dolžnosti, temveč v enaki meri tudi stanovske. Slednje je važnejše in kdor kot dijak ni izpolnil svojih šolskih dolžnosti, ta ne sme imeti mirne vesti in če tudi stopa na čelu naših sportnikov. Kdor hoče v sportu tekmovaliti, ta mora biti tako močan, da z lahkoto izpolni vse, kar od njega družba zahteva. Le tako pojmovanje sporta je pravilno in v tem smislu pozdravljamo danes slovenske plavce, skakače in waterpoliste, ki se bodo borili za čast svojega imena in svojega kluba.

Prepričani smo, da bo cenjeno občinstvo znalo ceniti trud in prizadevanje naših klubov in da bo s številnim posetom bodrilo naše sportnike k nadaljnjemu delu. To zasluži baš plavalni sport, v katerem se vzpenjamo počasi na mednarodno višino. Drago Ulaga.

Plavalno prvenstvo Slovenije

REZULTATI PRVEGA DNE:

50 m prosto juniorji. Predtekmovalja. 1. Wilfan Draško, Primorje, 28; 2. Fritsch Erwin, Ilirija, 30; 3. Maier Dionizij, P. 31; 4. Lavrenčič Marko, I. 31,2; 5. Čuček Slavko, Elan, 31,5; 6. Serbec Erik, I. 32,2; 7. Nachtigal Anton, P., 34,2; 8. Vrbič Miloš, I. 34,5.

100 m hrbtno seniorji — finale. 1. Zirovnik Boris, I. 1:23,5; 2. Medved Tone, I. 1:32; 3. Otruba Stane, I. 1:32,2.

200 m prosto seniorke — finale. 1. Prekuh Vika, P. 3:48,4; 2. Sever Zlata, I. 3:56,6; 3. Klemenčič Terezija, I. 4:21,7.

50 m prosto juniorke — finale. 1. Lampret Nada, I. 35,8; 2. Bradač Zorka, I. 38; 3. Groschel Janja, I. 42,8.

Skoki juniorji — finale. 1. Ziberl Branko, I. 52,18 točk; 2. Pavlič Marjan, I. 40,36 točk; 3. Skr-

binšek Miloš, I. 37,76 točk.

100 m prosto juniorji — finale. 1. Kurbos Maks, P. 1:29,8; 2. Čadež Gvido, I. 1:36,3; 3. Stegnar Marjan, I. 1:38,1.

3 krat 100 m mešano juniorke — finale (jugoslovanski rekord Viktorin 4:42,3). 1. Ilirija v postavi Sever Mara — Dolenc Simona — Bradač Zorka 4:53; 2. Ilirija v postavi Babinek Marija — Ozimič Marica — Lampret Nada 4:55,6. (Lampretova igrala v štafeti 100 m prosto v času 1:17, boljše od jugoslovanskega rekorda!)

100 m hrtno seniorke — finale. 1. Prekuh Vika, P. 1:44,7; 2. Wohlfart Iva, I. 1:47,2; 3. Jenko Ida, P. 1:58,5.

1500 m prosto seniorji — finale. 1. Jesih Julij, I. 25:18,8 (2 minuti boljše od podveznega rekorda); 2. Otruba Stane, I. 27:56; 3. Liška Janko, I. 30:21,9.

Rekordni poskus ASK Primorja 4 krat 50 m prosto v postavi: Tuma Ostoj — Kolar Mišo — Maier Dionizij — Wilfan Draško (dosedanji rekord JSK Jadran, Split 2:03,3); 2:04,1 (Wilfanov čas 27,2).

STANJE

TOČK DOPOLDANSKEGA TEKMOVANJA:

Seniorji: Ilirija 70 točk, Primorje 34 točk, Elan 2 točki, Kamnik 0. — Juniorji: Ilirija 88 točk, Primorje 18 točk, Elan 0, Kamnik 0. — Skoki juniorjev: Ilirija 29 točk, ostali 0.

REZULTATI POPOLDANSKEGA TEKMOVANJA:

100 m hrtno juniorji — finale. 1. Wilfan Draško, P. 1:18,1; 2. Lavrenčič Marko, I. 1:26,6; 3. Maier Dionizij, P. 1:33.

100 m prosto juniorke — finale. 1. Sever Mara, I. 1:37,8; 2. Keržan Ančka, I. 1:48,6; 3. Mahkota Manca, P. 1:49,1.

100 m prosto seniorji — finale. 1. Turnšek Vico, I. 1:11,9; 2. Tuma Ostoj, P. 1:12,8; 3. Zirovnik Boris, I. 1:13.

3 krat 100 m mešano seniorke — finale. 1. Ilirija v postavi: Sever Zlata — Paumgarten Ada — Wohlfart Iva v času 5:19; 2. Primorje v postavi: Ogrin Marica — Prekuh Vika — Dougan Nuša v času 5:39.

Skoki juniork. 1. Keržan Ančka, I. 20,86 točk; 2. Homar Stefka, Kamnik, 13,94 točk.

200 m prosto seniorji — finale. 1. Sever Ivo, I. 3:21,8; 2. Kramar Ivan, I. 3:28,8; 3. Jamnik Jože, I. 3:30,8.

100 m prosto seniorke — finale. 1. Wohlfart Iva, I. 1:38; 2. Paumgarten Ada, P. 1:54.

100 m juniorke prosto — finale. 1. Lampret Nada, I. 1:17,3; 2. Bradač Zorka, I. 1:28,8; 3. Groschel Janja, I. 1:42,8.

Waterpolo Primorje—Ilirija (juniorji). Ilirija: Čadež, Svetek, Vrankar, Fritsch, Lavrič, Fuchs, Sladonja; Primorje: Menardi, Zivec, Nachtigal, Wilfan, Aplenc, Maier, Močnik. Odigral se je samo prvi polčas z rezultatom 1 : 1. O polčasu je Primorje odstopilo ter tako izgubilo tekmo s 3 : 0.

STANJE TOČK PO KONČANEM TEKMOVANJU PRVEGA DNE:

Seniorji: Ilirija 175 točk, Primorje 61 točk, Elan 3 točke, Kamnik 0. — Juniorji: Ilirija 153 točk, Primorje 44 točk, Elan 0, Kamnik 1 točka. — Skoki juniorji končno: Ilirija 45 točk, Kamnik 8 točk, Primorje 0, Elan 0.

Danes se tekmovalje ob 9 dopoldne in ob pol štiri popoldne nadaljuje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 28. julija: 9 Jože Krošl: O knetski izobrazbi. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.30 Versko predavanje: Rerum novarum (P. dr. Angelik Tominec). 11 Salonski kvintet. 12 Čas, dnevne vesti. 14 Prenos proslave 100 letnice rojstva pisatelja Levstika iz Velikih Lašč. 15 Materij, recitira Danilo Gorinšek, član marib. nar. gled. 16.30 Salonski kvintet. 20 Klavir. koncert gđe. Lize Fuchs, koncertne pianistke z Dunaja. 20.45 Samospevi g. Franca Deržaja. 21.15 Koncert citraškega tereta »Vesna«. 22 Čas, dnevne vesti. 22.15 Salon. kvintet.

Ponedeljek, 27. julija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Drugi programi

Ponedeljek, 27. julija. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Belgrad: 12.45 Radio-orkester. — 19 Narodne pesmi. — 19.30 Vokalni koncert. — 20.30 Večerni koncert Radio-orkestra (Mozart). — 21.15 Komedija. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 20.30 Lahaška glasba. — Budimpešta: 12.05 Radio-kvartet. — 17.35 Koncert vojaške godbe. — 19.20 Koncert ciganske glasbe. — 20 Salzburg: Koncert budimpeštanske Filharmonije. — Dunaj: 20 Orkestralni koncert budimpeštanske Filharmonije (Salzburg). 22.10 Večerni koncert. — Milan: 12 Pestra glasba. — 20.45 »Ordinanc«, komedija. — 21.25 Komorna glasba. — Oslo: 20 Orkestralni koncert. — 22.05 Vokalni koncert. — Praga: 20.30 Flavta. — 21 Kvartet. — Langenberg: 20 Wagner-Lisztov večer. — 22.45 Nočna glasba. — 23 Plesna glasba. — Rim: 21 Lahaška glasba. — Berlin: 19.45 Bernhard Shaw. — 19.30 Plesni večer. — 21.30 London. — Katočice: 20.30 Koncert. — 22.05 Varšava. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. — 13 Melodije. — 20.15 Argentinski orkester. — 21 Orkestralni koncert. — Stuttgart: 20 Večerni koncert. — 20.45 Valčki. — 21.15 Klavirski koncert. — 22.35 Plesna glasba.

Torek, 28. julija. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Jože Premrov: Gradovi na Slovenskem. II. — 20 Pravičice za odrasle, gđe. Anta Kovačič. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Izvrševanje agrarne reforme

Ambulantne komisije.

»Službene Novine« prinašajo 5 pravilnikov, ki določajo način izvedbe agrarne reforme.

Prvi pravilnik v § 23 določa, da je rok za vlaganje prošnje občin, zemljiških zajednic, skupin kmetovalcev in sploh pravnih oseb, ki reflektirajo na gozdna zemljišča, podaljšan do 18. avgusta t. l., dočim je bilo prvotno v § 24 zakona o likvidaciji agrarne reforme rečeno, da se imajo take prošnje predlagati potom banke uprave v roku 30 dni po uveljavljenju zakona, to je do 26. julija t. l.

Drugi pravilnik na splošno odreja način razlastitve gozdnih zemljišč, njihove parcelacije in dodelitve novim lastnikom, kar bodo vršile posebne ambulantne komisije.

Glede odškodnine se lahko stari in novi lastnik pogodita; ako ne, se odškodnina odmeri po določbah zakona in dobi lastnik obveznice privilegirane agrarne banke.

V dravski banovini se ustanove 3 ambulante komisije, in sicer 1. za okraja Murska Sobota in Dol. Lendava, 2. za okraja Ptuj, Ljutomer, Maribor levi in desni breg, Radgona, Dravograd, Slovenjgradec, Konjice, Smarje, Celje in Gornji

grad ter 3. za vse ostale okraje v drav. banovini. Člane komisije imenuje kmetijski minister. Komisiji se priključijo v posameznih občinah agrarni odbori kot posvetovalni organi; pravice rekurza proti odlokom komisije nimajo. V agrarnem odboru so 1. en občinski odbornik, ki ga izvoli občinski odbor, 2. predsednik agrarne zajednice, oziroma zajednic, obstoječih ali osnovanih v dotični občini, 3. po en kmetovalec iz vsake zainteresirane vasi dotične občine, ki ga imenuje okrajni polglavar.

Kar se tiče finančne strani zakona, se odloča sledeče: Privilegirana agrarna banka izda posebne 4% obveznice, s katerimi se bo izplačala odškodnina za razlastena zemljišča, za oranje, sejlanje in seme, za zgradbe itd. onim dosedanjim lastnikom, ki si ta način izplačanja sami izberejo. Če ne, dobijo odškodnino izplačano od novega lastnika neposredno.

Novi lastniki, za katere bo banka plačala odškodnino, morajo pred izvršitvijo razlastitvenega odloka podpisati v zemljiški knjigi predpisano zadolžnico v korist privilegirane agrarne banke. Dolg je povrniti v 20letnih obrokih, obresti znašajo 5%.

Trg mleka in izdelkov

Centralno mlekarstvo društvo je pravkar izdalo mesečno in tržno poročilo za mesec junij, iz katerega posnemamo tele važne podatke. Produkcija mle

Borovnica

Vaje borovniške gasilske župe. Celokupna borovniška gasilska župa je v Borovnici v nedeljo popoldne priredila prizkušnjo, v koliki meri in kako bi bilo možno v slučaju večjega požara, ki je zanj sedaj ob pretežno hudi vročini in iz tega izvirajočem pomanjkanju vode nevarnost največja, v združenju medsebojni pomoči vso nevarnost, če že ne odvrniti, pa vsaj omejiti. Pod vodstvom župnega staroste, starega zaslužnega gasilskega delavca, g. Antona Drašlerja, so pri vajah sodelovala gasilna društva, tako z več motornimi kot ročnimi brigadami. Vaje same so pokazale, da je pomožna akcija te vrste sigurna.

Na tem mestu je več kot potrebna ugotovitev, da uživa gasilstvo vse premalo podpore, zlasti pri onih, ki bili prvi poklicani v to. Značilno je, da se v gasilskih vrstah za druge žrtvujejo večinoma taki, ki bi jim samim morebitni požar ne mogel povzročiti kdovekaj škode, nasprotno pa se premožnejši kar izogibajo večjih žrtev za gasilstvo, ne da bi pomislili, kaj je sila ognja in kaj pomoč, ki jo v nesreči proužijo požrtvovalni gasilci. Če nobeno drugo društvo, je potem gasilsko edino, ki je do vsestranske podpore res upravičeno. Naj bi ljudje znali pravilno oceniti to delo in tudi v dejanjih to pokazali.

Zopet škrlatinka. Pred letom, v malo zgodnejšem času, kot je sedaj, je pri nas hudo razsajala škrlatinka. Bilo je tudi več smrtnih slučajev. Letos izgleda, da bo zopet kaj podobnega. Pred nekaj dnevi se je pojavilo zopet več slučajev škrlatinke.

Običajni letni občni zbor podružnice kmetijske družbe v Borovnici, se je vršil v nedeljo popoldne v šoli. Pri končnih volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. Ivanom Petričem na čelu, ki je prevzel poste od dosedanjega predsednika Franceta Suhadolnika.

Novo mesto

Mali Slatnik dobi šolo. Po zaslugi krajevnega šolskega sveta na Malem Slatniku, se je pričelo graditi v tej vasi, tik ob državni cesti, na parceli g. Mikea, novo šolsko poslopje. Krajevna potreba za postavitev šole v tej vasi je bila podana bolj kot marsikje, saj so morali hoditi otroci odtod skoro eno uro daleč v šolo v Šmihel. Šolsko poslopje gradi zidarsko podjetje Vrhovnik Valentin. Stavba bo visokoprtilična, dolga 28 m in zgrajena povsem najmodernejše z dvema vhodoma. Poleg poslopja bo tudi šolsko igrišče in telovadišče. V stavbi bodo stanovanja za učitelje in slugo. Stroški za gradnjo tega poslopja so preračunani na 542 tisoč 998.19 dinarjev.

Marenberg

»Maribor« na prireditvi Rdečega križa v Marenbergu. V nedeljo, dne 2. avgusta priredi Rdeči križ v Marenbergu veliko tombolo in nato ljudsko veselico, pri kateri nastopi tudi moški zbor »Maribora«. Iz prijaznosti sodeluje kot solist operni pevec g. Fran Neralič iz Maribora. Prav bo, če ta dan tudi Mariborčani napravijo izlet v lepi Marenberg in tako podpro narodno delo v dravski dolini.

Rane in kožne bolezni

razpokline, brazgotine, srbež izpuščaje, razjede od potu in vlage, volka od boje zlasti pri otrocih, bruste, opekline in ozeblina zdravi in po redni uporabi preprečuje splošno znana Bartuličeva

ZDRAVILNA MAST,

ki jo proizvaia in razpošilia stara l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulič Zagreb Jelačičev trg 20 — Cena škatlice 10 Din. — Dobi se v vsaki lekarni.

Ustanovljajoč ekspozituro

Maribor,
Celje, Bled, Kranj,
Novo mesto

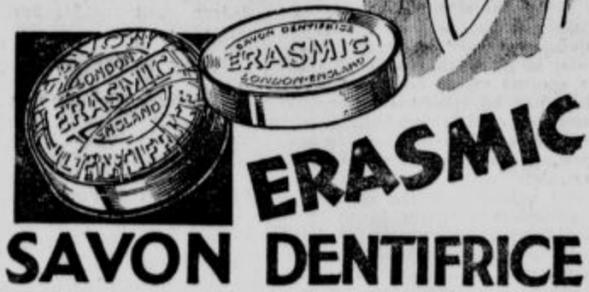
iščemo reprezentativne in agilne zastopnike za prodajo manufakture na obroke. Agenture imajo prednost. Pismene ponudbe dostaviti na:

„Bradford“

tovarniška zaloga sukna, platna, pribora in prodajna banovinske tkalnice preprog Drinske banovine Ljubljana, Selenburgova ul. 7. I.

Za zdrave in lepe zobe

negovalno sredstvo — čisto, blago in izdatno, katero prodre v vse razmake, odstrani z zob nadležno rumeno plast, čisti in osveži usta a zobem daje biserni sijaj in beloto.

X ESD 151-075 THE ERASMIC COMPANY LIMITED, LONDON, ENGLAND.

Odda se v najem veleprodaja tobaka v Litiji (Dravska banovina)

Dne 17. avgusta 1931 ob 11 dopoldne se bo vršila pri državnih monopolih v Beogradu druga ofertalna licitacija za oddajo pravice podzakupa veleprodaje tobaka v Litiji do konca zakupnega leta 1930/33.

Pogoji in podrobna pojasnila se dobe pri prodajnem oddelku uprave državnih monopolov v Beogradu in pri monopolnem inspektorju v Zagrebu.

Iz pisarne uprave državnih monopolov Pr. br. 22203/31 I.

Zahvala

Ob največji žalosti, ko smo izgubili najdražjega

Janka

smo prejeli toliko izrazov odkritosrčnega sožalja, da se ne moremo vsakemu posebej in primerno zahvaliti. Izguba je sicer nenadomestljiva, vendar nam je splošno sočutje vsaj nekoliko v uteho. Ne moremo pa, da se ne bi še posebej zahvalili gg. misijonarjem Ocepku, Contali in Godinu, ki so nam takoj ob prvi strašni vesti in potem ves čas bili in tako veliko pomoč, dalje g. tovarniškemu ravnatelju Šetini za skrb glede prevoza trupla iz Celja, gospodu učitelju Kokalju, ki nam je bil kakor desna roka v naših najtežjih urah. Bog povrni g. superiorju Flisu, ki nam je bil sam in z vsem osebjem Misijonišča tako naklonjen, ter družini Seničevi iz Domžal, ki nam je omogočila obisk Janka v Celju, dalje č. sestri prednici v celjski bolnišnici, kakor tudi vodstvu bolnišnice za skrb glede hitrega prevoza. Prav lepo se zahvaljujemo vsem, ki so našega Janka spremili k zadnjemu počitku, posebno preč. g. svetniku Grosu, ki je vodil pogreb, g. župnemu upravitelju Klemenčiču in sploh vsej častiti duhovščini, vsem bogoslovcem, ki so v tako velikem številu zadnjikrat obiskali svojega tovariša, govornikom ob odprtem grobu preč. g. Klemenčiču, Jankovima tovarišema g. Bleiju in g. Stražarju, mengeški godbi, Marijini družbi, šolskim otrokom s svojimi učitelji, usmiljenkam iz Mengša, darovateljem številnih vencev in duhtečega cvetja, dekletom, ki so Janku tako lepo okrasila mrtvaški oder, vsem sosedom, vsem okoličanom in sploh vsem, ki so nam kakorkoli izrazili sočutje. Bog povrni!

Družina Pirnatova.

Zahvala

Za tople izraze sočutja ob bridki izgubi našega sina, brata in svaka, gospoda

abs. ing. Gabrijelčič Mirka

izrekamo vsem iskreno zahvalo, zlasti pa onim, ki so mu v težki bolezni lajšali trpljenje, mu poklonili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči rodbini
Gabrijelčič - Dr. Žvokelj.

Naznanjamo pretužno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi dne 25. t. m. po kratki bolezni, prevideno s tolažili svete vere, našo preljubo mamico, gospo

Antonijo Podgoršek

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek 27. julija 1931 ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti na župnijsko pokopališče v Konjicah. Konjice, dne 25. julija 1931.

Zalujoči:

Alojz Podgoršek, soprog. Hčerke: Malči Podgoršek, učiteljica, Tončka por. Melanšek, Mimica por. Turk, zeta Jože Melanšek in Jože Turk, vnukinja Vida Turk ter ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Strokovna šola v salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani

sprejema učence za krojaško, čevljarstvo in mizarstvo obrt. Šola ima pravico javnosti. Informacije pri vodstva salezij. zavodu na Rakovniku v Ljubljani

Strahotno potovanje na luno

Splezal je na prvi vrhunec, v skokih hitel dalje celo uro ter se ves čas oziral naokrog. Vzel je daljnogled, ki je imel leče nalašč za noč, in pregledoval okolico. Nikjer ničesar!

Preteklo je deset ur!

Kar naprej ga je nadlegovala misel: Doktor se je ponesrečil. In vselej se je zgrozil. Nekje leži in nihče mu ne pride pomagat! Nikdar več ga ne bo nazaj! In on je popolnoma sam, sam z bolnikom, sam in si še pomagati ne more! Kajti če bi tudi imel vse, kar potrebuje in če bi bil še Američan zdrav, bi niti ugotoviti ne mogla, kaj je vodik in kaj kisik, ne bi znala napolniti šob, ne bi mogla rakete voditi. Zeblo ga je kljub umetni koži, toda ta mrzav je prihajal od znotraj!

Zopet je pogledal naokoli.

Nič!

Toda, ali ni tamle neka senca, nekdo prihaja!

Nič!

In vendar so njegovi prenapeti živci povsod videli postave. Možeje so prihajali proti njemu, bili podobni Egonu pa se naenkrat vpricho njega razblinjali v meglo. Lezli so iz globin, ogromne postave, gobastih udov in orjaških glav. Prihajali so od vseh strani. Čeprav je vedel, da ne more ničesar slišati, je vendarle slišal glasove, ko so se pošasti porogljivo smejale. Vedno bolj ga je bilo groza, na dnu nekega žrela pa je opazil luč, ki je poprej ni bilo. Postajala je vedno večja. Stal je pokonci, pa začutil, kako so se mu pošibila kolena.

Nevidne roke so razpahnile velike ploskve tam doli, gotovo so bila kovinasta pomična vrata, in čisto razločno je začul drdranje in rožljanje velikih strojev.

Nehote je stopil proti luči tja dol in zagledal postave, postavice z velikimi, orjaškimi glavami. Prihajale so po stopnicah, ki so vodile na površje iz velikih podzemeljskih prostorov.

Ziva bitja! Prišli so k njemu, mehke, skoraj gobaste roke so se dotaknile njegovih, cvileči glasovi so mu rekli, naj ostane, čudil se je sam sebi, kako da jih razume, peljali so ga v podzemlje in mu sneli poplajško čelado z ramen.

Dihal je lahko. Stopal je po stopnicah, sledil bitjem z utripajočim srcem, in zdelo se mu je, da se jim sploh ne bi mogel upirati. Prekoračil je ogromen prostor, kjer so vrtili svoja kolesa in dvigali železne roke silni stroji takih orjaških oblik, kakršnih še nikoli ni videl. Nato je prišel v mogočno dvorano, kjer je vse blestelo v zlatu in draguljih. Bila je menda dvorana podzemeljske palače, kjer je sedela za mizo velika množica ljudi v mehkih valovitih oblekah različnih barv in obdovala. Vsi so imeli čezmerne glave in vijugaste ude.

Mesečani!

Srce mu je stiskala vedno hujša skrb.

Mesečani!

Kakšni strašni nestvori! Na nekakšnem odru pa mož, ki je videti prastar in ima največjo glavo.

Vse to se mu je zdelo grozno, pa vendar še ne preveč tuje.

Iz množice sta se izvila dva vodnika in stopila h Korusu.

Vso dvorano je razsvetljevala modra luč, vendar pa so bili ljudje obenem zaviti v nekakšno sivo meglo.

Imeli so dolge, tanke, glistaste roke in noge in neverjetno velike glave. Mož, ki je sedel na vzvišenem prostoru, je pa imel ude še bolj okrnele, za glavo pa kar orjaško oblo, iz katere je zrlo dvoje majhnih, bodečih oči. In te oči, ki so v malem povedale isto, kar silni možgani, so pogledovale vprašujoče, obenem pa se je oglasila nebeško lepa godba. Mož na prestolu je začel govoriti in govoril je z rahlim, piskajočim glasom. Naenkrat pa je postalo čisto svetlo, megla je izginila in Korus je z grozo v očeh gledal, kako so se v dvorano plazile cele trumne mesečanov in na ramah nosile rakete, njega pa so zopet zgrabile gobaste roke in ga vklenile v verige.

Korus je na vse grlo zakričal. Američan je mrtev ležal zleknjen na mrtvaškem odru, poleg njega je stal Egon, tudi vklenjen, cvileči glasovi pa so govorili vedno glasneje in vse postave v dvorani so začele pretiti.

Egon se je opotekel in vstal, začutil, da se mu izmikajo tla, zdrsnil navzdol in se nekam zadel.

Ozrl se je in bi najrajši glasno zavriskal. Zdjaj je vedel, kje se nahaja, spoznal je kraj: bil je pomol v globokem žrelu, kjer je pred dvema dnevoma našel sneg iz ogljikove kisline.

Začel je plezati navzgor, od tod naprej je pot do rakete poznal.

Korus je bil še vedno v strašni dvorani. Grozna mesečna bitja so ga zagrinjala kakor pošastni valovi. Dolga strojeva ročica se je spustila nanj. Vedel je, da ga bo stroj v naslednjem hipu raztreščil. Začutil je, kako so mu udarili na ramena njegovi železni kremplji in se je opotekel.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarnar v Ljubljani: 29 zvezek: Savinšek; 30 zvezek: Sienkiewicz; 31 zvezek: NA POLJU SLAVE; 32 zvezek: IZGUBLJENI SVET (The Lost World); 33 zvezek: Conan Doyle; 34 zvezek: ROMAN; 35 zvezek: ROMAN; 36 zvezek: ROMAN; 37 zvezek: ROMAN; 38 zvezek: ROMAN; 39 zvezek: ROMAN; 40 zvezek: ROMAN; 41 zvezek: ROMAN; 42 zvezek: ROMAN; 43 zvezek: ROMAN; 44 zvezek: ROMAN; 45 zvezek: ROMAN; 46 zvezek: ROMAN; 47 zvezek: ROMAN; 48 zvezek: ROMAN; 49 zvezek: ROMAN; 50 zvezek: ROMAN; 51 zvezek: ROMAN; 52 zvezek: ROMAN; 53 zvezek: ROMAN; 54 zvezek: ROMAN; 55 zvezek: ROMAN; 56 zvezek: ROMAN; 57 zvezek: ROMAN; 58 zvezek: ROMAN; 59 zvezek: ROMAN; 60 zvezek: ROMAN; 61 zvezek: ROMAN; 62 zvezek: ROMAN; 63 zvezek: ROMAN; 64 zvezek: ROMAN; 65 zvezek: ROMAN; 66 zvezek: ROMAN; 67 zvezek: ROMAN; 68 zvezek: ROMAN; 69 zvezek: ROMAN; 70 zvezek: ROMAN; 71 zvezek: ROMAN; 72 zvezek: ROMAN; 73 zvezek: ROMAN; 74 zvezek: ROMAN; 75 zvezek: ROMAN; 76 zvezek: ROMAN; 77 zvezek: ROMAN; 78 zvezek: ROMAN; 79 zvezek: ROMAN; 80 zvezek: ROMAN; 81 zvezek: ROMAN; 82 zvezek: ROMAN; 83 zvezek: ROMAN; 84 zvezek: ROMAN; 85 zvezek: ROMAN; 86 zvezek: ROMAN; 87 zvezek: ROMAN; 88 zvezek: ROMAN; 89 zvezek: ROMAN; 90 zvezek: ROMAN; 91 zvezek: ROMAN; 92 zvezek: ROMAN; 93 zvezek: ROMAN; 94 zvezek: ROMAN; 95 zvezek: ROMAN; 96 zvezek: ROMAN; 97 zvezek: ROMAN; 98 zvezek: ROMAN; 99 zvezek: ROMAN; 100 zvezek: ROMAN.

4.000.000
je v rabi
pisalnih
strojev

UNDERWOOD

ker je neprekosljiv v trpežnosti,
zato tudi najcenejši. — Zaloga:

LUDV. BARAGA - LJUBLJANA

Selenburgova ul. 6
Telefon. štev. 29-80

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349.

Službodobne

Učenko

poštenih krščanskih staršev, sprejem v trgovino z mešanim blagom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8069.

Dekle

v starosti 14—16 let — lahko sirota — sprejme trgovska hiša na deželi v pomoč gospodinjici. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8069.

Trgovina

z mešanim blagom sprejme zdravega vajenca s predpisano šolsko izobrazbo, poštenih staršev. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 8325.

Perfektno kuharico

samostojno, pridno in pošteno, sprejem za takoj ali septembar. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 8342.

Zobozdravnik

sprejme mlado gospodično s primerno predizobrazbo v vrho izvežbanja kot instrumentarko. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Instrumentarka« št. 8307.

Šofer

za avtotaksi, s kavčijo, se takoj sprejme event. se prodaja avto. Naslov v upravi pod št. 8235.

Vajenca

za mesarsko obrt, s primerno šolsko izobrazbo, sprejem. Prednost imajo kmečki sinovi. — Bernik Ivan, mesar, Jesenice.

Prodajalka

z dežele se takoj sprejme v trgovino stekla; tudi računalnica, ki bi pomagala v gospodinjstvu. Naslov v upravi »Slov.« Maribor.

Pet kamnosekov

dobrih, dva za granit, tri za mramor, takoj sprejme Vinko Čamerik v Celju. Pri dobri uporabi — delo trajno.

Vajenec

zdrav in močan, poštenih staršev, sprejme za mesarsko obrt. Oskrba v hiši. Franc Zalar, Ljubljana — Bežigrad.

14—17 letno dekle

pridno, pošteno, za lažje hišno delo, sprejme boljša hiša na deželi. Ubože oziroma brez staršev imajo prednost. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Trajna služba« št. 8298.

Dekle

zdravo, pošteno, vajeno kuhanja in vseh hišnih del, se išče. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8315.

Dekle

zdravo, pošteno, vajeno gospodinjiskih del, se išče za Ljubljano, če mogoče z gospodinjico šolo — za takoj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pošteno dekle« št. 8316.

Išče se šivilja

za krojenje in šivanje moških srajc. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »100« št. 8356.

Vajenca

krepkega, iščem za pilarsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. — Pilarana Ivan Figar, Vošnjakova 6, Ljubljana.

Vajenec

se sprejme za ključavničarsko obrt. — V. Lotrič, Tržaška cesta 11.

Postrežnica

za hišno in vrtno delo se sprejme za popoldanske ure. Vila Barborič, Dobrombranska cesta.

Več soboslikarjev

išče Egidij Šušteršič, Križevniška ulica 6.

Vajenca

za mizarstvo, najraje z dežele, sprejme takoj Srečko Zupan, Rožna ul. št. 35, Ljubljana.

Krojaški vajenec

se takoj sprejme. Event. tudi s hrano in stanovanjem. — Anton Lukančič, krojač, Stožice 100.

Vajenca

za pekovo obrt sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši, Ferdinand Tušar, pek, Spod. Šiška, Medvedova ulica 30.

Dekle

ki zna kuhati, staro 25—30 let, se sprejme takoj. Florijanska ulica št. 16, Ljubljana.

Stalno službo

skladiščnika dobi, kdor posodi 30 do 40.000 Din proti varstvu in obrestim. Odgovor na upravo »Slovenca« pod »Nameščenje«.

Stalno službo

upravitelja materijala in skladiščnika dobi, kdor vloži v tehnično podjetje 50.000 do 60.000 Din proti vknjižbi. Oferto z navedbo predizobrazbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod »Nastop takoj«.

Dobra pletilja

zmožna tudi gospodinjstva, hrana in stanovanje v hiši — se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8394.

Sprejem deklico

siroto ali revnih staršev, Dolenjko ali Štajerko, šole prosto, znati mora računati. Obkleko in vso oskrbo ima v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8393.

Sprejem

mlajšega mizarkega pomočnika, večšega pohištenih del. — Mizarstvo »Sava«, Kolodvorska 18.

Poslovodja

tapetniški in sedlarski — se sprejme. Ponudbe z zahtevo plače na upravo »Slovenca« pod »Obrt« št. 8266.

Službe iščejo

Safar

28 let star, neoženjen, z dobrim priporočljivim izpričevalom, več vodstva v vseh kmetijskih panogah — želi po možnosti stalno službo kje v Sloveniji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8309.

Boljša gospodična

išče mesto gospodinjice, kuharice ali hišne. Gre tudi k otrokom, boljši rodbini, starejšemu gospodu ali starejši dami. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Samostojna in dobra gospodinja« št. 8344.

Dekle

z meščansko šolo, se želi izučiti v trgovini v mestu ali na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8284.

Knjigovodkinja

zmožna vseh pisarniških del, kakor tudi srbohrvaščine in nemščine — išče mesto. — Ponudbe pod »Vestna« na upravo »Slovenca« št. 8315.

400 Din nagrade

in kompletan radioaparati dam onemu, ki mi preskrbi stalno službo: trgovskega sluga, skladiščnika, vratarja ali kaj sličnega. Sprejem tudi delo v tovarni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8314.

25-leten mladenič

vajen domalega vseh hišnih in gospodarskih del, želi s koncem avgusta premenjati službo. Zanesljiv vsestranski. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8362.

Iščem službo

obratovodje električ. centrale ali kaj sličnega. — Imam 20 letno prakso pri vodnih, parnih in dieselskih napravah. Izvežban sem tudi v administraciji. Odgovor na upravo »Slovenca« pod št. 8362.

Služkinja

srednjih let, vajena vseh gospodinjiskih del in boljše kuhe, želi premeniti službo v župnišče ali k manjši družini v Ljubljani. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8388.

Trgovska pomočnica

pridna, poštena, zanesljiva, išče mesta v trgovini z mešanim blagom na deželi. Dopise na upravo »Slovenca« pod »Mlada dobra moč« št. 8392.

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36. vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Fotoaparati

10 x 15, s Zeiss Tessarjem 1:4, 5, dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Fotoaparati« 8313.

Kupim avto

štiri- ali šestdesetletni limuzino, le v dobrem stanju. Zamenjam tudi z motornim kolesom s priklopnico — Harley Davidson in doplačam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8287.

Kompletno jedilnico

iz trdega lesa, rabljeno ali dobro ohranjeno, kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8361.

Zanimamo se

za star železen rezervoar 5000 do 10.000 litrov, lahko tudi do 15.000 litrov. Ponudbe na upravo pod št. 8377.

Bukova drva

klana, prvovrstna, kupimo večjo množino. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8378.

Spalnica

(12 komadov), javorjeva, politirana, naprodaj. Jože Setina, Brod 13, St. Vid nad Ljubljano.

Pletilni stroj

št. 8/50, malo rabljen, za nizko ceno prodam. Kupcu preskrbim tudi tovarniško delo. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Dobro zaslužen« št. 8295.

Dve breji kravi

dobri mlekarici naprodaj. Izidor Florjančič, Dravljice št. 34.

Kompletna postelja

omara, umivalnik, miza, kuhinjska kredenca, miza, mala omara, stenska ura električne svetilke itd. na prodaj. Pogačarjev trg 3, III. nadstr. Ogled od 9—12 in od 3—6.

Dva štedilnika

z bakrenim kotlom, dvema pečicama, dobro ohranjena, in 2 okni na znotranje in zunanjo zaporo, ceno naprodaj. Ogled v Rožni ulici 35, Ljubljana.

Stanovanja

po 1, 2 in 3 sobe se takoj oddajo v Novem Udmatu in Stožicah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8237.

Stanovanje

z balkonom, 2 sob, kuhinje in pritiklin, takoj oddam mirni stranki. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8343.

Opremljena soba

s posebnim vhodom, sredi mesta, se odda. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 8300.

Ena do dve dijakinji

se sprejmeta v vso oskrbo v boljšo privatno hišo, kjer se govori nemški ter je na razpolago klavir. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Hrano

in stanovanje, brezplačno, dobi ženska v trgovski družini, katera posodi 3 do 5000 Din proti mesečnemu odplačevanju. Šiviljam priporočljivo, ker je velika in brezkonkurenčna okolica. — Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Dva dijaka

poštene družine, se sprejmeta na hrano in stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca«, Aleksandrova cesta 6, Maribor.

Stanovanje

2 sob, kuhinje, kopalnice, s pritiklinami, v novi hiši, odda s 1. avgustom t. l. Jež Mat. v Velikovskovi ulici ob Vodovodni cesti, nasproti gostilne pri Frtuni.

Stanovanje

dvosobno s pritiklinami, oddam s 1. avgustom t. l. Vprašati: Vodovodna 26.

Sobo

čedno opremljeno, za tri osebe, v Zgornji Šiški, za Kamnito mizo, Pod hribom št. 58, oddam.

Dve gospodični

sprejem kot sestanovalki s 1. avgustom ali pozneje. Poljanska cesta 17.

Na hrano in stanovanje

sprejme večjo dijakinjo nemška učiteljska vdova, stanujoča blizu vseh šol. Maribor, Krekova 14-3.

Stanovanje

dveh sob in pritiklin išče boljši zakonski par za 1. avgust. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dobro plačnik« št. 8381.

Stanovanje

večja soba, kuhinja in pritikline, s souporabo pralnice, se odda z avgustom. Predovičeva ul. 11, Moste.

Dve prazni sobi

oddam v I. nadstropju. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Sobe« št. 8385.

Stanovanje

Področnikom cesta IX./30, se odda s 1. avgustom; kuhinja, soba in pritikline; je suho, zračno in zdravo.

Sobo

s štedilnikom v predsobi, oddam s 1. avgustom. — Področnik 1/I.

Prodajam parcele

8 minut od nove tramvajске remize v Zg. Šiški. Cena 25 Din za m². Alojz Arhar, elektro podjetje Celovška c. 80.

Gostilno ali trgovino

s trafikom, dobrodocho, na prometnem kraju, brez konkurence, z nekaj zemlje, kupim v mestu, kjer je gimnazija in železniška postaja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 100.000 Din št. 8228.

Posestvo

1 1/2 orala, lepa zidana hiša, z gospodarskim poslopjem v trgu, električna luč, voda v kuhinji, primerno za rokodelca ali upokojenca, naprodaj za Din 80.000. Naslov: Ignac Jevšenak, Trg Muta 56 ob Dravi.

Naprodaj mlin,

stanovanjska hiša in zemljišče, v najbolj prometnem kraju, kjer je vedno veliko za mletev; okolica prijazna. — Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod šifro »Prometen mlin« št. 8118.

Gostilno in mesarijo

dobro idocho, v okolici Maribora, s 7 orali posestva, prodam. Vprašati v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Gostilna

dobro idocho, trgovina in trafika, 20 minut izven Maribora, 10 oralo zemlje, travniki, gozd, vse v najboljšem stanju, z električno razsvetljavo in vodovodom, skupaj prodam za 550.000 Din. — Jernej Očka, Tezno pri Mariboru št. 10.

Hiša

v Rožni dolini se takoj pocieni prodaja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8236.

Stavbne nasvete

daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/1

Naprodaj hiša

tik farne cerkve, pripravna za vsako obrt. Nežika Hojkar, Polhov gradec 12.

Enonadstropna hiša

z gostilniškimi prostori, stanovanjem, 4 sobami za tuje, mesnico in drugim gospodarskim poslopjem, kakor podom, kletjo, hlevom za 40 glav živine, dalje zaraščeni sadnim vrtnom preko 1 orala, travnikom za 5 voz krme, nivo za 10 mernikov posevke, v najboljši legi, ter 2 zaraščeni gozdoma preko 6 oralov — ugodno naprodaj v St. Vidu na Dolenjskem. V hiši se vodi že preko 100 let gostilna ter preko 40 let mesarija in nekaj let trgovina. Natančna pojasnila, ceno in pogoje plačila poda Mihael Omanhen, Višnja gora.

Hiša

v Mariboru, v najboljšem stanju, z dobro idocho gostilno in velikim vrtnom, radi smrtnega slučaja v rodbini, naprodaj. — Fejasičila: Koroška cesta 79.

Enodružinska hiša

s tremi sobami in pritiklinami, na solčni legi ob državni cesti, oddaljena 25 minut od kolodvozna, naprodaj. — Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Lepo posestvo

v bližini Ljubljane, ca. 7 ha njive, travniki, gospodarska poslopja; posebno prikladno za letovišče, lastno kopalnišče, 9 opremljenih sob, se prodaja. — Vprašanja in ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »A. B. letovišče«.

ALI POZNATE ENO IN VEČBARVNI

BAKROTISK

TO NAJLEPŠO TEHNIKO MODERNEGA ILUSTRACIJSKEGA TISKA? OGLEJTE SI DOSEDANJE ŠTEVIKE „ILUSTRIRANEGA SLOVENCA“ REVUIE „ILUSTRACIJA“ IN DR., KATERE JE TISKALA

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Ako želite dati v tisk Vaše ilustracije, n. pr. razglednice, albume, prospekte in dr., odločite se za bakrotisk in zahtevajte od Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani pojasnila glede cen in izvršitve

Francoska Slovenka

stara 18 let, večša slovenščine, francoščine in nemščine, sedaj živeča še v Franciji, pošteno, kršč. dekle, vzgojena pri sestrah, dovrnila je gospodinjisko in mešan. šolo, večša glasovirja, želi priti v kak zavod ali v privatno družino kot vzgojiteljica ali učiteljica francoščine in nemščine. — Ponudbe na Družbo sv. Rafaela, Miklošičeva c. 24.

Izurjen organist

in pevovodja išče službo za nedelje in praznike v ljubljanski okolici. Naslov pod »Pintar«, poštno ležeče, Ljubljana.

1000 dinarjev

dam onemu, ki mi preskrbi stalno službo sedaj ali pozneje. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8396.

Učitelj, abiturijentka

išče časovno službo kot vzgojiteljica proti majhni plači. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8390.

2 dobra kamnoseka

Primorca, iščeta stalno delo. Naslov v upravi pod št. 8384.

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

Opravo

lično, četudi primitivno, obstoječo iz 4 postelj, 2 omar, 2 miz in 4 stolov, kupim. Naslov v upravi pod št. 8334.

Pisalna miza

Hiša visokoprtilična — davka prosta, ob Dunajski cesti, Stožice 92 — naprodaj.

Hišo dvostanovanjsko - prodaja Jernej Lampret, Dolgi most 88, Vič pri Ljubljani.

Hiša naprodaj v bližini Ljubljane, pripravnica za obrtnika ali upokojenca. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8363.

Hiša, hlev, skedenj, kašča, šupa, majhen vrt, pripravno za kakor obrt ali za letno bivališče, naprodaj. Poizve se Tomačevo 25, Moste.

Informacije - Maribor nakup, prodaja posestev, trgovin, gostin itd. - Stanovanjske, gradbene in osebne zadeve. - Vprašanja posojil, razdolžitve. Posredovalnica »Marstan« Maribor, Koroska c. 10. (Priložite 3 znamke.)

Parcela 500 m², z leseno hišico, se prodaja za 30.000 Din. Zirovnik Metod, Zgoranja Šiška 185, poleg tovarne Čarman.

Trgovsko hišo novo, enonadstropno, 10 let davka prosta, poceni prodaj radi smrti. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 8395.

Stavbne parcele lepa solnčna lega, ob Dunajski cesti — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8376.

Tri parcele stavbišča, v katastralni občini Moste, v velikosti 421, 414, 409 m², po 35 Din za ploskovni meter, ima še naprodaj Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani, Vidovdanska cesta št. 9. Parcele so zelo pripravne za enostanovanjske hiše in je tudi možno si zraven pripraviti malo vrta. Druga ugodnost je vodovodna napeljava, ki je tudi že izvršena, istotako je ugodna prilika za napeljavo električne luči. Reflektantje naj se oglase v zavodni pisarni.

Hiša z vrtom 2 sobi, kuhinja, klet, hlev za 3 govede, v lepem kraju ob glavni cesti, naprodaj za 30.000 Din. — Josip Kunc, Blekova vas št. 21, p. Dolenji Logatec.

Ugodno naprodaj

posestvo

15 minut oddaljeno od kolodvora Sv. Jurij ob j. ž. Hiša je v dobrem stanju, istotako tudi gospodarsko poslopje. Zraven se nahaja lep sadonosnik, gozd in dve njivi. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Doink

Čamernikova šoferska šola Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana Prospeš, št. 16 zastoni Pišite ponil!

Gojko Pipenbacher koncesion. šoferska šola, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 12. - Zahtevajte informacije.

Šoferska šola oblastveno koncesionirana, I. Gabersčik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Dunajska cesta 31. Prihodnji redni tečaj 1. avgusta.

Abiturijent pripravlja za ponovne izpite v francoščini, matematiki in latinščini. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8389.

Za izpite pripravlja iz vseh predmetov, posebno tudi matematike, abiturijentka držav. učiteljica iz učiteljske rodbine. Uspeh gotov! Pisma pod »Resna in simpatična odličnjakinja« št. 8365 na upravo »Slovenca«.

Vešča instruktorja akademik in višješolčan humanist poučujeta vse predmete. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Uspešen pouk«.

Zasluzek

150 do 300 din dnevno zaslužijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovor znamkol - Kosmos, Ljubljana, pošt. predal 307.

Zastopniki ki se bavijo z zavarovanjem, ali pa oni, ki so prodajali srečke naj se takoj javijo. Nudi se jim lahke in dober zaslužek. Ponudbe na poštini predal 4, Maribor.

Potnik ki obiskuje spečerije, manufakture, dobi poleg serioznih artiklov. Kolekcija majhna, artikel zelo potreben, promet velik, zaslužek dober. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8324.

Vnajem

Njivo v obsegu dveh in pol orolov, v bližini Sv. Križa, takoj oddam v najem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8391.

Kovačnico vzajem v najem z orodjem ali pa grem tudi kot delovodja h kakšnemu podjetju. Sem samski, z večletno prakso, 28 let star. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kovač« št. 8369.

V najem se odda takoj zračna, solnčna hiša z elektriko in vodovodom v bližini Škofje Loke. Na željo tudi gospodarsko poslopje s hlevom, vrtom in njivami. — Pripravno za upokojenca. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8355.

Pekarna v Mariboru, dobro idoča, se radi družinskih razmer takoj odda v najem. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor.

Trgovina dobro vpeljana, s stanovanjem vred, se odda pod zelo ugodnimi pogoji 1. sept. v najem v Sv. Pavlu pri Preboldu. Natančnejše informacije pri F. Piki istotam.

Trgovino z mešanim blagom, staro, že vpeljana, na prometnem prostoru bivše Stajerske ali kje drugje, z večjim prometom in z inventarjem, vzajem takoj ali pozneje v najem. Ponudbe je poslani na »Slovenca« pod »Prometni prostor« št. 8320.

Razno

V Mariboru je galanterija, parfumerija, papir, šolske potrebščine, nogavice, motvoz, vrvi itd. — najceneje pri Drago Rosina, Vetrinjska ulica št. 26.

Voluharje, miši in podgane zanesljivo pokonča »Pantiganin«. Zor, Dunajska cesta 1a/IV.

Entlaenje m po 1 Din. Predtisk in vse vrste ročnega vezanja naiceneje: Vezilja, Dunajska cesta 1a/4.

Zlato v listih garantirano 23 karatno, za črkoslikarje — podobarje, kamnoseke — knjigovoze nudim vsaki množini po najnižjih dnevnih cenah.

A. Janežič Ljubljana Florjanska ulica 14

Zaradi nesreče inventurna odprodaja

manufakturnega in konfekcijskega blaga po gluboko znižanih cenah. — Se vljudno priporoča

Marija Rogelj, Sv. Petra cesta št. 26 Ljubljana

Ležalne stole močno blago - cene nizke. Modroce, otomane, divanefotele in vse topletniške izdelke vam nudim najsolidnejše in najceneje.

Ignacij Narobe, tapetnik in dekorater LJUBLJANA, Gosposvet ska cesta 16 (pri Levu).

Modroce posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi naiceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik. Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Vreče nakup in prodaja. Al. Grebenc, Dunajska c. št. 36.

Elektro instalacije naprave in aparate izvrsuje in popravlja dipl. tehn. Tone Poljšak Ljubljana Aleksandrova 5

Pletilne stroje vseh števil, na enoinp. letno odplačevanje! »Persons«, Ljubljana — Poštini predal 307.

Kolesa na 12 mesečna odplačila! »Tovarna koles«, Ljubljana, Poštini predal 307.

Mizarji, pozor! Uporabljajte samo mrzelim, ki je za furniranje in drugo limanje prvovrsten. Vzorec zastoj! Cena za kg 25 Din. — I. Turin, Celje, Prešernova ulica 10/II.

Priporoča se na najprometnejšem mestu v Mariboru se nahajajoča pisarna z velikimi prostori, prevzema vsakovrstne transakcije: Organizacijo, razpošiljanje, podružnico itd. Cenil. ponudbe na Poštini predal 4, Maribor.

Krušno moko in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana Stari trg št. 32

Malinovec pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna Dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6

Šivilje in krojači! Naznanjam, da priredim 3. avg. 1931 tečaj za pri krojevanje damskih in moških oblačil, ter sprejemam prijave do 1. avg. 1931. Krojni vzorci se izdelujejo točno po naročilu. Pojasnila daje Teodor Kunc, lastnik konces. strok. pri krojevalne šole, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4/II. nadstr.

Selitve v Ljubljani, na deželo in obratno, prevoze vseh vrst blaga vam oskrbi z izurjenim osebjem po zmerni ceni »Brzopromet«, avtoprevoznika družba, Miklošičeva cesta št. 4, telefon 21-82.

Selitve v Ljubljani, na deželo in obratno, prevoze vseh vrst blaga vam oskrbi z izurjenim osebjem po zmerni ceni »Brzopromet«, avtoprevoznika družba, Miklošičeva cesta št. 4, telefon 21-82.

Tramte Anton izdelovatelj harmonijev i. t. d., Medvodce 63, se priporoča za vsakovrstna popravila klavirjev in cerkvenih orgel. Harmonije prodajam tudi na obroke.

V Ljubljani tam v Tivoli — se velik »ringšpil« vrtil — vsako nedeljo in praznik celi dan — pridi tja, kdor si veselju vdan.

P. n. občinstvu vljudno sporočam, da izdelujem vsakovrstne lesene stopnice in druga mizararska dela po solidni ceni. Postrežba točna. — Josip Potočnik, mizarstvo Jernejeva cesta 19, Šiška.

Razpisujemo nabavo 380 m³ jamskega lesa. Pogoji in podatki za pogodbo se dobijo na dan 6. avg. t. l. pod št. 3389-II. pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca.

Tobačna tovarna v Ljubljani odda brezplačno večjo količino zasipnega materiala.

Ure popravilja renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec — urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55, vhod Vidovdanska 1.

Mornarske majice od 9 Din naprej vam nudi »LUNA«, Maribor, Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Malinovec nudi najceneje Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Posteljne mreže izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se vsa popravila. Takojšnja postrežba.

Pohištvo Lepe spalnice 2600 Din, omare 500 Din, postelje 250 Din, kuhinjske opreme 1100 Din, kuhinjske kredence 580 Din. Sprejema se vsakovrstna naročila in popravila po najnižjih cenah. Mizarstvo »Sava«, Kolodvorska 18.

Veliko izbiro okvirjev za slike in svete podobe dobite v zalogi

M. Rauch, Celje Prešernova ulica 4.

Kovčiki za potovanje, ročne torbice; aktovke, listnice, denarnice, nogometne zoge, nahrbtnike, sportne pasove itd. nudi v največji izbiri, najnižji ceni, Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Nakup sadežev posebnega sadja in sadežev iz vseh banovin za novo trgovino, razstavo in borzo, »Vegetarija«, Maribor. Ponudbe sprejema »Marstan«, Maribor, Koroska cesta 10.

Hotel »Zlata krona« Zagreb, Gajeva ulica 12, naznanja, da je z današnjim dnem znižal cene hotelskim sobam, in sicer stane soba z eno posteljo 30—50 Din, soba z dvema posteljama 60—70 Din z vso postrežbo vred.

Opekarna »Emona« d. d., Ljubljana-Vič. Velika zaloga vsakovrstne opeke: zidak, votla opeka, oblikovna opeka za železobet. strope, strešniki; zarezni in bobrovci, drenajne cevi. Na zahtev postavljeno na stavbišče ali na kolodvor. Cene izredno nizke, za kakovost blaga jamčimo. Razprodajo ima Ogrin Ivan, Gruberjevo nabrežje št. 8, Ljubljana, tel. 24-26, kateri daje vsa pojasnila.

Selitve v Ljubljani, na deželo in obratno, prevoze vseh vrst blaga vam oskrbi z izurjenim osebjem po zmerni ceni »Brzopromet«, avtoprevoznika družba, Miklošičeva cesta št. 4, telefon 21-82.

Selitve v Ljubljani, na deželo in obratno, prevoze vseh vrst blaga vam oskrbi z izurjenim osebjem po zmerni ceni »Brzopromet«, avtoprevoznika družba, Miklošičeva cesta št. 4, telefon 21-82.

Tramte Anton izdelovatelj harmonijev i. t. d., Medvodce 63, se priporoča za vsakovrstna popravila klavirjev in cerkvenih orgel. Harmonije prodajam tudi na obroke.

V Ljubljani tam v Tivoli — se velik »ringšpil« vrtil — vsako nedeljo in praznik celi dan — pridi tja, kdor si veselju vdan.

P. n. občinstvu vljudno sporočam, da izdelujem vsakovrstne lesene stopnice in druga mizararska dela po solidni ceni. Postrežba točna. — Josip Potočnik, mizarstvo Jernejeva cesta 19, Šiška.

Razpisujemo nabavo 380 m³ jamskega lesa. Pogoji in podatki za pogodbo se dobijo na dan 6. avg. t. l. pod št. 3389-II. pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca.

Tobačna tovarna v Ljubljani odda brezplačno večjo količino zasipnega materiala.

Ure popravilja renovira — večletno jamstvo — Fran Korošec — urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 55, vhod Vidovdanska 1.

Mornarske majice od 9 Din naprej vam nudi »LUNA«, Maribor, Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Malinovec nudi najceneje Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Posteljne mreže izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se vsa popravila. Takojšnja postrežba.

Pohištvo spalnice, češnjeve, bukovne ter ostalo pohištvo nudi po izredno nizkih cenah Ivan Kuhar, mizarstvo, Vižmarje 69, St. Vid nad Ljubljano.

Prst (humus) za vrtove v vsaki množini dobavi gradbeno podjetje Anton Mavrič, Dunajska cesta št. 38 v Ljubljani.

Naznanilo preselitve! Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem preselil svojo mehanično delavnico iz Kolodvorske ulice 27 na Sv. Petra cesto 47 ter se nadalje priporočam. Emil Klobčaver, specialni mehanik, Ljubljana.

KRASNE TLAKOVE za cerkve, veže izdeluje in pokleđa Cementarna Gostinčar, Pešata, pošta Dol pri Ljubljani

Zahvala Za takojšnje izplačilo pripadajoča podpora po smrti naše matere gospe Ivane Verbič izrekamo tem potom podpornemu društvu Ljudska Samopomoč v Mariboru najlepšo zahvalo in priporočamo to prekoricno društvo vsakomur najbolje.

Maribor, dne 24. julija 1931.

MAKS IN LEOPOLDINA BIZJAK.

NAZNANILO! Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvorila na Sv. Petra nasipu št. 65 v lastni hiši

vinotoč Za obilen obisk se priporoča JOSIPINA DOLNICA.

Poslano! Ker se razširjajo govovice, da ne obratujem več, opozarjam vsakogar, ki bi raznašal neresnične vesti, da ga bom zasledoval sodnijsko. Obenem naznanjam cenj. občinstvu in čč. duhovščini, da izvršujem svojo optičarsko, pasarsko in zlatarsko obrt v nezmanjšanem obsegu v moderni delavnici, ter se za nadaljnja naročila priporočam. Edini zavod za ponikljanje in splošno galvaniziranje vseh kovin v Celju. Naprava vseh predmetov v zlato srebru ali prosti kovini.

Konrad Kager, pasar, zlatar in optik, Celje, Gosposka ulica 10.

Poslano! Z ozirom na »Poslano« g. V. Weixl-a, priobčeno v št. 55. lista »Deutsche Zeitung« v Celju, Vas prosim za objavo naslednjih vrstic:

Na tendenciozno poročilo o poteku zadnjega občnega zbora Gremija trgovcev v Mariboru št. 43. navedenega lista, tičeče se tudi mene, sem bil primoran vpsolati redakciji »Deutsche Zeitung« stvaren popravek, na katerega je g. Weixl smatral za potrebno reagirati z zgoraj omenjenim »Poslano«.

Ko trdi g. Weixl, da so obdolžitve v revizijskem poročilu bile ovržene in da sem v svojem popravku ponavljal že ovržene obdolžitve, mi je nerazumljivo, zakaj g. Weixl to samo zatrjuje in zakaj še do danes radi teh baje ovrženih obdolžitvev ni vložil niti proti meni, niti proti ostalim članom revizijske komisije obtožbe.

Ugotavljam, da vsebuje »Poslano« g. Weixl-a netočnosti oziroma očitne neresnice, to je, da zatrjuje v tem »Poslano« deloma zavestne neresnice, deloma take, katere bi pri primerni pazljivosti moral spoznati za neresnice.

Odklanjam časopisno polemiko in zato na izvajanje in deloma popolnoma neresnične trditve g. Weixl-a podrobneje ne reagiram; veselilo bi me pa, če bi mi dal potom vložite tožbe priliko, pred sodiščem zadevo obravnavati in razčistiti oz. dokazati svoje trditve.

Jakob Perhavec.

Tudi letos so na prvem mestu francoska kolesa

Cycles Agilon

Prvovrstni izdelek in material. Najlažji tek. Cene brez konkurence!

VIKTOR BOHINEC - LJUBLJANA, Dunajska cesta 21 Cenik brezplačno!

FRANC JAGER, tapetništvo, LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 29. Garancirana konstrukcija! priporoča Najmodernejša oblika! svoje najmoderneje fotelje vseh vrst, modroce, otomane, žimo, zložljive postelje patentne divane itd.

Osvald Dobeic-Ljubljana Pred Školijo št. 15 priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov. Na drobno!

KUPUJE Trvdka A. Senčar in sin v Ptuju kupuje lepo čiščeno pšenico hektolitrske težine 77 kg do 2% ljubike po Din 1'60 PŠENICO

Roditeljem dijakov privatnih in rednih! Dijakom srednjih šol! Šola »Hajdukovič«, ki je angažirala samo strokovne profesorje, opozarja vse roditelje, katerih otroci so v šoli zamudili eno leto, bodisi da morajo ponavljati razred ali da so izgubili pravico za nadaljnje šolanje, da jih takoj vpišejo v to šolo, ki bo sigurno nadomestila izgubljena leta. V šoli se nahaja penzionat pod stroгим nadzorstvom profesorjev. Cene zmerne, za revnejše znaten popust. Šola ima tudi dopisna predavanja za uradnike in druge, katerim ne dopušča delo, da bi zapustili svoje stanovanje. Podrobna pojasnila daje in vpišuje vsak dan D. Popovič, Kajmakčalanska (preje Ivkovičeva) ulica št. 58, Beograd VII. Telefon 882 (do Borovega parka).

Ležalne stole močno blago - cene nizke. Modroce, otomane, divanefotele in vse topletniške izdelke vam nudim najsolidnejše in najceneje. Ignacij Narobe, tapetnik in dekorater LJUBLJANA, Gosposvet ska cesta 16 (pri Levu).

Puhasto perje čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla.

Brzojavne droge bor, smreka in jelka, več tisoč komadov od 6 do 10 m dolžine, za sukcesivno dobavo proti takojšnjemu plačilu, kupim. — Ponudbe na: Sv. Peter v Savinjski dolini, poštini predal št. 4.

»Javor« lesna industrija v Logatcu ima svoj lokal za pohištvo tudi v Ljubljani, v novi palači Vzemne zavarovalnice.

Trvdka A. VOLK Ljubljana, Resljeva cesta 24 nudi najceneje vse vrste ošenično moko in druge mlevske izdelke. Zahtevajte cenik!

Jabolka in hruške prima, namizne, kilogram 4 Din franko kraj naročnika, po 25 kg razpošilja G. Drechsler, Tuzla — Bosna.

Mornarske majice od 9 Din naprej vam nudi »LUNA«, Maribor, Aleksandrova cesta 19. Poštna naročila točna.

Malinovec nudi najceneje Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3.

Posteljne mreže izdeluje najceneje samo Alojz Andlovic, Komenskega ulica 34 (nasproti šole na Ledini). Sprejemajo se vsa popravila. Takojšnja postrežba.

GLASBENI INSTRUMENTI gramofoni harmonike direktno iz Tovarne od tov. skladišča KATALOG Meinl & Herold Maribor št. 102-A

Ob 100 letnici pesnikovega rojstva dobi za 30 Din iz monumentalne izdaje FRANA LEVSTIKA: ZBRANO DELO

Uredil dr. Anton Slodnjak

III. zvezek: Pripovedni spisi

v polno platno vezano

kdor je naročnik

zbirke domačih pisateljev

V tej zbirki izidejo namreč štiri knjige na leto za skupno ceno Din 120— ALI DIN 10— NA MESEC!

V tekočem letniku sta izšli doslej poleg Levstika III še dve knjigi: Ivan Pregelj: „Magister Anton“ in „Idile in groteske“. Jeseni izide še: Narte Velikonja: „Otroci“. Novele. — Novi naročniki na to zbirko se še sprejemajo tudi za tekoči letnik, vendar morajo plačati zapadle obroke od decembra 1930 do dne pristopa. Te obroke smejo porazdeliti na še nedospele obroke, tako da bo vseletni znesek poplačan dne 30. novembra 1931. Zbirka se bo v prihodnjih letih nadaljevala

Priporočamo takisto po skrajno nizkih cenah tudi ostale zbirke Jugoslovanske knjigarne: LEPOSLOVNO KNJIŽNICO, LJUDSKO KNJIŽNICO, ZBIRKO MLADINSKIH SPISOV ter KOSMOS. — Podrobni prospekti na vprašanje brezplačno! Največje ugodnosti pri plačevanju ter naročanju drugih knjig iz založbe Jugoslovanske knjigarne

Opozarjamo na:

NAČRT MESTA LJUBLJANE

izdelala mestna geometra M. Cerne in M. Tomšič. — Merilo 1:10.000, z natančnim seznamom vseh ulic, trgov, javnih poslopij itd., zbral Janko N. Jeglič. — Cena: Načrt s seznamom Din 20—, nalepljen na karton Din 35—, nalepljen na platno s palicami za na steno Din 55—

Tik pred izidom sta knjigi:

Johan Bojer: Izseljenci

(v Leposlovni knjižnici)

Lewis Wallace: Ben Hur II. del

(v Ljudski knjižnici)

V začetku avgusta objavimo PROGRAM ZA VSEH PET KNJIZNIH ZBIRK ZA LETO 1931/32! Priložen bo „Slovenec“. — Že letošnji program je bil predmet vsestranskega občudovanja in so imele vse knjige ogromen uspeh. Upamo, da bo program, ki smo ga sestavili za drugi letnik, PRAVA SENZACIJA za vse ljubitelje knjig

Jugoslovanska knjigarna - Ljubljana

Prvovrstna prava

Najboljša kvaliteta!

Nizke cene!

Prvovrstna kolesa

„Adler“,

kolesa izdelek sloveče tovarne avtomobilov in koles „Adlerwerke“ iz Frankfurta in

„Gritzner“

dobite samo pri tvrdki **Jos. Petelinc, Ljubljana**, ker je ona edini zastopnik navedenih tovarov za Slovenijo.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrnino pri svetovnoznani tvrdki

H. SUTTNER LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolarirana tovarna ur v Švici.

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znamkami Glashütte, J. W. C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zaslonj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

SOLIDNO BLAGO!

NIZKE CENE!

Modroce, otomane,

divane, fotele, »Couch« zofe, mreže in vse tapetniške izdelke dobite najceneje pri

Ignacij Narobe,

tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gosposvetska cesta 16 (pri Levu). Točna postržba.

Samo kdor v miru izbira — dobro kupi!

Ako morate iz trgovine v trgovino, da si ogledate blago, se boste v stiski in naglici odločili morda za nekaj, radi česar se boste pozneje ksalili;

ZATO IZBIRAJTE BLAGO DOMA!

Tu imate čas, da pregledate in prečenite vzorce kos za kosom, nikdo Vas ne bo prigovaljal za nekaj, kar ne odgovarja Vašemu okusu. ZAHTEVAJTE NASO KOLEKCIJO

GRADLA IN DRUGEGA ZA SPODNJE HIŠE

in dobili jo boste v par dneh, seveda brezplačno in brezobvezno.

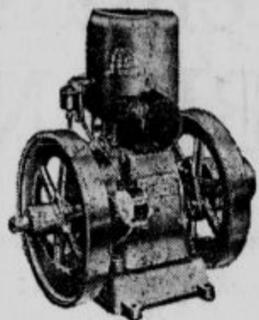
Potem sedite in izberite ono kar najbolj odgovarja Vašemu okusu. Ker nabavljamo blago direktno iz tovarne in ga prodajamo naravnost Vam odpadejo razne provizije; Vi kupite torej boljše blago za manj denarja.

Ze pol stoletja strežemo zadovoljnim odjemalcem.

Največja trg. in odprema tvrdka

Kastner & Ohler
Zagreb.

Ako še nimate našega glavnega kataloga zahtevajte ga. Čez nekaj dni ga boste imeli v rokah brezplačno.

Originalne angleške „Lister“-motorje, mlatilnice, stiskalnice za grozdje in sadje, kotle za žganjekuho, črpalke za vodo in gnojnico, pluge in brane, vse poljedelske stroje in drugo železnino, kupite ugodno v stari domači trgovini z železnino in poljedelskimi stroji

Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska c. 1

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonialno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz m. in a. Forgacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Kis za vlaganje Spirit za vlaganje

Jakob Perhavec, Maribor, Gosposka ul. 9. Tel. 25-80

Z zlato kolajno odlikovano

Zvonolivarna „Zvonoglas“ v Mariboru,

(Dravska banovina.)

Priporoča se za livanje in prelivanje bronastih cerkvenih zvonov, po danes najnižji konkurenčni ceni in to proti večletnemu odplačilu brez vsake kapare ter z večletnim jamstvom za dober material, glas in harmonične intonacije zvonov velike in male količine.

Medni kamgarn, sportni ševijot, ZA FINE OBLEKE.
Velika izbira, ugodne cene.
R. Miklauc - Pr. Skofu Ljubljana

Blago za ženske obleke
svileno, voljeno in perleno, zadnje novosti velika izbira in zanesljive cene.
R. Miklauc - Pr. Skofu LJUBLJANA

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo težnikov solnčnikov in sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno

VATA tudi po 50 kg bale, vedno na razpolago. — Zahtevajte vzorce in cenik: — TOVARNA VATE, Maribor, Dravska ulica 15.

Trgovski lokal

ob prometni cesti, s prostornim skladiščem in stanovanjem, se takoj odda. Ponudbe pod »Nova ljubljanska naselbina 500« na oglasni oddelek »Slovenca«.

Ivan Pakiž, Ljubljana, Pred škofijo 15

Zaloga neprekosljivih švicarskih žepnih ur: „Schaffhausen“, „Omega“, „Tissot“, „Doxa“, „Cortebert“, „Junghans“, „Langendorf“ Velika izbira: briljanti, zapetnice, uhani, veržice, prstani, obeski, doze za svajčice, poročni prstani Električne stenske ure, budilke vseh vrst, srebrno jedilno orodje, krstna in birmanška darila. Konkurenčne cene, tudi na obroke.

Uradniki, trgovci, rokodelci in ostali!

Ako Vam je potreben kak razred gimnazije, za sprejembo svoje službe, morete v kratkem času, ne da bi zapustili svoje mesto, **potom dopisovanja s šolo „HAJDUKOVIČ“** položiti toliko razredov kolikor Vam je potrebnih. — Podrobna programla daje in vpisuje vsak dan **D. Popović, Kajmakčanska (preje Ivkovičeva) ul. št. 58, Beograd VII** Telefon 882. (do Borovega parka).

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON ŠTEV. 2057. 2470. 2979

Vloge nad Din 500.000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu